

ABONNEMENTSPRIJS

Amsterdam en Nederland / 3.47 en 15 cent inc. per kwartaal of 25 cta. p. week, beide bij vooruitbetaling Ned.-Indië en het Buitenland / 5.50 bij dagelijksche of wekelijkse toezending.

Men kan zich in het buitenland bij de meeste Postkantoren abonneren tegen lagere prijs, wegens verschil in frankenkosten.

LOSSE NUMMERS 7½ cent

Post-Cheq en Girod. 10919. Gem. Giro A'dam N 705

Bankier: Ned. Handel-Maatschappij, Amsterdam

De Standdaard

Antirevolutionair Dagblad voor Nederland

Uitgave: N.V. Dagblad en Drukkerij De Standdaard

Bureaux: N.Z. Voorburgwal 58-60, A'dam

Postbus No. 412

Telefoon-nummers lokaal 39191 (7 lijnen) Interlocaal 39191

BELANTOREN:

ROTTERDAM, Tel. No. 40823, DEN HAAG, Ra-

dactie: Tel. No. 112024 en 112025, UTRECHT, Tel.

10588; GRONINGEN, Tel. 2757, ZWOLLE, Tel. 4706

Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken aan de Redactie.

Abonnementen, Advertenties, Reclameberichten enz. aan de Administratie.

MAANDAG 24 FEBRUARI 1941

10 PAGINA'S

No. 21071 — 69e JAARGANG

** INDIVIDU EN

GEMEENSCHAP.

In Staat en Maatschappij en ook in feders persoonlijk leven zit de spanning tusschen individu en gemeenschap. Er zijn tijdperken in de historie aan te wijzen, waarin in theorie en praktijk de eenling zich uitleeft en er zijn andere perioden, waarin de gemeenschap haar triomphen viert.

Als Plato in zijn „Nomoï“ het beeld van een ideaalstaat teekent, dan blijft er voor het individu geen levensruimte en geen beschikingsmogelijkheid over en is de Staat het één en het al. De Staat geeft voorschriften van de wieg tot het graf en heerscht over huwelijk en opvoeding. Motief van de Staatsactie ligt in het Staatsbelang en daar ligt ook de norm van de handeling. Het leven van den eenling heeft niet meer betekenis dan de enkele steen heeft voor een groot gebouw.

Constructies als van Plato zijn niet zeldzaam in de historie. De staatkundige praktijk van het oude Rome toont ons in den aanvang het ideaal der burgerij, waarnaar menig staatsrechtphilosoof met heimwee terugverlangt als naar een verloren paradijs, maar de latere geschiedenis geeft het beeld van een almachtigen Keizer en van volkomen rechtloze burgers, sidderend voor hun leven.

De 19e eeuw was de eeuw van het individualisme en nog is het denken van de ouderen onder ons en een groot deel van onze literatuur van individualistische tendenzen doordrenkt. Dit individualisme vond in den Politieestaad, die zich in hoofdzaak bemoeit met rechtspraak en ordehandhaving, haar staatkundig ideaal, in de Manchester-school haar economisch program en in het werk van Stirner, „Der Einzige und sein Eigentum“, wel haar meest extreme theoretische fundering.

Ondertusschen is het getij gekeerd. Op economisch terrein heeft de industrialisatie met de massaproductie geleid tot een strijd om de wereldmarkt en de volkshuishouding van vroeger dagen is tot wereldduisthouding uitgegroeid. Op staatkundig terrein is de Staatswerkzaamheid steeds meer voor de groote massa van direct belang geworden, en hand in hand daarmee is de belangstelling der groote massa voor — en haar invloed op — de publieke zaak toegenomen. Met de veranderingen in de feitelijke toestanden, hield de theoretische bezinning gelijken tred, en inplaats van een predikation over de rechten van het individu, beluisterden we een lofzang op de heerlijkheid der gemeenschap.

Bij actie en reactie leeft de mensheid. Telkens slaat de slingering naar rechts of links, en een volkomen juiste waardeering van individu en gemeenschap zal in de beoefening van het onvolmaakte niet worden gevonden. Wel dienen wij op onze hoede te zijn, dat het wisselen van eb en vloed ons niet te veel tot slingeren brengt en de vastheid doet verliezen, die wij hebben in het Woord van onzen God. Wij vinden daarin niet een voor alle tijden juist getrokken grens. Tijdelijke factoren, zoals de indeeling van productie en afzetgebieden, verbeteringen van het verkeer e.d., brengen verschuivingen aan, en blind is wie daarmee niet rekent.

Er zijn echter ook waarden van boventijdelijken aard. Noot kan in tijden van overspannen individualisme de gemeenschap haar waarde en betekenis verliezen. Uit éénen bloede schielp God het menselijke geslacht. Hij gaf elk volk een eigen land, een eigen taal en historie. Hij bepaalde de plaats der volken in een groter geheel. Hij vergadert uit het gansche menselijke geslacht één gemeenschap, die eeuwig blijven zal. Nimmer mag in tijden van overspanning der gemeenschap, de betekenis van het individu miskend worden. In elk mensch zit iets eigs, dat enkel in de rechte verhouding tot de gemeenschap tot ontplooiing kan komen. Iets eigs, zoals God dat gewild en gedacht heeft. En als Christus op aarde komt, dan zoekt hij naar den enkelen vergeten zondaar. Een Samaritaanse vrouw, een eenzaam tollenaar, een verloren zoon.

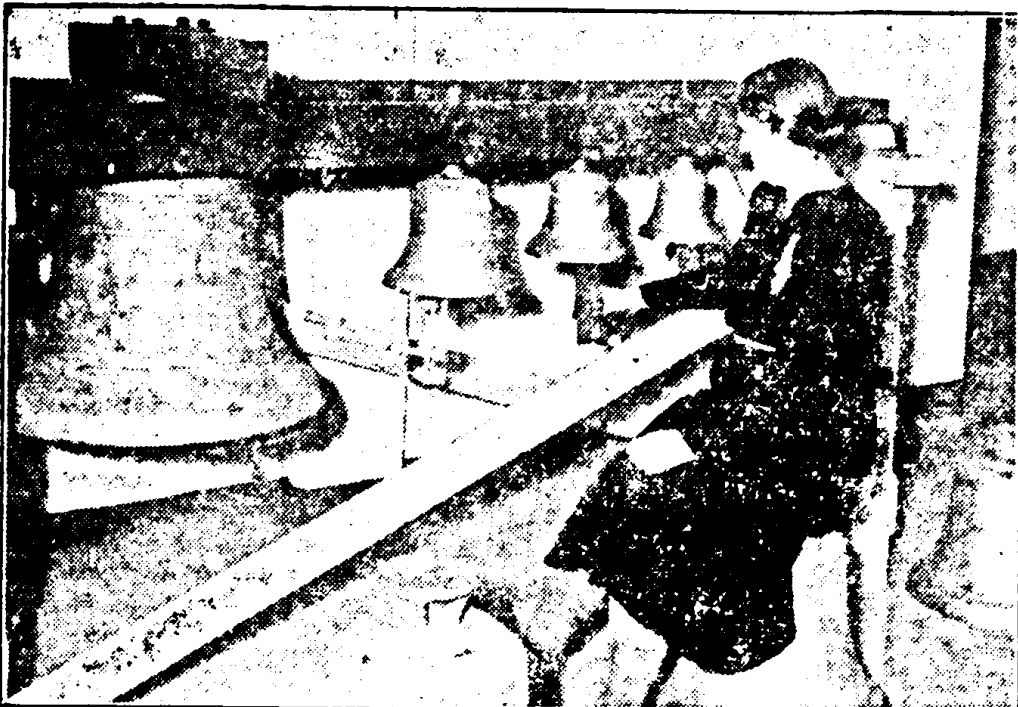
In Christus' Kerk is in principe de verbroken verhouding tusschen individu en gemeenschap op de juiste wijze hersteld en wie het goed meent met Staat en Maatschappij, zal steeds trachten bij het licht der Schrift de vaak verwrongen houdingen te reformeeren.

IJMUIDER STOOMTRAWLERS TER VISCHVANGST.

IJMUIDEN, 22 Febr. Het A.N.P. meldt: De zeer bevredigende resultaten, welke de loggers en andere kustvischschepen thans behalen, hebben enkele reeders van IJmuider stoomtrawlers doen besluiten een aantal opgeleide schepen weer voor de kustvischschijf klaar te maken.

De trawlers, welke ongeveer 150 ton groot zijn, zullen evenals de loggers de trawler-vischschijf langs de kust uitoefenen.

Begin Maart reeds zal vermoedelijk de eerste IJmuider stoomtrawler sedert Mei van verleden jaar ter vischvangst uitvaren. Deze nieuwe uitbreiding van de kustvaart betekent een belangrijke factor, voor de binnenlandse voedselvoorziening.

Het eerste carillon in Drente zal in den toren van het nieuwe raadhuis te Hoogeveen worden opgehangen. — Alvorens de klokken naar boven werden geheschen, werden ze in den kelder van het raadhuis ter bezichtiging gesteld (Foto Pax-Holland)

ELF DOODEN BIJ AUTOBUS-ONGELUK.

BUS MET 18 PASSAGIERS TE WATER.

GOUDA, 24 Februari. — Gisterenmorgen is met de autobus van de onderneming Gebr. van Gog te Capelle aan den IJssel, die een uurdienst onderhoudt tusschen Gouda en Rotterdam, een ernstig ongeluk gebeurd, dat elf dooden heeft geëischt.

Door nog onbekende oorzaak is de bus, die 9.45 uur van Gouda vertrekt tusschen Moordrecht en Nieuwerkerk aan den IJssel van den dijk gereden. De bus, waarin ongeveer 18 passagiers zaten, stortte in den IJssel en kwam onder een daar gelegen schuif te liggen.

STUURDEFECT DE OORZAAK.

Het gelukte den chauffeur T. Redelijkheid, uit Capelle aan den IJssel, zijn zoon, alsmede een viertal passagiers te redden. Een der passagiers werd gewond en overgebracht naar het Diaconessenhuis te Gouda.

Ooggetuigen zagen op den Schielandschen Hoogen Zeedijk den wagen bij een flauwe bocht naar de rivier plotseling van den weg schuiven en met volle vaart het water inrijzen.

Uit Rotterdam en Gouda werd reddingsmateriaal besteld, maar door den grooten afstand konden de bokken pas in den middag verwacht worden. De burgemeesters van Moordrecht en Nieuwerkerk, E.H.B.O. en Roode Kruisleden, alsmede de gemeentepolitie uit beide plaatsen spoedden zich direct naar de plaats van de ramp.

De bus lag zoo ver onder water, dat men met lange stokken den wagen niet kon peilen.

De chauffeur was door het gebeurde zeer van streek. Hij moest zich onder doktersbehandling plaatsen en kon nog niet over het gebeurde gehoord worden.

Ooggetuigen deelden voorts over de oorzaken mede, dat zij iets in den wagen hebben hooren kraken, zoodat een defect aan de stuurinrichting wordt vermoed.

Later heeft de chauffeur verklaard, dat het ongeluk veroorzaakt is door een defect aan het stuur, waardoor de wagen juist in een bocht stuurlaaf werd en van den zeven meter hoogen dijk in den Hollandschen IJssel stortte. Het voertuig draaide een keer op zijn zijde geheel om en kwam zes meter onder water onder een schip op zijn wielen op den rivierbodem terecht.

Van de inzittenden zijn de chauffeur en negen passagiers gered. Zes ongekomen passagiers zijn reeds geborgen. Vermoedelijk worden nog vier personen vermist, die zich in de autobus moeten bevinden. Van de gereden zijn er vijf gewond in het Van Iterson-Ziekenhuis te Gouda opgenomen. De zes geborgen dooden zijn naar Nieuwerkerk aan den IJssel gebracht. Het zijn allen dames, n.l. mevrouw Marce-Matens uit Gouda, mevrouw Peterson uit Rotterdam en mevrouw G. van den Heuvel en de wed. Kerver-Verburg, beiden uit Moordrecht en mevrouw M. de Hsant-v. Vliet uit Rotterdam. Een der ongekomenen is nog niet geïdentificeerd.

Nader wordt gemeld: Om zeven uur des avonds is de autobus met behulp van den drijvende bok opgehaald en op den dijk gezet. In het voertuig werden de lijken van vijf personen gevonden, zoodat het ongeluk in totaal elf dooden geëischt heeft. Behalve de reeds bekende kunnen de volgende namen van slachtoffers worden mededeeld:

gedoeld: de 61-jarige heer Marce en de heer Nibbeling uit Zevenhuizen, mevrouw A. v. Loon-Tuinenburg uit Moordrecht en mejuffr. H. Peterson, dochter van de eveneens omgekomen mevrouw Peterson en A. Kerver uit Moordrecht, zoon van de eveneens omgekomen weduwe Kerver-Verburg. De naam van een der slachtoffers is nog niet bekend.

KLOOSTERLINGEN GEEN SCHOOLHOOFD MEER.

's-GRAVENHAGE, 24 Febr. „De Staatscourant“ van heden bevat een beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming betreffende onderwijs door geestelijken en kloosterlingen.

Hierin wordt bepaald: Artikel 1. Geestelijken of kloosterlingen zijn niet benoembaar tot rector, directeur of hoofd van een instelling van onderwijs. In den meest uitgebreiden zin des woords. Dit verbod geldt niet voor scholen, die door onderwijsgewende congregaties worden beheerd, of die het onderwijzend personeel uitsluitend of voor het grootste deel uit leden van een kloosterorde betrekken.

Bij twijfel of al dan niet van een school als in het eerste lid bedoeld sprake is, beslist de Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming.

Artikel 2. Geestelijken of kloosterlingen, die bij het invordering treden van deze beschikking in een functie, als in artikel 1 bedoeld, werkzaam zijn, worden uiterlijk met ingang van 1 Mei 1941 van deze functie ontheven.

Artikel 3. Deze beschikking treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Artikel 4. De bestemming van deze beschikking geschiedt door plaatsing in de „Nederlandsche Staatscourant“.

DISTRIBUTIE VAN PETROLEUM.

NA 31 MAART GEEN PETROLEUM MEER VOOR VERLICHTINGSDOELEINDEN.

's-GRAVENHAGE, 22 Febr. De secretaris-generaal van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt bekend, dat gedurende het tijdvak van Maandag 24 Februari tot en met Maandag 31 Maart a.s. de met periode „E“ gemerkte petroleumzegel recht geeft op het koopen van twee liter petroleum.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat na 31 Maart a.s. geen petroleum meer voor verlichtingsdoeleinden beschikbaar zal worden gesteld, zoodat de met periode „K“ gemerkte zegels komen te vervallen.

Voorts geeft gedurende het tijdvak van Maandag 24 Februari tot en met Zondag 20 April a.s. de met periode „B“ gemerkte petroleumzegel recht op het koopen van twee liter petroleum voor kookdoeleinden.

EENIGE ACTUEELE ONDERWIJS-VRAAGSTUKKEN.

RADIOREDE VAN PROF. VAN DAM.

GROTER KENNIS VAN DE MOEDERTAAL.

Goedkeuringsrecht op benoemingen bij het onderwijs.

's-GRAVENHAGE, 23 Febr. De secretaris-generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, Prof. Dr. J. van Dam, heeft de volgende, heden van 18.00 tot 18.15 uur uitgezonden, radiorede gehouden:

Waarde landgenooten, Toen ik in November benoemd was tot secretaris-generaal van het nieuwe Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, heb ik een korte toespraak voor de radio gehouden. Verscheidenen van u hebben mij hun instemming met den inhoud daarvan betuigd, anderen hebben dien misprezen, jammer genoeg meestal anoniem, zoodat ik mij niet tegen hen heb kunnen verdedigen.

Eenigen hebben in die rede gezocht naar een programma van wat ik mij voorstelde te zullen doen. Zij deden dat echter tevergeefs: mijn korte toespraak was een opwekking tot de jeugd om aan het werk te blijven. Ik vond het in het geheel niet wenschelijk, een programma te ontwikkelen op een tijdstip, waarop ik niet kon zeggen of ik het zou kunnen uitvoeren.

Wat ik u vanavond te zeggen heb, gaat enigszins in die richting van het programma, maar ik beperk mij doelbewust tot dingen, waarvan ik met een sekere waarschijnlijkheid kan zeggen, dat zij zullen worden volbracht.

Ik behandel in kort bestek zes punten van zeer verscheiden aard: de positie van onze moedertaal, de versterking van den invloed van den Staat op het onderwijs, de universaliteit, de lichamelijke opvoeding, de opvoeding der leerkrachten en de positie van den bezitter van de onderwijsakte.

Wat de positie van het Nederlandsch betreft, is het mijn bedoeling, dat aan onze moedertaal in onderwijs, wetenschap en cultuur een belangrijker plaats wordt toegekend dan thans het geval is, kortom, de plaats, die de moedertaal verdient en die zij bij vele volken bekleedt.

In voorbereiding is daarom een hervorming van het onderwijs in het Nederlandsch aan onze scholen. Daarbij zal het aantal uren worden uitgebreid, waardoor het vak meer nadruk krijgt, maar vooral ook zal 't onderwijs door een zorgvuldig overwogen handleiding worden geregeld.

Deze zal, met behoud van een groote soepelheid, die aan den onderwijzer de mogelijkheid waarborgt, eigen inzicht te volgen, zekere lijnen trekken, waarlangs dat onderwijs zich moet ontwikkelen om de kennis van en de liefde tot de moedertaal en de daarin uitgedrukte cultuurwaarden te versterken.

Wij weten allen, dat onze taal thans nog sterker dan vroeger is blootgesteld aan het gevaar van een verandering en daartegen moet het onderwijs waken. In verband daarmee heb ik een plan ontworpen tot stichting van een wetenschappelijk middelpunt voor de studie van de Nederlandsche taal en heemkunde, dat tegelijk ook invloed kan uitoefenen op de ontwikkeling van onze moedertaal en het onderwijs daarin.

Velen van u hebben ook den wensch uitgesproken, dat het spelingsvraagstuk zou worden opgelost. Het is niet eenvoudig, na alles, wat er op dit gebied is gebeurd.

Overheidstoezicht.

Maar ik heb toch hoop, dat het mij zal gelukken, ten minste de kloof tusschen de schoolspelling en de officiële spelling te doen verdwijnen.

Het tweede onderwerp zal door vele Nederlanders met eenig wantrouwen worden ontvangen. Versterking van den invloed van den Staat op het onderwijs, wat wil dat zeggen? Ik betreed hier een terrein vol voetangels en klemmen. De Staat heeft betrekkelijk geringe invloed op het lager onderwijs en beperkt zich er toe, toezicht te houden en het geld te betalen.

De tegenwoordige situatie van ons land, de onrust onder ouderen en jongeren en het feit, dat ook de jeugd zich meer dan vroeger voor de politiek interesseert, maakt het noodzakelijk, dat de overheid ten minste de mogelijkheid moet bezitten, zonder van het minder aangename instrument der politie gebruik te maken, een zekere toezicht op het onderwijsend personeel uit te oefenen.

Daarom is er o.a. een verordening in voorbereiding, die controle op de benoemingen voorschrijft, niet — en daarmee hoop ik vele van mijn luisteraars gerust te stellen — door het benoemingsrecht aan den Staat te trekken, maar door een goedkeuringsrecht, bij universiteiten — door invoering van de bekrachtiging van de benoemingen door het Nederlandsch bestuur.

Wat de universiteiten betreft, ook daar moet gestreefd worden naar een versterking van het centrale gezag. Het reglement, dat voor onze rijksuniversiteiten en hogescholen geldt, houdt eigenlijk in het geheel geen rekening met een studentenwereld in onrust. De daarvoor noodige maatregelen zijn veel te moeilijk te nemen.

Er is dan ook een verordening in voorbereiding, die aan den rector, den president curator, het college van rector en assessoren en in laatste instantie aan den secretaris-generaal, een grotere bevoegdheid geeft en daarmee de mogelijkheid schept, de catastrophes van Leiden en Delft te vermijden.

Een toezegging.

Twee kwesties staan thans in het middelpunt van het hooger onderwijs: die van Delft en Leiden en die der Joodsche studenten. Wat de laatste betreft, is het overbodig, het standpunt van de Duitse bezetting nog weer eens uiteen te zetten.

Ik heb daarom gemeend goed te doen, in mijn besprekingen over deze kwestie de belangen van de toekomstige Joodsche studenten voorlooppig op te offeren aan die van de thans studeerende en ik heb dan ook een toezegging ontvangen, die zoodanig luidt, dat een aanzienlijk deel van de thans studeerende de gelegenheid zal krijgen de studie te voltooien.

Een maatregel moet ik nog even toelichten, dien van het verbod voor niet-ingeschreven Joodsche studenten, zonder toestemming van het departement examen te doen. Hij heeft ten doel, te beletten, dat iemand een studie gaat beginnen, zonder zich te laten inschrijven, hetgeen bij enkele faculteiten mogelijk is. Wie regelmatig ingeschreven geweest is, behoeft niet te vreezen, niet tot een examen te worden toegelaten, ook al zou hij in dit examenjaar zelf niet ingeschreven geweest zijn.

De slechtste weg.

In dit verband wijs ik met nadruk op de wenschelijkheid, dat de rust aan de universiteiten gehandhaafd blijft. Daar is nu uit Leiden een betreurenswaardig feit te vermelden. Enkele dwazen of kwaadwilligen hebben deze week te Leiden een soort ultimatum aangeplakt, dat de heropening der universiteit eischt. Iedereen kan begrijpen, dat dit de slechtste weg is om dit doel te bereiken.

Dan nog enkele speciale onderwijsbelangen. Het onderwijs in de lichamelijke opvoeding, dat op 1 Januari aan alle lagere scholen verplicht is gesteld, heeft mijn volle belangstelling. Binnenkort zal, hoop ik, een regeling tot stand komen, die aan alle onderwijzers, die dit onderwijs geven, de zoonzeer gewenschte leiding en instructie waarborgt.

Bij de onderwijsexamens zullen voortaan speciale gecombineerden, bezitters van de akte M.O. gymnastiek, toezicht houden op de examens in het vak lichamelijke oefening. Zij, die een niet voldoende examen in dit vak afleggen, zullen niet meer de bevoegdheid krijgen om dit vak te onderwijzen.

Hierdoor wordt bereikt, dat alleen aan hen, die bekwaam zijn, de bevoegdheid zal worden uitgereikt en dat niet, zoals thans, de bevoegdheid voor lichamelijke oefening kan worden verleend op grond van prestaties in de z.g. intellectuele vakken, terwijl de geëxamineerde volkomen onbekwaam is, dit dit vak te doceren.

Verder baart het ons groote zorg, een weg te vinden, om alle schoolkinderen tot het zwemmen te brengen, wat zoowel uit gezondheids- als uit veiligheidssoogpunt zoo zeer gewenscht is.

De opleiding van de leerkrachten voor het lager onderwijs heb ik al op één punt besproken. Ook verdere verbeteringen zijn in voorbereiding. In de eerste plaats de zoo lang gewenschte verlenging van de studie aan de kweekschool tot vier jaren. Wel zullen velen nog niet tevreden zijn, maar in ieder geval is nu bereikt, dat de toekomstige onderwijzer zich in grotere rust — want een uitbreiding van de leerstof ligt niet in de bedoeling — voor de theorie en praktijk van zijn vak kan voorbereiden.

Dientengevolge zal er in 1942 geen onderwijzersexamen worden gehouden, behalve dan voor de ongelukkigden, die in 1941 mochten worden afgewezen. Bij het kweekschool-examen zal het schriftelijk werk voor

VERVOLG OP PAG. 5

TIJDEN VAN ZONS OP- EN ONDERGANG.

De zon gaat op 25 Februari op te 8.36 u. en onder te 19.11 u.

MAAN: 25 Febr. op 8.04, ond. 18.47 u. MAAN: 26 Febr. op 8.29, ond. 19.52 u.

NIJEUWE MAAN: 26 Febr. te 5.02 uur. EERSTE KWARTIER: 6 Maart. VOLLE MAAN: 13 Maart. LAATSTE KWARTIER: 20 Maart.

THERMOMETERSTAND.

23 Febr. 9 uur 34 gr. 24 Febr. 9 uur 35 gr.

NED. HERV. KERK.

Aangenomen:

Naar Bennekom: B. N. B. Bouthoorn te Harderwijk.

GEREF. GEMEENTEN.

Tweestaal:

Te Vlaardingen: H. Ligtenberg te Kampen en J. Vreugdenhil te Rijssen.

VIJDE EVANG. GEMEENTEN.

Beroepen:

Te Franeker, A. Breet, thans hulppred. aldaar.

DUITSCH

WEERMACHTSBERICHT

RUIM 50.000 TON AAN KOOPVAARDIJSCHEPEN VERNIETIGD.

AANVALLEN OP HULL

BERLIJN, 24 Febr. (D.N.B.). Het opperbevel der weermacht deelt mede:

„Een duikboot onder bevel van kapitein-leutnant Moehle heeft vier vijandelijke gewapende koopvaardij schepen met een gezamenlijken inhoud van 33.100 ton tot zinken gebracht. In totaal heeft kapitein-leutnant Moehle thans 19 vijandelijke koopvaardij schepen met een inhoud van 111.943 ton tot zinken gebracht. Een andere duikboot meldt het tot zinken brengen van twee gewapende koopvaardij schepen met een gezamenlijken inhoud van 7000 ton.

In de Middellandsche Zee hebben Duitse gevechtsvliegtuigen ten Noorden van Derna een vijandelijke koopvaardij schip van 10.000 ton in den grond geboord. Ten Zuiden van Ierland is een groot koopvaardij schip zwaar beschadigd. Het bleef met slagzij liggen. Bij een aanval van sterke afdeelingen jachtvliegtuigen op de Britsche Zuidoost-vermeed de vijand den strijd. In den afgelopen nacht hebben afdeelingen gevechtsvliegtuigen opnieuw voor den oorlog belangrijke doelen te Hull met goed gevolg aangevallen en een vliegtuigenfabriek in Zuid-Engeland, alsmede docks en wapenfabrieken te Londen gebombardeerd.

Overdag noch des nachts zijn vijandelijke vliegtuigen boven Duitsch gebied verschenen. In het bezette gebied, waar onbetekende schade werd aangericht, is een klein getal personen gedood of gewond door nachtelijke aanvallen van enkele vijandelijke vliegtuigen.

VANMIDDAG REDE VAN HITLER.

BERLIJN, 24 Febr. (D. N. B.). Ter gelegenheid van den oprichtingsdag der partij zal de Führer vanmiddag om 5 uur een rede houden, welke over alle Duitse radio-stations zal worden uitgezonden.

ENGELSCH LUCHTAANVALLEN

WEINIG SCHADE.

's-GRAVENHAGE, 24 Februari. In het afgelopen weekeinde hebben de Engelschen slechts aanvallen met afzonderlijk opererende vliegtuigen op Nederlandsche grondgebied gedaan. Een woonhuis is afgebrand door een brandbom. Voorts is er eenige glasschade.

DE BESPREKINGEN TE BATAVIA.

BATAVIA, 24 Febr. (Domei). Men vernemen, dat een serie besprekingen wordt gevoerd tusschen den heer van Hoogstraten, hoofd van het economische departement te Batavia en den Japanischen consul-generaal den heer Isizawa. Men meent, dat de beide heeren in de afgelopen week zes besprekingen hebben gehad en ten aanzien van de algemeene punten op bevredigende wijze tot overeenstemming zijn gekomen. Uit dezelfde kringen wordt vernomen, dat de conferenties worden gekenmerkt door een openhartige gedachtenwisseling. Zij zouden vandaag worden voortgezet.

DE TERUGKEER VAN JHR. DE GEER.

's-GRAVENHAGE, 24 Febr. Naar wij nader vernemen, heeft Jhr. De Geer niet tien dagen, zoals gemeld was, doch ongeveer drie maanden te Lissabon vertoefd, alvorens hij naar Nederland terugkeerde. Hij heeft zich pas vrij laat in verbinding gesteld met Duitse instanties, die hem geen moeilijkheden in den weg hebben gelegd. Aangezien de spoorwegverbinding over Frankrijk zoo moeilijk was, is de heer De Geer op 4 Februari met een vliegtuig naar Barcelona gereisd, vanwaar hij den volgenden dag naar Berlijn is doorgevlogen. Op 6 Februari is hij toen met den trein van Berlijn naar Nederland gereisd.

MUSSOLINI SPREEKT TOT HET ITALIAANSCH VOLK.

„STRIJD ZAL HARD EN WAARSCHIJNLIJK VAN LANGEN DUUR ZIJN. — MAAR DEFINITIEVE OVERWINNING DER AS STAAT VAST”.

TIEN ARGUMENTEN.

DE STRIJD IN NOORD-AFRIKA EN AAN HET GRIEKSCHE FRONT.

„Het is de laatste slag, die tel — Schouder aan schouder met Duitsland tot het einde”.

De Duce heeft gisteren te Rome een rede gehouden voor het Italiaansche volk. Hij sprak op een bijeenkomst van zwarteminden in 't Teatro Adriano, welke ook door den Duitschen ambassadeur werd bijgewoond.

Na een overzicht van de voorgeschiedenis van den huidige oorlog, hield hij zich lang bezig met den strijd in Afrika en aan het Grieksch front. In een oorlog als dezen, zei hij in verband met de tegenstand in Afrika, welke de geheele wereld tot front heeft, is het de laatste slag, die tel. De strijd zal hard zijn en waarschijnlijk van langen duur, maar het eindresultaat staat vast: de overwinning.

Ter staving van zijn geloof in de overwinning voerde de Duce tien punten aan. Met den val van Groot-Brittannië zal de oorlog geëindigd zijn, zelfs indien hij nog in de landen van het imperium wordt voortgezet. De hulp, welke de Ver. St. Engeland bieden, zal niet voldoende kunnen zijn om de superioriteit op Duitsland te verkrijgen. Om de As te verslaan, zouden de Engelse legers op 't continent moeten landen, Duitsland en Italië moeten binnenvallen en hun legers overwinnen. Dit acht Mussolini volkomen uitgesloten.

De tekst van de rede in de lezing, die Stefani gaf, luidt als volgt:

Zwarteminden van Rome!

Ik ben hier gekomen om u diep in de oogen te kijken, uw pols te voelen en het stilzwijgen te verbreken, dat mij echter vooral op dit oogenblik dierbaar is. Het zij u wel eens in een uur van overpeinzing, dat een ieder van ons elken dag er af moet nemen, afgevraagd, hoelang wij in oorlog zijn? Dit is niet acht maanden, zoals oppervlakkige chroniqueurs zouden kunnen doen geloven, niet sinds September 1939 toen Engeland met behulp van zijn garantie aan Polen met misdadigen opzet den volkenstrijd onttekende.

Wij zijn sinds zes jaar in oorlog, om precies te zijn, sinds Februari 1935, toen het eerste mobilisatie-communique werd gepubliceerd.

Nauwelijks was de oorlog in Ethiopië beëindigd of van den anderen kant van de Middellandse Zee bereikte ons het appél van Franco, die zijn nationale revolutie begonnen was. Konden wij, fascist, dezen kreet onbeantwoord laten en onverschillig blijven tegenover de schanddaden van het volkstron? Konden wij zonder ons zelf te verloochenen hulpverlening achterwege laten? Neen, en de eerste escadrille van onze vliegtuigen vertrok op 27 Juli 1936. Denselven dag reeds hadden wij onze eerste gesneuvelden.

Eigenlijk zijn wij sinds 1922 in oorlog. D.w.z. van het moment af, dat wij de vaan van onze revolutie, die toen door slechts enkele mannen werd verdedigd tegen de democratische en kapitalistische wereld en de vrijmetselaars heshen.

Van dien dag af heeft de liberalistische, democratische en plutocratische wereld oorlog tegen ons gevoerd door middel van perscampagnes, verspreiding van laster, financiële sabotage en aanslagen, zelfs toen wij bezig waren aan ons binnenlandsch opbouwwerk, dat eenwielang een onverwoestbaar bewijs zal blijven van onzen scheppingsdrang.

Toen de vijandelijkheden in September 1939 uitbraken, hadden wij twee oorlogen achter den rug, die betrekkelijk geringe offers aan menschenlevens hadden geëist, maar die ons tot een eenzijdig enorme economische en financiële krachtsinspanning hadden gedwongen. Ik zal u dienaangaande niet met teveel cijfers vervelen, maar zeggen, waarom wij er de voorkeur aan gaven — en dit verklaarden wij reeds in Dec. 1939 — dat de vereringing der rekening uitgesteld zou worden met den tijd, die noodig was om alles, wat wij hadden gebruikt of afgestaan, aan te vullen.

Maar men kan den loop der historie geen halt toeroepen. De geschiedenis grijpt u bij de keel en dwingt u tot een besluit.

Het is niet de eerste keer, dat dit in de Italiaansche geschiedenis gebeurt. Indien wij voor honderd procent klaar zouden zijn geweest, zouden wij in Sept. 1939 den oorlog ingegaan zijn en niet in Juni 1940.

In dien tusschentijd hebben wij enorme moeilijkheden moeten overwinnen. De snelle overwinningen van Duitsland elimineerden het gevaar van oorlog op het vasteland. Van toen af was de landoorlog op het continent geëindigd en hij kan niet meer ontbranden. Hij is geëindigd met een Duitse overwinning, welke door Italië's non-belligerentie werd vergemakkelijkt, want hierdoor werden belangrijke Fransch-Britische strijdkrachten te land, in de lucht en ter zee gebonden.

Degenen, die op het oogenblik van oordeel zijn, dat de Italiaansche interventie praematur was, zijn waarschijnlijk dezelfde, die haar toen te laat vonden. In werkelijkheid was zij op tijd.

Lucht-, zee- en koloniale oorlog.

Nadat de legers van Groot-Brittannië definitief van het Europeesche continent waren verdreven, kon de oorlog nog slechts een lucht- en zee-oorlog zijn, en voor ons ook een koloniale.

Door den geografischen en historischen stand van zaken moest Italië op teezere verwijderde en moeilijke oorlogstoelen strijden. Wij voeren een overzeesch oorlog tegen een oorlog in de woestijn. Onze fronten zijn duizenden kilometers lang en duizenden kilometers van ons verwijderd. Sommige zure en onwetende commentatoren in het buitenland moesten hiermede maar eens rekening houden. Niettemin waren wij gedurende de eerste vier maanden van den oorlog in staat aan de strijdkrachten van het Britse rijk zware slagen in de lucht, op het land en ter zee toe te brengen. Sinds 1935 is de aandacht van onze generale staf op Libye gericht. Het werk van alle elkaar opvolgende gouverneurs van Libye had ten doel, dit uitgestrekte gebied in economisch, demografisch en militair opzicht machtig te maken en gebieden, die bijna of geheel uit woestijnen bestonden, in vruchtbaar land te herscheppen. Wonderen! Dit is het woord, dat weergeeft, wat daar is gepresteerd.

Libye een der meest delicate punten.

Ten gevolge van de verscherpte Europeesche spanning en na de gebeurtenissen van 1935-1936 werd Libye als een der meest delicate punten van onze algemeene strategische organisatie beschouwd, want het kon aan twee fronten worden aangevallen.

Deze cijfers toonen aan, dat bij de voorbereiding van de verdediging van Libye een geweldige krachtsinspanning is geleverd. Men kan hetzelfde zeggen met betrekking tot Oost-Afrika, dat wij ondanks den grooten afstand en het totale isolement voor een tegenstand hebben voorbereid, welke in den strijdust en moed van onze soldaten culmineert.

De slag in Noord-Afrika.

Het was in October en November, dat Groot-Brittannië al zijn imperiale strijdkrachten, welke het uit drie continenten rekruteerde en welke door een vierde werden bewapend, concentreerde en strijdvaardig maakte. Het bracht in Egypte 15 divisies en een belangrijke massa gevandene strijdmiddelen bijeen en wierp deze tegen onze stellingen in de Marmarische woestijn in den strijd, waar in de eerste linies Libysche divisies lagen — moedig en trouw — maar niet zeer geschikt om den schok van den mechaniseerden vijandlijken aanval op te vangen.

En zoo gebeurde het, dat op 9 Dec. de slag begon, 5 of 10 dagen eerder dan die, welke wij hadden voorbereid en die den vijand in bijna twee maanden in Benghasi heeft gebracht.

Wij zijn niet gelijk de Engelsen. Wij zijn eerlijker. Wij hebben van de leugen geen regeringskunst gemaakt, noch een narcoticoom voor het volk, zoals zij, die te Londen aan het bewind zijn. Wij noemen de dingen bij hun naam. En wanneer de vijand een slag vint, dan is het nutteloos en belachelijk om, zoals de Engelsen in hun onmetelijke hulchelachtigheid doen, dit te ontkennen of te verkleinen.

Een heel leger, het tiende, is bijna in zijn geheel weggevoerd, soldaten en geschut inbegrepen. Het vijfde luchteskader heeft zich letterlijk bijna geheel opgeofferd.

Waar het mogelijk is geweest, heeft men hardnekkig en soms met razernij weerstand geboden. Aangezien wij dit erkennen, is het nutteloos, dat de vijand de cijfers van zijn buit overdrijft. Omdat wij ons zeker voelen van de nationale gevoelens van het Italiaansche volk en de ontwikkeling van de toekomstige gebeurtenissen, kunnen wij de waarheid blijven zeggen en ons van elke vervalsching onthouden.

De gebeurtenissen, welke wij de laatste maanden hebben beleefd, hebben onze vastberadenheid versterkt en tevens onzen onverzoenlijken haat, die in elk hart geworteld is, die in elk huls is en die een onmisbaar element is voor de overwinning, verscherpt.

De strijd tegen Griekenland.

Het laatste steunpunt van Engeland op het Continent is Griekenland, dat geen afstand van de Britsche garantie deed. Het was noodzakelijk ons hiertegenover te stellen en op dit punt waren alle verantwoordelijke militaire instanties het volkomen eens. Ik voeg hieraan toe, dat zelfs het operatieplan, hetwelk door het opperbevel van de Albanese strijdkrachten was voorbereid, unaniem en zonder eenig voorbehoud werd goedgekeurd en dat tusschen 't besluit en het bevel voor de actie slechts twee dagen lagen. Eens en voor al dient gezegd te worden, dat de Italiaansche soldaten in Albanij praktisch gevechten hebben. Speciaal onze Alpenjagers hebben bladzijden van bloed en glorie geschreven, welke onverschillig welk leger, er zouden aandoen. Wanneer men den opmars van de divisie Julia nagenoeg tot Metzovo in al zijn details vertelt, lijkt het legendarisch. De neutralen van alle continenten, die getuigen zijn geweest van den bloedigen dag der legermassa's, zouden beschaamd moeten zwijgen en geen lasterlijke en roekeloze oordeelen moeten vellen. De Italiaansche gevangenen, die in Griekse handen zijn gevallen, zijn slechts weinige duizenden en bestonden voor een groot deel uit gewonden. Het Grieksch succes is niet meer dan een succes van tactiek en het is slechts de Levantijnsche groothedswaan en rhetoriek, welke dit succes overdreven hebben.

De Griekse verliezen zijn zeer groot. Binnenkort is het lente. Dan komt ons seizoen, en dat zal een mooi seizoen zijn.

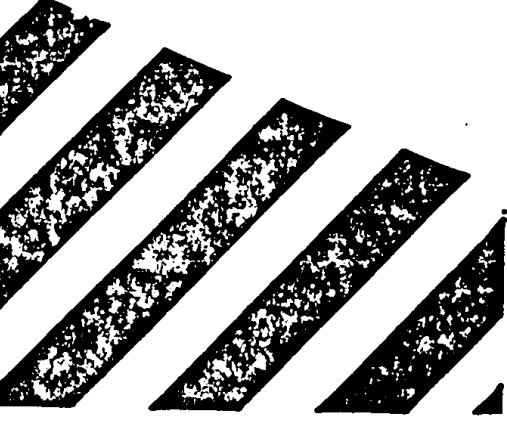
Ook Engelse verliezen groot.

De verliezen, die wij den Engelsen hebben toegebracht, zijn niet minder groot. Te zeggen, zoals zij dat doen, dat hun verliezen tijdens den slag van zestig dagen in Cyrenaica niet groter zijn dan 2000 aan doden en gewonden betekent een grotske toot aan

STROOMBESPARING

De grootste besparing op Uw stroomrantsoen verkrijgt U door het gebruik van de beste en zuinigste lampen ooit door Philips vervaardigd:

PHILIPS
„BI-ARLITA”
LAMPEN

het drama te willen toevoegen. Zij willen zichzelf op het gebied van de leugenachtigheid overtreffen, wat voor Engelsen moeilijk schijnt. In elk geval moeten zij een nul aan de cijfers van hun communicatie toevoegen.

Sinds Tarente liepen oorlogsgesbeurtenissen ons tegen, doch onze krachten zijn enorm.

Sinds den 11den Nov. toen Engelse torpedovliegtuigen opstegen, niet van Griekse bases, maar van een vliegtuigmoederschip, en den aanval op Tarente deden, liepen de oorlogsgesbeurtenissen ons tegen. Dit moeten wij erkennen. Wij hebben trieste dagen beleefd. Dit is het lot, dat alle oorlogen kennen. Dit is van al tijden. Denkt slechts aan de Punische oorlogen. Rome scheen verpletterd te zullen worden, maar het was niettemin Rome, dat Carthago verwoestte en het voor eeuwig van de kaart en uit de geschiedenis deed verdwijnen. Onze krachten, zoowel moreel als materieel, zijn gewoonweg enorm en vormen een der karakteristieke eigenschappen van ons ras.

Vooral in een oorlog als dezen, welke de geheele wereld als strijdtoneel heeft en direct of indirect continenten met elkaar in strijd brengt op de Oceanen, te land en in de lucht, is het de laatste slag, die tel.

Het is zeker, dat er hard gevechten moet worden. Dat er langdurig gevechten moet worden is ook zeer waarschijnlijk, maar het eindresultaat zal de overwinning van de As zijn.

Engeland kan den oorlog niet winnen.

Engeland kan den oorlog niet winnen. Ik za u dit streng logisch bewijzen. Hier wordt het geloof gesteund door de feiten. Wat er ook gebeuren zal, Italië zal met Duitsland a schouder opmarscheeren tot aan het einde.

Zij, die in de verleiding waren om iets anders te veronderstellen, vergeten, dat het bondgenootschap tusschen Duitsland en Italië niet alleen een bondgenootschap is tusschen twee staten, twee legers, twee diplomatieke, maar ook tusschen twee volken en twee revoluties, welke voorbestemd zijn hun stempel op de eeuwen te drukken.

Duitse vliegers en pantser in Middell. Zeegebied.

De door den Führer aangeboden samenwerking, die tot uitdrukking komt in de aanwezigheid van Duitse vliegerafdelingen en gepantserde afdelingen in het Middellandse Zee-gebied, is een bewijs, dat alle fronten gemeenschappelijk zijn en dat de krachtsinspanning gemeenschappelijk is.

De oorlogsmacht van Duitsland is na 17 maanden niet alleen niet verminderd, maar tot gigantische verhoudingen verhoogd. Wat de verliezen aan menschenlevens betreft, deze waren minimaal, rekening houdend met de massa's, die in den strijd zijn geworpen. De verliezen aan strijdmiddelen waren van geen enkele betekenis en zijn door een onmetelijken buit meer dan gecompenseerd.

Tien argumenten.

In de eerste plaats is het politiek en militair bevel vereenigd in de sterke handen van den Führer, van hem, die eens de simpele soldaat Adolf Hitler was. Dit geeft aan de operaties een enthousiasme, onoverstaanbaar en revolutionair d.w.z. nationaal-socialistisch elan, dat iedereen, van den hoogsten generaal tot den laagsten soldaat, doet marcheren.

In de tweede plaats is het Duitse wapentuig oneindig superieur aan het Engelse. Indien men in de derde plaats Oost-Europa in vogelvlucht beschouwt, dan is het vrijwel geheel tegen Engeland.

In de vierde plaats heeft in tegenstelling tot den oorlog van 1914-1918 het Engelse blok in het geheel geen betekenis.

Ten vijfde is het moreel van de volken der As absoluut beter dan het moreel van de Engelsen. De As strijdt in de overtuiging van de overwinning, terwijl Groot-Brittannië strijdt, zoals Halifax gezegd heeft, omdat het geen andere keuze heeft. Het is in hooge mate belachelijk er op te speculeeren, dat 't moreel van het Italiaansche volk gebroken kan worden. Dat zal nooit gebeuren. Het is dwaas van een afzonderlijken vrede te spreken. Churchill heeft niet de minste idee van de geestkracht van het Italiaansche volk en van hetgeen het fascisme kan. Dat Churchill order geeft de installaties ten einde het moreel te ondermijnen is een kinderlijke illusie. Dit toont aan, dat men niets weet van het ras, het karakter en de gewoonten van de Liguriërs in het algemeen en van de Genueezen in het bijzonder. Dit betekent, dat men geen begrip heeft van de geestkracht, den burgerzin en het zeer vurige patriotisme van een volk, dat mannen heeft voortgebracht van een formaat als Garibaldi.

Ten zesde. Groot-Brittannië staat alleen. Een dergelijk isolement drijft dit land naar de Ver. St., waarvan het wanhopig en dringend de hulp inroept. De industriële mogelijkheden van de Ver. St. zijn zeker indrukwekkend, doch als de hulp doeltreffend wil zijn, moeten de aanvoeren rustig in Engeland kunnen aankomen. Deze aanvoeren moeten in de eerste plaats de verwoestingen door de industriële bedrijven van Groot-Brittannië, welke zijn aangericht en nog aangericht zullen worden, vervangen. Het zal echter onmogelijk zijn de superioriteit op Duitsland te verkrijgen, want met Duitsland werken thans de menschen, machines, de grondstoffen van het geheele Europeesche continent.

Wanneer Groot-Brittannië valt zal oorlog geëindigd zijn.

Ten zevende. Wanneer Groot-Brittannië valt, zal de oorlog geëindigd zijn, zelfs indien hij toegallervijze op kleine schaal zou worden voortgezet in de landen van het Britische imperium.

Het is echter waarschijnlijk, dat deze landen van het imperium, waar reeds iets gist, hun onafhankelijkheid, na den val van het moederland zullen verliezen. Dit zou niet alleen een wijziging met zich mede brengen van de politieke kaart van Europa, maar ook van de wereldkaart.

Ten achte. Italië speelt bij deze geweldige gebeurtenissen een eerste rol. Ons oorlogspotentieel wordt met den dag beter, zoowel wat kwaliteit als kwantiteit betreft. Twee van de groote schepen, die te Tarente beschadigd werden, zullen spoedig geheel hersteld zijn. Technici en werklieden arbeiden dag en nacht. Zij leveren een overtuigende demonstratie, niet alleen van hun vakbekwaamheid, doch ook van hun vaderlandsliefde. Wanneer de oorlog geëindigd zal zijn en de omwenteling op sociaal gebied, die hiermede gepaard zal gaan, een billijker verdeling van de aardse rijkdommen zal hebben gebracht, zal men rekening moeten houden en ook rekening houden met de opofferingen, die de Italiaansche arbeidersmassa zich getroost heeft: de fascistische revolutie zal een nieuwen, beslissenden stap doen om de sociale geschillen te verkleinen.

Ten negende. Dat het fascistische Italië het gewaagd heeft, zich met Groot-Brittannië te meten, vervult ons met trots en zal dat nog eeuwen later doen. Het is een daad geweest van zelfbewuste stoutmoedigheid. Volkeren worden gebroet, tot duiven, te wagen en te lijden en niet door de kantjes er af te loopen en op lage wijze als leegloopers af te wachten. De hoofdpersoon der historie kunnen eischen stellen, de eenvoudige toeschouwer noot.

Ten tiende. Om de As te verslaan, zouden de legers van Groot-Brittannië op het continent moeten landen, Duitsland en Italië moeten binnenvallen en hun legers overwinnen en dat zal geen enkele Engelsenman, hoe dement hij ook is en hoe hij ook aan het ijlen slaat door het gebruik en misbruik van verdoovende middelen en alcoholica, zelfs maar kunnen droomen.

De Amerikaanse interventie.

Thans wil ik zeggen, dat, wat thans met de V. St. gebeurt, een der geweldigste mystificaties is, welke in de historie bekend zijn. De Amerikaanse interventie is gebaseerd op een illusie en een leugen. De illusie is, dat de Ver. St. nog een democratie zouden zijn, terwijl zij inderdaad een politieke en financiële oligarchie vormen, overheerscht door het jodendom door middel van een klein van persoonlijke dictatuur. De leugen bestaat hierin, dat Amerika's willen aanvallen. Noch te Rome, noch te Berlijn koestert men dergelijke fantastische plannen. Dergelijke plannen zouden slechts in een toestand van waanzin kunnen ontstaan. Wij zijn totalitair en wij zullen dit blijven, doch wij blijven met onze voeten op den grond staan. De Amerikanen, die mijn rede zullen lezen, kunnen gerust zijn en moeten, voor zoover het hun betreft, niet geloven aan het bestaan van den „grooten boezen wolf”, die hen wil verslinden.

In ieder geval is het waarschijnlijker, dat vóór de soldaten van de As dit doen, de Ver. St. zullen worden binnengevallen door bewoners, die hier niet erg bekend zijn, maar toch zeer krijgshaftig schijnen, namelijk van de planeet Mars. Zij zullen uit den sterrenhemel afdalen aan boord van fantastische „vliegende forten”.

Kameraden van Rome, door u heb ik willen spreken tot het Italiaansche volk, 'tot het ware, waarachtige volk van Italië, dat strijdt als een leeuw aan de fronten te land, ter zee en in de lucht, tot het volk, dat in den priilen ochtend gereed staat om den arbeid te beginnen op het land, in de fabrieken en in de kantoren, het volk, dat zich niet de geringste weelde veroorlooft.

Men moet dit volk beslissend niet verzenzigen met een bekrompen minderheid van lafaards, die zuchten tegen de distributie, die treuren om de niet meer voorhanden zijnde goederen of met enkele reptielen, overvlieuelsen van de loges, die wij zullen verpletteren, waar en wanneer wij dit wensen.

Het Italiaansche volk, het fascistische volk verdient de overwinning en zal deze ook krijgen. De ontberingen, het leed en de opofferingen, die bijna alle Italiaansche mannen en vrouwen met moed en waardigheid doorstaan, welke men waarlijk voorbeeldig kan noemen, zullen beloond worden. Den dag, waarop op het slagveld door den heldenmoed onzer soldaten alle kracht van den vijand zal worden gebroken, zal een driewerf overweldigende kreet met de snelheid van den bliksem door de bergen en over de Oceanen gaan en de harten van de menigte met nieuwe hoop vervullen en met nieuwe zekerheid troosten:

Overwinning, Italië. Vrede in gerechtigheid onder de volken”.

Studenten naar het front.

ROME, 21 Febr. (A.N.P.). Groote troepen studenten, die vrijwillig dienst hebben genomen, zijn naar het front vertrokken. Zij naderen in lange rijen door de stad en waren het voorwerp van geestdriftige ovaties der geheele bevolking.

11. „Jaap, waar blijf-de toch, kèrl? Gao d'er nou eens effekes bij zitten. Ik mot oe wat zeggen. Het gaat zo niet goed hier. Is me dat een onte (vuile) boel! Op je beste stoel lag een vieze doek, m'n hele broek is d'er nat van. En kijk me die tafel eens.”

„Ja, Baas, ik kan 't niet helpen”.

„Da' weet ik wel, Jaap, ge kunt ook geen twee dingen tegelijk doen. Maar de zaak gaat goed, daar kan best een huishouding van bestaan. Ge bint door oew ouwers netjes opgebracht en nou die dood zijn, mot ik maar zo'n bietje over je moederen. Luuster nou eens goed, Jaap van Japik en Janneke, ge gaat subiet een vrouw zoeken. Ik weet een heel lief dèrnie veur oe.....”

Of een speld hem prikt, vliegt Jaap opeens overeind.

Hij snuift — hij ruikt.....

12. „Daar zou me de boel nog aanbranden! Gelukkig, 't gaat nog net goed. Nou de pan onder de veren!”

Met de ijzeren pot in beide handen, komt lange Jaap de kamer weer inzetten. „Maar eten koken kan een vrouw me niet verbeteren. Baas! Ruik maar eens wat lekker!”

Baas Blaas is niet erg enthousiast. Rats, en dat op Zondag! Nee, dan kan zijn Margie het lekkerder.

„Jaap, Jaap, wat doe-de nou?” gilt het dikke mannetje ontzet.

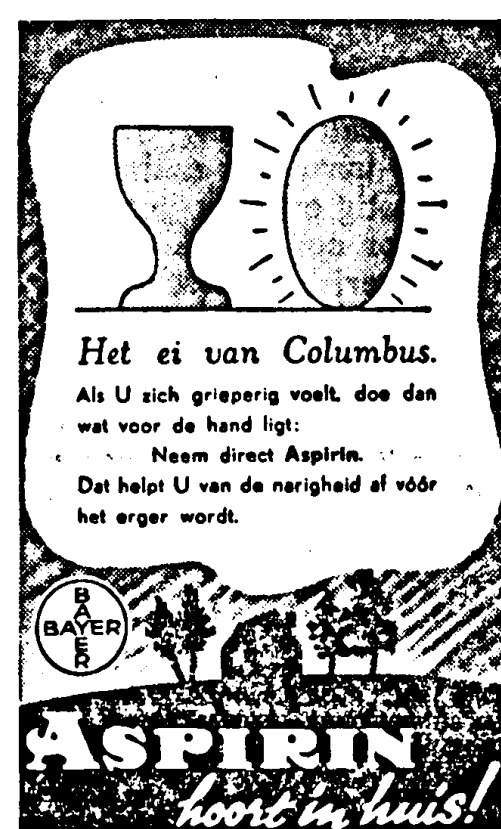
Te laat!

Jaap heeft de „Oprechte Haarlemmer” tot een propje gefrommeld, een veeg hier, een veeg daar over de roetzwarte bodem, en de pan verdwijnt tussen het veren-bed! Een rokerige lucht stijgt op.

„Zonde en jammer, van dat mooie tijk” zucht Baas Blaas.

„Maar, „waar 't rookt is 't warm”, zee Uilenspiegel.”

(Wordt vervolgd).

FRANSCH-INDO-CHINEESCHE OORLOGSCHEPEN UITGEVAREN.

VERLOVEN INGETROKKEN.

Wapenstilstand met Thailand loopt ten einde.

SAIGON, 23 Febr. — Naar volgens Domei wordt gemeld, is de kruiser „Lamotte Picquet” (7.249 ton), het vlaggeschip van de Fransche vloot, in het Verre Oosten tezamen met andere Fransche oorlogsschepen, die te Saigon voor anker lagen, hedenachtend om tien uur uitgevaren in de richting van de Golf van Siam.

Eveneens wordt vernomen, dat de Fransch-Indo-Chinese legerautoriteiten, als uitvoel van de op 21 Februari gehouden vergadering van hooge autoriteiten, geveloven hebben ingetrokken van alle officieren en manschappen.

Deze hebben het bevel gekregen naar hun regimenten terug te keeren. Op geoeelde bijeenkomst is tevens besloten de oorlogsvoorbereidingen te hervatten met het oog op het afloopen van den wapenstilstand tusschen Thailand en Indo-China op 25 Febr.

De Japanse autoriteiten in Indo-China, zoo meldt Domei uit Hanoi, slaan net toeneemende bezorgdheid de oorlogsvoorbereidingen gade, die de Fransche autoriteiten in Tonkin treffen. De gouverneur-generaal van

DE TOESTAND VAN OUD-KONING ALFONSO.

Niet meer zeer verontrustend.

ROME, 24 Febr. (Stefani). Gisteravond is omtrent de gezondheidstoestand van oud-koning Alfonso XIII een bulletin uitgegeven, waarin wordt medegedeeld, dat hoewel zijn toestand ernstig blijft, hij niet meer zeer verontrustend is. Het gevaar voor een op handen zijnde crisis is minder geworden.

Fransch Indo-China, vice-admiraal Decoux, heeft aan alle prefecten in Tonkin de volgende instructies gegeven:

1. Met het oog op het „naderende gevaar” moeten zij zich op alle mogelijkheden voorbereiden.

2. Aan alle lichamelijk geschikte jongemannen moet order worden gegeven zich gereed te houden voor een mogelijke mobilisatie van de burgerlijke verdediging.

3. Rapport moet worden uitgebracht over de voorraden levensmiddelen en landbouwproducten.

Tachtig Fransche vliegers, die onlangs te Haiphong zijn aangekomen, zijn ingedeeld op een basis nabij Saigon. Voorts wordt iederden dag Fransch oorlogsmaterieel van Haiphong naar Hanoi gezonden.

LICHTE ONTSPANNING VER. STATEN-JAPAN?

WASHINGTON, 22 Febr. (A.N.P.). — In de betrekkingen van de Ver. St. tot Japan meent men in politieke kringen te Washington een lichte ontspanning te kunnen waarnemen, ondanks het feit, dat in de Amerikaanse bladen de Japanse verwijten inzake de Amerikaanse omsingelingspogingen tegen Japan weer groot worden opgemaakt. Deze lichte ontspanning wordt vooral toegeschreven aan het onderhoud tusschen president Roosevelt en den Japanischen ambassadeur Nomura. Hoewel over den inhoud van dit onderhoud geen bijzonderheden bekend zijn gemaakt, meent men thans in politieke kringen te kunnen vaststellen, dat de sfeer van dit gesprek betrekkelijk vriendschappelijk geweest is en de hoop rechtvaardigt, dat een oorlog tusschen de Ver. St. en Japan, ondanks de bestaande belangen tegenstellingen, vermeden kan worden.

MATSOEOKA ZAL HEDEN MEDEDEELING AAN EDEN TOELICHTEN.

TOKIO, 22 Febr. (D.N.B.). In het Japanse Lagerhuis werd den minister van buitenlandse zaken Matsoeoka gevraagd, nadere verklaringen af te leggen over de onlangs door hem aan de Engelse regering gedane mededeeling. Men verneemt, dat hij hieraan in de zitting van a.s. Maandagmiddag gevolg zal geven.

Inkoopproblemen Vereenvoudigd

VOOR DEN MANUFACTUREN- EN CONFECTIEHANDEL

INDUSTRIE N.V.

TEN BERGE'S CONFECTIE

MANTELS EN COSTUMES

JEUGDIG - VOORDEELIG - MODERN

HAARLEM Showroom AMSTERDAM

Kleine Houtweg 16. Herengracht 68.

Telief 15882. Telief 49372

Uitsluitend voor eigenaars van damesconfectie-magazijnen

UW HOOFDKWARTIER

van de mode?

De showroom van

N.V. Confectie Industrie Vermeulen Windsant

AMSTERDAM. Vliegcracht 28. Telief 65017

LEVERING UITSLUITEND AAN DEN HANDEL

De vrouw in het Derde Rijk.

Men heeft deze dagen in de bladen kunnen lezen, dat in Nederland de eerste Duitse „Mittelschule“ met eenige plechtigheid geopend is. Dit feit is aanleiding iets over de plaats van de vrouw in het Derde Rijk te vertellen. Natuurlijk zonder daarbij ook maar in 't minst naar volledigheid te streven! Sedert Februari 1933 is ook op dit terrein in Duitsland zoveel nieuws doorgezet, zoveel zichtbaar gewijzigd, dat er al een boekdeel van eerbiedwaardige luyvigheid over kan worden geschreven. En dan nog een opmerking van algemeen karakter: wanneer op deze plaats verteld wordt van het „Nieuwe Duitsland“, zoo noodig in vergelijking met het „Tusschenrijk van Weimar“ en wellicht ook het „Tweede Rijk“, dan is dat niet met de bedoeling, dat wat thans in Groot-Duitsland tot stand wordt gebracht met Nederlandse prestaties op soortgelijke gebieden te vergelijken, en daarom evenmin om Duitse maatregelen op politiek, sociaal, cultureel en ander gebied den Nederlander ten voorbeeld te stellen! Maar uitsluitend om hem, zoo noodig, aanvullend materiaal te geven om te kunnen oordelen. Daarbij moge er op worden gewezen — dit in verband met mijn overzicht over Duitse schooltoestanden — dat uit het Duitse vertaalde vaktermen niet tot verkeerde gevolgtrekkingen mogen leiden, waar ze in de Duitse praktijk vaak op andere verhoudingen wijzen.

Wat nu de nieuwe positie van de vrouw in het Derde Rijk betreft:

Toen het nationaal-socialisme in Duitsland de macht veroverde en de eerste, onthutsende massa van wetten en verordeningen het fundament voor den opbouw van al dat nieuwe ging leggen — wat onvermijdelijk de eerste golven van misverstand, verzet en critiek buiten de Duitse grenzen met zich bracht — zette zich ook de overtuiging vast, dat voor Duitsland deze revolutie ook het einde betekende van de na zooveel strijd veroverde rechten van de vrouw. Het is juist, dat het Duitse nationaal-socialisme op dit bijzondere gebied een neiging vertoonde, die men tot op zekere hoogte reactionair zou kunnen noemen. Het Derde Rijk bewees van het eerste oogenblik af niets te voelen voor de politiserende vrouw. Men was daarop voorbereid. De naar huis gestuurde Rijksdag had in alle partijsectoren vrouwelijke parlementsleden gekend. De nationaal-socialistische Rijksdag — een zuiver representatief lichaam — kent slechts mannelijke leden. Vrouwen hebben thans in Duitsland alleen nog maar openbare functies op zuiver-vrouwelijk terrein. Hitler zelf heeft de verdeling vastgelegd: er moet zijn een wereld van de vrouw en een wereld van den man. De plaats van de vrouw is zooveel mogelijk in het huisgezin en in de specifiek-vrouwelijke beroepen. Haar bestemming is het huwelijk en het moederschap. De Staat wenscht jonge huwelijken — waar noodig wordt ter aanmoediging uit de staatskas een renteloos voorrecht („Ehestandsarheiten“) gegeven om het vroeger vrouwen mogelijk te maken — wenscht kerngezonde jonge echtparen (verplichte medische keuring), jonge, krachtige moeders en groote gezinnen. Moeders, die vele kinderen het leven hebben geschonken, worden met eerekransen gedecoreerd. Een enorme organisatie — de „National-Sozialistische Frauenschaft“ — heeft al die maatregelen getroffen, welke noodig zijn om moeders voor en na de geboorte der kinderen waar noodig te steunen, tijdelijk de zorg voor het huishouden of de positie in fabriek en werkplaats of op het land door jonge krachten te doen overnemen, de zuigeling en de hulpbehoevende kinderen te verplegen en gezond te houden, opdat vooral ook de kindersterfte tot een normaal peil teruggebracht wordt.

Het is niet juist, dat er een streven bestaat, de vrouw uit de haar passende beroepen te verdringen door mannelijke werkkrachten — dat ware in vele gevallen ook een nadeel voor de productie — maar men staat op 't standpunt, dat waar zulks slechts even mogelijk is, de vrouw der volksgemeenschap als huisvrouw en moeder grotere diensten bewijst dan in eenig beroep. Zeer beslist wijst het Derde Rijk opvoeding voor een actieve deelname van vrouwen in eenig onderdeel van de weermacht van de hand.

Er is dus een duidelijk streven te ontdekken, het jonge meisje voor haar plichten als echtgenote en moeder beter op te leiden dan vroeger het geval was. Voor het type der „garçonne“ is in Duitsland geen plaats meer. Daarentegen wordt zeer groote waarde gehecht aan lichaamsvoedingen, terwijl de meest begaafden op dit gebied geschoold worden in de volkomen beheersching van het lichaam in dienst van de schoonheid der beweging.

Sport en spel spelen een hoofdrol. Niet alleen de „garçonne“ der mondaine steden, ook het „Gretchen“ met de lange blonde vlechten staat niet meer hoog in koers. Men gaat zeer bewust andere wegen. Waar talent aanwezig is, wordt onderwijs in het bespelen van instrumenten gegeven, wat weer tot het beoefenen van huismuziek aanmoedigt. Gestreefd wordt naar algemeene ontwikkeling vooral op de terreinen der muziek, literatuur en andere kunsten. In de concertzalen ziet men thans meer vrouwen dan mannen. Maar tegelijkertijd wordt het onderwijs aan de huishoudscholen niet verwaarloosd. Het aantal particuliere kook- en huishoudscholen neemt toe. Het jonge meisje leert nu, gebruiksvoorwerpen van artistiek gehalte, ook in den eenvoudigsten, goedkoopsten vorm, van den z.g. „Kitsch“ te onderscheiden. Dat heeft weer in toenemende mate (zij het ook nog lang niet algemeen, want de behoudende neigingen van erfelijk karakter zijn moeilijk uit te roeien) het gevolg, dat jonggehuwden in Duitsland zich omgeven met meubels, gordijnen en voorwerpen van dagelijks gebruik, die goeden smaak verraden. Sterk

wordt de nadruk gelegd op een religieus leven, op karakter en vastheid van wil. Men vergete niet, dat het jonge meisje naast de opvoeding in het gezin en in de kerkelijke gemeenschap, haar leertijd in de staatsorganisatie doormaakt, haar verplichten arbeidsdienst voor zich heeft, mede moet helpen als „Maid“ in het boerengezin, in de Kinderbewaarplassen, bij de zieken- en zingelingenverpleging. Terwijl het daarnaast wordt doordrongen van de nieuwe opvattingen van staat en volksgemeenschap.

Is de Duitse vrouw volwassen, dan staat de „N.S. Frauenschaft“ bereid haar op te nemen. Deze organisatie is niet verplicht, gelijk het evenmin de N.S.D.A.P., de S.A., de S.S. e.a. zijn (Het is nog altijd mogelijk lid der S.S., S.A., enz. en toch niet tevens lid der partij te zijn). Tot de „N.S. Frauenschaft“ behoren alle verenigingen van vrouwen en niet georganiseerde vrouwen en meisjes, die een werkzaam aandeel hebben aan de volksoontwikkeling, dus bijv. huisvrouwen en academisch afgestudeerden, fabrieksarbeiders evengoed als onderwijzeressen en verpleegsters, kunstenaressen en vrouwelijke kantoorbedienden. In 1938 was het aantal hierdoor georganiseerde vrouwen en meisjes alleen in de afdeling „Cultuur, opvoeding, opleiding“ al meer dan 100.000. Van andere afdelingen mogen hier genoemd worden: „Volkseconomie-huishoudelijke zaken“, „Hulpdienst“ (voor het Roode Kruis, enz.), „Moeder en Kind“, „Rijksmoederdienst“ (hietoe behooren de Mittelschulen met o.m. cursussen voor ziekenverpleging, koken, gezondheidsleer, enz. waaraan in 1935 reeds 186.000, in 1937: 1.140.000 en daarna nog veel meer vrouwen en meisjes deelnamen).

Het „Frauenamt der deutschen Arbeitsfront“ heeft in het bijzonder op zich genomen de toekomstige moeder te helpen verplegen, de vrouw, die zwaar werk verricht, af te lossen, voor minder sterke vrouwen lichter werk te zoeken, door den inzet van vrouwelijke studenten extra vacantes voor de hardwerkende vrouw mogelijk te maken, enz. Waar vrouwen nog zwaren mannelijken arbeid verrichten, is reeds in talloze gevallen ruit doorgezet of waar dat niet mogelijk was het loon der vrouw met dat van den man gelijk gemaakt.

De wet zal regelen, dat vrouwen tijdig vóór en vier tot zes weken na de geboorte van het kind niet behoeven te werken en vrouwelijke studenten (in 1938 waren het er reeds, vóór het tot stand komen van de wet 2600) of andere leden van de „Frauenschaft“ inspringen.

Men krijgt een denkbeeld van den inzet van de vrouw alleen al op het gebied van de hulpverlening bij groote demonstraties, als men hoort, dat voor den Rijkspartijdag in Neurenberg, voor den Boerendag op den Blücherberg en soortgelijke volksfeesten de laatste jaren ruim 90.000 zusters en 10.000 helpsters aan het Roode Kruis konden worden ingezet.

De opvoeding der vrouw in het Derde Rijk heeft dus wel een zeer duidelijk sociaal-politiek karakter. Daarnaast echter wordt er voor gewaakt, dat het „echt-vrouwelijke“ niet te kort komt, en dat vooral de blauw-kousen niet in aantal toenemen. Men stelt zeer veel prijs op smaak wat kleding en sieraden betreft, waarbij natuurlijk het nationale karakter sterk naar voren wordt gebracht. In de plaats van „Parijse chic“ is een streven naar „Duitsche mode“ — met Berlijn en Weenen als middelpunten — gekomen. Op de groote jaarmarkten van Leipzig en Weenen speelt deze nationale mode een groote rol. En daarnaast wordt 't traditionele boeren- en boerinnenkleed, de dracht, niet alleen van staatswege beschermd en waar noodig in eere hersteld, maar het typische daarvan ook duidelijk in modeschepingen opgenomen. BL.

ITALIAANSCH

WEERMACHTSBERICHT

ROME, 23 Febr. (Stafani). — Het 261-ste weermachtsbericht luidt:

„Van het Griekse front niets belangrijks te melden. Onze formaties bemantelen hebben verscheidene malen met goed gevolg een der vijandelijke vlootbases aangevallen. Een vliegtuig is niet teruggekeerd.“

In Noord-Afrika van het front te land niets belangrijks te melden. Vliegtuigen van het Duitse vliegcorps hebben aanvallen in duikvlucht ondernomen op schepen, welke in een der havens van Cyrenaica lagen. Een schip werd door bommen van zwaar en middelzwaar kaliber getroffen. Op den 21sten overdag hebben Duitse vliegtuigen een der vliegtuigbases en een der havens van den vijand hevig gebombardeerd. Bovendien hebben zij troepenconcentraties doeltreffend met mitrailleurvuur bestookt.

In Oost-Afrika is in het gebied van Cameaua (Erythra) een vijandelijke aanval afgeslagen.

In het gebied van de beneden-Djoeba is op een gemotoriseerde colonne, die getracht had onze stellingen te Tarba te naderen, een tegenaanval ondernomen door een onzer bataljons Amhara's, waardoor de vijand gedwongen was, zich met gevoelige verliezen terug te trekken.

Vijandelijke vliegtuigen hebben een plaatsje in Gody'm gebombardeerd zonder belangrijke schade aan te richten. Een vijandelijke vliegtuig is door het afweergeschut neergehaald. In het gebied van de beneden-Djoeba is nog een vliegtuig door onze jagers neergeschoten.

Tijdens den luchtaanval op Massaoes, waarvan in het weermachtsbericht van gisteren sprake was, heeft het afweergeschut twee Britische vliegtuigen neergehaald.

Op den Atlantischen Oceaan heeft een duikboot, onder bevel van korvettenkapitein Riccardo Boris, een vijandelijke tankchip van 6500 ton getorpedeerd en tot zinken gebracht.“

OTTO GERHARD HELDRING.

ONTDEKKER
VAN
HOENDERLOO

STICHTER
DER
ZETTENSCH
INRICHTINGEN

EEN VOORBEELDIG ARBEIDER IN DEN DIENST DER BARMHARTIGHEID.

(Van een onzer redacteurs)

Negentig jaar geleden, 7 Februari 1851, werd de stichtingsacte van het Doorgangshuis Hoenderloo getekend. Dit feit herinnert aan den man, die niet alleen dit Doorgangshuis heeft gesticht, maar ook het dorp, of beter: de nederzetting Hoenderloo heeft ontdekt, aan Otto Gerhard Heldring, de predikant, die den stoot heeft gegeven aan zooveel arbeid op Christelijk Philantropisch terrein, dat rijken tegen heeft gespreid tot op den huidige dag.

ZIJN JEUGD.

Heldring werd in 1804 te Zevenaar geboren, een merkwaardige plaats in die dagen. In het laatste van de achttiende en in het begin van de negentiende eeuw, wisselde het regnemaal van Regeering. Soms hoorde het aan Duitsland, dan weer aan Nederland. De grensregeling tuschen beide landen, was nog niet heelemaal in orde en daarvan werd Zevenaar mede de dupe. Vader Heldring stond in deze Gemeente als predikant, moeder was afkomstig uit de Pfalz. In 1741 wilden vele Pfalzers naar Amerika verhuizen, maar ze werden op hun doortocht door ons land tegengehouden. Eerst moesten de Engelsche schepen, die hen naar de nieuwe wereld zouden vervoeren, aangekomen zijn. Evenwel die schepen kwamen niet. Toen werden de emigranten naar de Gogische hel, bij Cleve verwezen. Daar stichtten ze Pfalzdorf, waar ze de heide tot gaarde maakten. Hun predikant, Ds. Janssen, was hun uitnemende leider. Een dochter van dezen predikant werd vader Heldring's vrouw.

De zonnige kanten ontbraken aan Otto's jeugd niet. Zoo vertelt hij van zijn zomervacantie:

„Onze jaarlijkse vakantie die gewoonlijk in den kersentijd viel, werd bij den grijzen

Heldring werkte zó hard, dat hij er overspannen van raakte. Eerst na een tijd van rust, kon hij zich beroepbaar stellen.

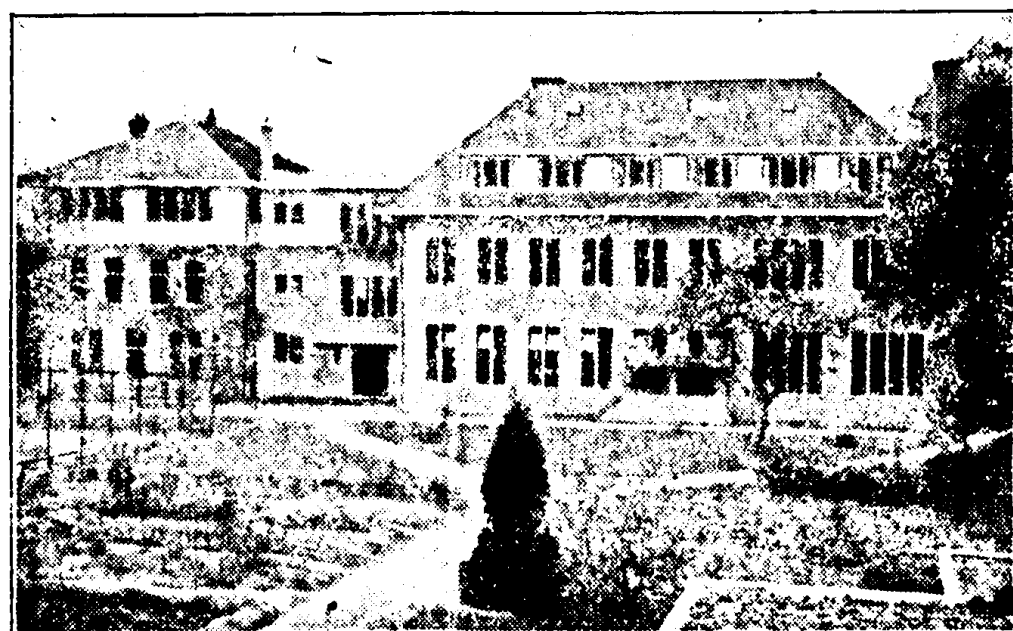
PREDIKANT TE HEMMEN.

Te Hemmen in de Betuwe ving Heldring zijn arbeid als predikant aan. De Gemeente telde nauwelijks vijf en twintig gezinnen. Zijn voorgangers hadden echter het kleine dorp grooter gemaakt door streken in de omgeving diakonaal te verzorgen en Kerkelijk te behandelen. De nieuwe dominee zette de menschen aan het werk. Hij leerde hen het land bebouwen, zorgde voor pootaardappelen. Den vrouwen verschaft hij spinnewielen. Trouw deed hij huisbezoek en zoo smaakte hij het genoegen, dat zijn Gemeente langzamerhand in welvaart toenam. Behalve al deze arbeid kon hij nog tijd vinden om zijn gaven als schrijver te ontplooiën. Zoo verscheen het boek van zijn hand: „De menschen en de natuur“, voor welke uitgave hij drie honderd gulden ontving, een geweldige som voor dien tijd en in de pastorie waar het gezin begon te groeien — Heldring was inmiddels gehuwd, en de inkomsten waren niet hoog — een welkome schat.

Een aardig verhaal van Heldring in spreekwoorden is bewaard gebleven. Hier volgt er iets uit:

„In dezen tijd denkt ieder, dat zijn uit een valk is en menigen weet niet, dat in het finste laken het meeste bedrog schuilt en dat men een goed huisgezin niet naar den muur van het huis kan waardeeren, want dat er vaak meer vrede in een stulp heerscht, waar de wand met een klomp bestreken is, dan in een net gepleisterd huis waar het schoone water loopt over een vuilen grond. Menigen denkt, dat hij een engel bij het hoofd heeft en hij heeft den duivel bij den voet.“

„In vele arbeidersgezinnen van onzen tijd is het de gewoonte geworden, dat kinderen die geld verdienen, de helft aan hun ouders afdaan en over de andere helft de vrije beschikking houden. Zoo meent een vlasbaard

Indische bezittingen. Zoo wist hij den Afgescheiden predikant, Ds. P. Scholte, over te halen, bij den Minister vergunning te vragen om zich met zijn geloofsgenooten op een der weinig bevolkte eilanden in de Oost, Ceram bijvoorbeeld, te mogen vestigen. De Minister deed de belofte, dat hij over deze zaak met den Gouverneur-Generaal zou handelen; maar toen eindelijk na jaren het antwoord hierop volgde, dat afwijzing besliste, waren Scholte en de zijnen reeds lang naar Amerika vertrokken.

Heldring smartte deze afwijzing zeer. Nu waren zijn plannen om ook de Betuwe arme daaraan te zenden, tegelijk den bodem ingeslagen. Hij zocht daarom kolonisatie in eigen land. Daartoe toog hij naar Noord-Holland en wist een veertig gezinnen in den Anna Paulownapolder een plaats te verzekeren. De Geldersche buurt in dien polder herinnert aan de door Heldring daarheen gezonden huisgezinnen.

Met kolonisatie ging bij Heldring steeds Evangelisatie hand in hand. Hij heeft dit beginsel ook trachten toe te passen in het werk der buitenlandsche Zending. Hij meende, dat de vrome werkmans als Zending zou kunnen uitgaan om in het heidenland het Evangelie te verkondigen en tevens er zijn beroep uit te oefenen. De praktijk leerde echter dat dit onmogelijk was.

TE HOENDERLOO.

Tijdens een voetreis over de Veluwe hoorde Heldring van een merkwaardige buurtschap nabij de Pampel. Daar woonden menschen in huisjes van heideplaggen. Door noesten arbeid hadden zij van den stuggen grond vruchtbare akkers weten te maken. De moeilijkheid was echter, dat men er geen water had. De bewoners behielden zich met één gezamenlijke regent. Een school bestond er in de nederzetting ook niet. Heldring ging zelf naar de buurtschap en schreef zijn ervaringen in de Geldersche almanak. Toen kwamen vele giften voor de heibewoners in. Heldring ontbood een Duitser, Jan Paul, die van putten graven verstand had. Deze toog naar de plaats en na veel harden en teuretelenden arbeid, werd de put gegraven. Dat was een rijdom voor deze lieden. Van heide en ver kwamen zij om water uit de put te scheppen. Toen heeft Heldring bij de put gesproken van het levend water, dat de Heere Jezus den dorstigen schenken wil.

Later werd te Hoenderloo — zoo heette de nederzetting — een school gesticht met onderwijzerswoning. Meester Gangel was de eerste onderwijzer en mede dank zij zijn invloed, is Hoenderloo tot een welvarend dorp geworden.

Het gebeurde in die dagen, dat Heldring om raad gevraagd werd over een verwaarloosd kind, een meisje waar niemand zich iets van aan trok. Dat kan mooi te Hoenderloo bij meester Gangel inwonnen, besliste Heldring. En zoo geschiedde.

Maar nu kwamen er meer van dergelijke aanvragen. De dominee van Hemmen, die nooit tegen werken opzag, besloot een doorgangshuis te bouwen. Later werden de meisjes naar Zetten verplaatst en bleef tot op den huidige dag Hoenderloo het doorgangshuis voor jongens.

DE ARBEID TE ZETTEN.

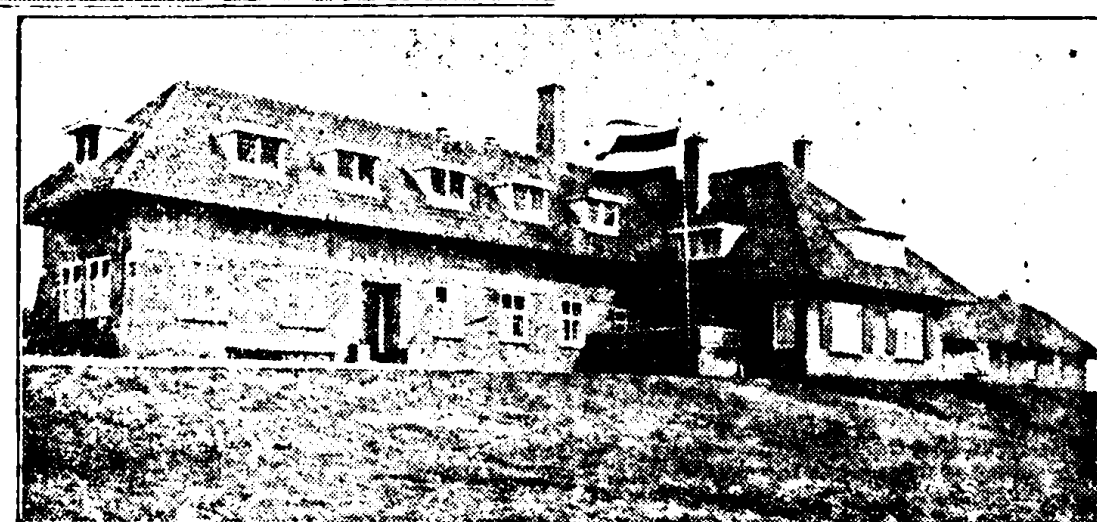
„Het zwakke sterkt gij niet en het krankscheit gij niet; het verbrokene verbindt gij niet en het weggedrevene brengt gij niet weder; het verlorne zoekt gij niet, maar gij heerscht over hen met strengheid en hardheid.“

Zoo las Heldring op zekeren dag in zijn Bijbel, toen hij ver van huis, herstel zocht van ziekte.

Dat woord liet hem niet meer los. Het scheen als tot hem persoonlijk gericht. Weer thuis gekomen, hoorde hij van twee meisjes, die uit de gevangenis te Gouda waren ont-

BOVEN: DE CHRISTINE HERMINE-
VAKSCHOOL DER HELDRING-
GESTICHTEN TE ZETTEN.

ONDER: PAVILJOEN KAMPHEUVEL
OP DE STICHTING „HOENDERLOO“.

al heel wat te zijn als hij drie gulden in de week verdient. Hij is rentenier geworden, steekt het hoofd op en meent de wereld te rijk te zijn. Een daalder per week op zak is ook geen kleinigheid. Hij bedenkt niet, dat hij twee nieten heeft in een bodemloze mand. De eerste niet is het huis zijner ouders. Het is daarmede zó gesteld, hoe groter de kinderen worden hoe meer ze het huisgezin van den wal in de sloot helpen. Vader draagt nog de jas waarin hij getrouwd is, moeder is allang uit alles. Maar de zoon en de dochter zien eruit alsof ze uit een paelsi kwamen. De zoon een banjer, de dochter een ijdeluit, de zoon met den hoed op één oor, de dochter met een muts met drie strooken en lintjes.

LANDVERHUIZING.

De toestanden in ons land waren in Heldring's dagen van dien aard, dat velen naar Amerika togen om daar hun geluk te beproeven. Heldring deed echter zijn best de menschen te laten emigreren naar de Oost-

LAATSTE LEVENSJAREN.

Met Groen van Prinsterer en vele andere in den lande heeft Heldring samengewerkt om veel arbeid van Christel. Philantropischen aard in het leven te roepen.

Veertig jaar heeft hij de Hemmensche Gemeente gediend. Toen nam hij afscheid van haar om te Zetten te wonen van de door hem gestichte inrichtingen te gaan wonen.

In 1876 werd hij ziek. Hij reisde naar Mariëbad om herstel te zoeken. Aldaar is hij overleden. Op 17 Juli werd zijn stoffelijk overschot bij de Vluchtheuvelkerk begraven. In de kerk leidde Dr. Nic. Beets den rouw-dienst met het tekstwoord: „Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en tot in alle eeuwigheid.“ Hij besloot zijn toespraak met een gedicht waarvan een couplet hier volgt:

Hier zullen kind'ren, vrienden, broeders
Verzamelen keer op keer,
En diep bewogene gemoederen,
Zich wenden tot den Heer,
Om kracht als uwe kracht te vinden,
En moed, uw moed gelijk,
Te leven, werken, ondervinden,
Volharden, koninklijk!

DUITSCH

WEERMACHTSBERICHT.

HAVENGEBIEDEN VAN HULL, SWANSEA EN BENGHASI BESTOOKT.

BERLIJN, 23 Febr. (D. N. B.). Het opperbevel der weermacht maakt bekend:

„Ten N.W. van de Hebriden zijn den 19den Febr., behalve de reeds in het weermachtsbericht van 20 Febr. genoemde schepen, nog twee groote koopvaardij-schepen van den vijand zoo zwaar getroffen, dat zij als verloren kunnen worden beschouwd. Den 23sten Febr. werd in hetzelfde zeegebied een schip van 7000 b.r.t. door bommen tot zinken gebracht en werden twee groote koopvaardij-schepen beschadigd.“

Lichte gevechtsvliegtuigen hebben een vliegvel in Oost-Engeland aangevallen en een hanger alsmee vier op den grond staande vliegtuigen vernield. Vliegtuigen der gewapende verkenning hebben een fabriek in Noord-Schotland gebombardeerd en met de boordwapens een troepenkampement, verscheidene goederentreinen en gemotoriseerde colonnes in Zuid-Engeland aangevallen.

In den afgeleopen nacht hebben gevechtsvliegtuigen, ondanks de ongunstige weeromstandigheden, de havenwerken en strategische doelen in Hull met goed gevolg met bommen bestookt.

In het Middellandsche Zeegebied hebben Duitse gevechtsvliegtuigen bommen van middelzwaar kaliber geworpen op een klein oorlogschip, op een groot koopvaardij-schip en op de havenwerken van Benghasi. In het gebied ten Zuiden van Agadaba (ten Z. van Benghasi) zijn twee vliegvelen en troepenconcentraties met succes met bommen en boordwapens bestookt.

De vijand heeft noch op den 22sten, noch in den nacht van 22 op 23 Febr. boven Duitsch rijksgedeeft gevogelen.

In het tijdvak van 15 tot 22 Febr. zijn in luchtgevechten en door luchtdoel- en marine-artillerie 32 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten, terwijl bovendien talrijke vijandelijke vliegtuigen op den beganen grond vernield werden. In dezelfde periode bedroegen de Duitse verliezen 15 vliegtuigen.

BERLIJN, 22 Febr. Het opperbevel der Duitse weermacht maakt bekend:

In den Indischen Oceaan hebben Duitse zeestrijdkrachten den gewapenden Britschen koopvaarder „Canadian Cruiser“, groot 7178 b.r.t., tot zinken gebracht. Het schip had als camouflage de vlag der Ver. St. geheeschen en Amerikaansche merktekens op den scheepswand geschilderd.

Een duikboot meldt het in den grond boren van een koopvaarder van 4350 b.r.t. Gevechtsvliegtuigen hebben gisteren Britsche koopvaardij-schepen aan de Oost- en Westkust van Engeland aangevallen. Zij brachten een 4000 b.r.t. metend stoomschip tot zinken en beschadigden twee groote tankschepen en verscheidene andere schepen zwaar.

In den nacht van 21 op 22 Febr. hebben formaties gevechtsvliegtuigen de haveninstallaties van Swansea doeltreffend met bommen bestookt. Aan de Britsche Westkust zijn voor twee havens mijnen gelegd.

In het gebied van de Middellandsche Zee zijn succesvolle aanvallen van het Duitse luchtwapen gedaan op de kade-installatie in Benghasi, op het vliegvel Berka en op troepenconcentraties ten Zuiden van Benghasi.

De vijand heeft in den afgeleopen nacht op enkele plaatsen in Noord- en West-Duitsland brandbommen neergeworpen. Slechts een beoogde brandbom werd vernield.

Marinegeschut heeft in de Duitse bocht een Britsch vliegtuig neergeschoten.

FRANSCH VRACHTSCHIP DOOR ENGELSCH DUIKBOOT GETORPEDEERD.

PARIJS, 24 Febr. (D. N. B.). In Bayonne zijn thans 22 leden van de bemanning van een Fransch vrachtschip, de „Le Guilvinoor“ aangekomen, die in de Golf van Biscaye door een Engelsche duikboot is getorpedeerd en tot zinken gebracht. Daarbij zijn 17 man om het leven gekomen. De aanval op het 5000 ton metende schip werd ten uitvoer gelegd in de eerste morgenuren van Woensdag, ter hoogte van Passajes. De Engelsche duikboot bekommerde zich niet om de schipbreukelingen, die door twee Spaansche schepen werden gered. Het Fransche schip was met een lading leegte vaten op weg naar Oran.

AMERIKA EN HET VERRE OOSTEN

Amerikaansche oorlogsschepen naar Singapore?

WASHINGTON, 24 Febr. (D. N. B.). De republikeinsche afgevaardigde Tinkham heeft den eisch gesteld, dat een formeel verklaring zal worden afgegeven, inhoudende, dat het Congres er tegen is, dat Amerikaansche oorlogsschepen naar Singapore worden gezonden.

BINNENLAND

EXTRA WINTERUITKEERING
AAN VLUCHTELINGEN.

's-GRAVENHAGE, 22 Febr. De Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken heeft aan de gemeentebesturen bericht, dat hij bepaald heeft, dat aan de vluchtelingen die steun genieten wegens voorziening in eigen huisvesting, een extrawinteruitkering wordt verstrekt, op den voet als is bepaald voor de ondersteunde werkklozen.

AANMELDINGSPLICHT VOOR
OFFICIEREN.

's-GRAVENHAGE, 22 Febr. Het Departement van Defensie (afwikkelingsbureau) deelt ons mede, dat de officieren, die hun aanmeldingsplicht moeten vervullen een declaratie tot het ontvangen van vergoeding voor reis- en verblijfskosten van hun woonplaats naar de hoofdstad van de provincie, waar de aanmelding moet plaats vinden, en terug, overeenkomstig het reisbesluit kunnen indienen bij genoemd Departement.

BEZITTERS VAN VLAS-
VOORRADEN.

Niet ingeschreven bij Ned. Akkerbouw-Centrale moeten voorraad opgeven.

's-GRAVENHAGE, 22 Febr. De betekenis van het vlas is in den huidige tijd, nu de aanvoer van katoen vrijwel onmogelijk is geworden, sterk gestegen. Gebruikt men wevers en touwfabrikanten vroeger katoenen garens, thans zijn zij goeddeels aangewezen op garens van vlas. Er zijn derhalve veel grotere hoeveelheden van deze binnenslands gewonnen spinstoffen nodig geworden dan voorheen het geval was.

De sterk vergrootte behoefte eischt een zorgvuldig gebruik van de beschikbare vlasvoorraden. Daarom is het noodig, dat de overheid over alle vlasvoorraden zeggenschap verkrijgt.

Hiertoe werd onlangs door de sectie linnen van het Rijkstextielbureau te Arnhem een voorschrift uitgevaardigd, dat verbiedt vlaslinn of vlasvalen (b.v. kolraap en vlasbaard, dechets en kaardenvalen) in voorraad te hebben. Dit verbod geldt niet voor ingeschrevenen bij de Nederlandsche Akkerbouw Centrale te 's-Gravenhage of bij de sectie linnen van het Rijkstextielbureau te Arnhem; evenmin wanneer de voorraad vlaslinn of vlasvalen minder is dan 100 K.G. Een ieder, die niet is ingeschreven en een voorraad heeft van meer dan 100 K.G., is verplicht, daarvan vóór 1 Maart a.s. opgave te doen aan de sectie linnen van het Rijkstextielbureau, Willemsplein 5, Arnhem.

Dringend wordt aangeraden, de opgave zoo spoedig mogelijk te doen. Er zijn met onze vlasvoorziening groote belangen gemoeid. Door een goed gebruik onze voorraden wordt niet alleen bereikt, dat de fabrieken kunnen doorwerken en dus geen arbeiders behoeven te ontslaan, maar ook kan dan voldoende oogstgaren worden vervaardigd, wat in staat stelt in den zomer machinaal te oogsten en te dorschen. Ieder, die vlug en duidelijk aan zijn verplichting tot opgave voldoet, werkt dus mede aan het behoud van werkgelegenheid en aan een goede band van zaken op het gebied der voedselvoorziening, die bemoeilijkt wordt wanneer de dorschmachines niet zouden kunnen draaien.

DE NEDERLANDSCHE
ARBEIDSDIENST.

Vrijstelling van leges.

's-GRAVENHAGE, 22 Febr. — Zij, die in aanmerking wenschen te komen voor de vrijwillige dienstneming bij den op te richten Nederlandschen Arbeidsdienst, moeten een bewijs van goed gedrag overleggen.

De secretaris-generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken meent, dat het algemeene belang vordert, de verlangde bewijzen kosteloos te verstrekken. Hoewel vele legesverordeningen reeds bepalingen zullen bevatten, op grond waarvan vrijstelling zou kunnen worden verleend, zal ten einde de noodige uniformiteit te bevorderen, bij besluit de vrijstelling van leges ter zake van bewijzen als hier bedoeld worden bepaald. Aangezien het eenigen tijd zal vorderen, alvorens dit besluit kan worden afgekondigd, ligt het in de bedoeling, daaraan terugwerkende kracht te verlenen tot 15 Febr. 1941 en daarbij de mogelijkheid van terugvordering van ten onrechte betaalde bedragen te openen.

In verband hiermede is het wellicht mogelijk de bedoelde bewijzen thans reeds zonder heffing van leges te doen afgeven.

DE VAARWEG LEMMER-
AMSTERDAM.

Nog niet open.

LEMMER, 22 Febr. — Het A.N.P. meldt: Vanmorgen om half acht zijn de stoombooten „Friesland“, „Zuiderzee“ van de N.V. Reedery Koppen te Amsterdam uit Lemmer vertrokken om opnieuw te trachten Amsterdam over het IJsselmeer te bereiken. Het is den booten niet gelukt. Het was onmogelijk door de ijssmassa heen te breken. In plaats van te Amsterdam zijn de „Friesland“ en de „Zuiderzee“ omstreeks vijf uur te Enkhuizen aangekomen. Morgen zal men trachten van Enkhuizen uit Amsterdam te bereiken. Hoewel het ijs nog niet lang gekruidd heeft, heeft het zich toch tot bergen gezet, zoals het menig visschersman in tijden niet heugt. Tegenover het achtere gezicht, dat de zon op de ijsbergen oplevert, staat de schade welke vele visschers aan de uitstaande netten zien toegebracht door het kruisende ijs. Verscheidene netten zijn geheel verloren gegaan.

TWEDE LUSTRUM VAN DE
GRONOB.

GRONINGEN, 22 Februari. De tiende noodbeurs van de handelsreizigers in het Noorden des lands, speciaal uit Groningen, is hedenmiddag geopend.

Naar men weet is het initiatief der noodbeurs des tijds uitgegaan van den heer G. van Oversteeg te Groningen en was het daarbij de bedoeling om de handelsreizigers, die door vervoermoeilijkheden niet gemakkelijk hun klanten konden bedienen, tegemoet te komen.

Het idee vond in breeden kring belangstelling en het felt dat thans te Groningen de tiende noodbeurs reeds plaats vindt, bewijst dat ze in een behoefte bestaan. En niet alleen Groningen heeft ze, maar overal in den lande reizen de noodbeursen als peddetoelen uit den grond, zodat van overalwege reeds maatregelen moesten worden genomen om regelen op te treden.

Daardoor is tevens bereikt dat een flink aantal werkloze reizigers bij de organisatie der tentoonstellingen te werk konden worden gesteld.

Ook voor de tiende noodbeurs is groote belangstelling. Enige honderden handelsvertegenwoordigers meldten zich aan voor standruimte, doch aan alle aanvragen kon lang niet worden voldaan in verband met 't beschikbaar materiaal. Het bestuur zal in overweging nemen de benodigde middelen uit te breiden.

Inmiddels blijkt hieruit dat de handel geenszins een neiging heeft om in te slapen, doch dat alle energie wordt aangewend om het distributie-apparaat op het noodzakelijke peil te houden.

Ook van de zijde van den middenstand blijft men niet achter en het is een verheugend verschijnsel dat men zich de moeite getroost om van heinde en ver te komen om zakenrelaties op deze wijze in stand te houden.

De dank van de handelsreizigers is zoo groot gebleken dat men aan 't bestuur heeft gevraagd op een der avonden de beurs te sluiten, omdat de standhouders de gelegenheid willen benutten om het bestuur met dit tweede lustrum te huldigen.

DE VOORJAARSBEURS
TE UTRECHT.

Deelneming van overheidsinstanties.

's-GRAVENHAGE, 22 Febr. Onder de auspiciën van den economischen voorlichtingsdienst zullen op de a.s. voorjaarsbeurs te Utrecht een aantal stands worden ingericht, in welke, behalve genemden dienst zelf, de volgende instanties zullen worden ondergebracht: Het Rijksbureau voor de voedselvoorziening in oorlogstijd, het Rijksarbeitsbureau van het Departement van Sociale Zaken, de afdeling volksgezondheid van het Departement van Sociale Zaken, het Centraal Distributiekantoor voor industriële en landbouwproducten, het Rijksinstituut voor brandstoffen-economie, het Centraal Bureau voor de Statistiek neemt eveneens in collectief verband aan deze inzendingen deel. Het ligt in de bedoeling het geheel onder te brengen op de eerste verdieping, waar zooals bekend mag worden verondersteld, de economische voorlichtingsdienst en het Centraal Bureau voor de Statistiek reeds sedert jaren exposeeren. Aangezien het evenwel niet mogelijk bleek op deze verdieping een voldoende aantal aanhangsloten stands te verkrijgen, zullen het Centraal Instituut voor industrialisatie en het Rijksinstituut voor brandstoffen-economie op de 5e verdieping worden ondergebracht.

De bouw en inrichting van de diverse stands worden ontworpen door den heer H. O. Pieck. Het Centraal Bureau voor de Statistiek verzorgt zijn eigen stand.

ARBEIDERS NAAR DUITSCHLAND.

ROTTERDAM, 22 Febr. — Een groep van ongeveer 210 jonge Rotterdamse en Schiedamsche scheepsvervaardigers, die zich voor arbeid in het Duitse rijk aangemeld hebben, is uit Rotterdam vertrokken. In zeer korten tijd werden de noodzakelijke maatregelen, noodig van het oogblik van aanmelding tot dat van het vertrek, zoals geenskundig onderzoek, in orde brengen van de paspoorten, regeling der levensmiddelenkaarten, uitrusting voor het werk, overname der loonen en garantie voor het ontvangen van het loon voor de deelnemers, in nauwe samenwerking met de Nederlandsche bedrijven en betrokken autoriteiten, door de Duitse wervers voor arbeiders uitgevoerd.

DE VOORJAARSBEURS IN KEULEN.

Ons land vertegenwoordigd door den Ec. voorlichtingsraad.

's-GRAVENHAGE, 22 Febr. Op de voorjaarsbeurs te Keulen, welke van 30 Maart t/m 1 April a.s. wordt gehouden, zal ons land zijn vertegenwoordiging door een stand van den economischen voorlichtingsdienst. Het ligt niet in de bedoeling een collectieve inzending uit te komen. De uitstakende naam, dien de kunstzinnig verzorgde deelnemingen van dezen dienst aan buitenlandse tentoonstellingen hebben, zal ook ditmaal worden hooggehouden. Het centrale thema, waardoor te Keulen een indruk zal worden gegeven van de betekenis van ons land, is het water en het waterverkeer. In de eerste plaats zal de aandacht worden gevestigd op de waterwegen, die ons land met West-Duitsland verbinden. Maar ook de dieper het continent indringende scheepswegbindingen, met het Rijn-Main-Donaukanaal als hoofdverkeersweg, zullen in beeld worden gebracht. De waterstaatkundige prestaties van ons land komen tot uitdrukking op een kaart van baggerwerken in den loop der eeuwen uitgevoerd en in voorstellingen omtrent de inpoldering en gedeeltelijke droogmaking der Zuiderzee. Daarbij zal tevens gelegenheid zijn op de nieuwgewonnen gronden voortgebrachte landbouwproducten ten toon te stellen. Ook andere land- en tuinbouwgewassen, die voor export van belang zijn, zullen worden getoond.

Voorts zal een gedeelte van de stand in beslag worden genomen door „De Stichting havenbelangen Rotterdam“. De stichting zal in samenwerking met den economischen voorlichtingsdienst een overzicht geven van de betekenis van de haven. De in aanbouw zijnde Maastunnel zal eveneens worden uitgetoond. Hetgeen de stichting brengt sluit zich uiteraard zeer goed aan bij het centrale onderwerp.

SCHOOLNIEUWS

G. MEIMA VERLAAT HET
ONDERWIJS.

IN ZIJN PLAATS A. SCHOLTENS
BENOEMD TOT DIRECTEUR VAN
DE KWEESCHOOL MET DEN
BIJBEL TE GRONINGEN.

Aan den heer G. Meima is met ingang van 1 September a.s. in verband met het bereiken van den pensioengerechtigden leeftijd eervol ontslag verleend als directeur van de kweeschool met den Bijbel te Groningen.

In zijn plaats is benoemd de heer A. Scholtens, thans leraar aan deze kweeschool en aan het Willem Lodewijk Gymnasium te Groningen.

De aftredende directeur.

De heer Garrit Meima werd 13 Dec. 1875 geboren te Winsum (Gron.), waar zijn vader bakker was. Hij bezocht de normalessen te Breda en was als onderwijzer werkzaam te Winsum en te Amsterdam. Na hoofd te zijn geweest te Rijsoord, werd hij in 1908 benoemd tot leraar aan de Kweeschool met den Bijbel te Groningen, waarvan hij in 1921 als directeur ontscheidde.

Op verschillende gebieden heeft de heer Meima zich bewogen. In 1927 trad hij op als lid van het hoofdbestuur van de Vereniging van Chr. Onderwijzers en Onderwijzeressen in Nederland en de Overzeesche gewesten, waarvan hij zowel vice-voorzitter als voorzitter is geweest. Ook heeft hij zitting in den Schoolraad voor de Scholen met den Bijbel en is hij bestuurslid van de Ver. van onderwijzend personeel aan Prot. Chr. Kweeschoolen. In 1922 werd hij benoemd als inspecteur van de Vereniging voor Chr. Nat. Schoolonderwijs, als hoedendijk hij ook werkzaam is. Lange jaren was hij ook voorzitter van de Prov. Vereen. voor Chr. onderwijzers in Groningen.

Veel heeft de heer Meima geschreven. Zijn vlotte pennenvruchten zijn gaarne gelezen.

De nieuwe directeur.

De heer Ankol Scholtens werd geboren te Nieuwe Pezela op 23 Sept. 1893. Hij werd in 1912 onderwijzer aan de Chr. School te Nieuwe Pezela en vertrok in 1917 naar Amsterdam. In Sept. 1919 werd de heer Scholtens benoemd tot leraar in de wiskunde aan het Willem Lodewijk Gymnasium te Groningen, waarop in Januari 1921 zijn benoeming volgde aan de Kweeschool met den Bijbel, waarvan hij onderwijs geeft in wiskunde, zang en rekenen.

De heer Scholtens is in stad en omgeving een bekende persoonlijkheid, die zich op onderscheiden gebieden bewoond heeft.

Hij diende de Geref. Kerk van Groningen reeds lange jaren als ouderling en was bij herhaling lid van de Part. Synode van Groningen, die hem ook een en ander maal naar de Generale Synode afvaardigde.

Voorts diende de heer Scholtens de Geref. Kerk van Groningen als scriba en is hij voorzitter van de Ouderlingenconferentie in de provincie Groningen.

De heer Scholtens is bestuurslid van de Prov. afdeling van het Ned. Bijbelgenootschap en van de Prot. Chr. Reclasseeringsvereniging.

In zijn woonplaats is hij voorzitter van de Vereen. voor Calvinistische Wijsbegeerte, van de Chr. Leeszaal en van de Geref. Jeugdcentrale, alomtegenwoordig van de Chr. Schipperschool en bestuurslid van Pro Juventute en de Vereen. voor Chr. Maatschappelijk Hulpbetoon.

Van zijn hand zagen ook enkele geschriften 't licht, mede in verband met enkele in de Geref. Kerken levende, actuele vraagstukken.

ACADEMIE VOOR LICHAMELIJKE
OPVOEDING.

AMSTERDAM, 22 Febr. Voor den jaarlijks terugkeerenden dag, waarop de Academie voor Lichamelijke opvoeding haar openbare lessen houdt, was ditmaal groote belangstelling.

Na enkele jaren van teruggang in het aantal leerlingen, wordt nu geconstateerd, dat deze depressie voorbij is.

Ook dezen middag werd weer 'gedemonstreerd, dat de opleiding van de toekomstige leeraren op de Academie in goede handen is, dat de leerlingen met groote opgewektheid de verschillende oefeningen uitvoeren.

Na een vlot en opmerksaam heette Baron Schimmelpenninck van der Oye als voorzitter van het Bestuur der Nederlandsche Vereniging tot Inrichting van een Wetenschappelijk Centrum voor Lichamelijke Opvoeding, alle aanwezigen welkom, waarna Prof. Dr. K.

GEMENGD NIEUWS

MAN VERDRONKEN.

ROTTERDAM, 22 Febr. — Gisteravond laat is de 51-jarige caféhouder A. van Roozemaalen van de Prins Hendrikdijk te Rotterdam aldaar tengevoege van de duisternis in het water van de Koningshaven gelopen. Hoewel de drenkeling door enkele toegeschoten burgers uit het water werd gelaaid, was de dood reeds ingetreden. Het stoffelijk overschot is naar het Zuider ziekenhuis vervoerd.

JONCETJE GEODOD.

ROTTERDAM, 22 Februari. — Gisteravond omstreeks zes uur speelde de driejarige L. Timmers met een broertje voor de ouderlijke woning in de Oranjestraat te Rotterdam. Toen beide kinderen onverwachts den rijweg overstaken werden zij gegrepen door een vrachtauto, die bestuurd werd door den chauffeur W. v. d. B. uit Rijsoord. Beide kinderen werden tegen den grond gesmet. Zij werden door den G.G.D. naar het Zuiderziekenhuis vervoerd waar de driejarige jongen moest worden opgenomen. Van nacht is het ventje aan de bekomen verwondingen overleden.

SLACHTOFFER VAN DE
DUISTERNIS.

VIJFHUIZEN, 21 Febr. Het ruim 20-jarige meisje B., als dienstbode in Haarlem werkzaam, had Woensdagmiddag haar ouders in Vijfhuizen bezocht, vanwaar zij omstreeks 10 uur naar Haarlem terugkeerde, doch waar zij niet arriveerde.

De politie werd met het geval in kennis gesteld en het mocht haar na lang dreggen, gelukken eerst het rijwiel en enkele uren later ook het meisje uit de Ringvaart naar boven te brengen. De levensgeesten waren toen reeds lang geweken.

Gaulkofer, rector aan de Academie voor Lichamelijke Opvoeding, het doel van deze lessen uiteenzette. Hij wees erop, dat uiteraard de verschillende lessen slechts een klein overzicht zouden geven van het werk, dat door de leerlingen aan de Academie verricht wordt.

Vervolgens werd onder de leiding van de verschillende docenten lessen in gymnastiek, boxen, schermen, zaalspelen en toetsgymnastiek gegeven. Het geheel stond onder leiding van den heer Koolen en verliep zeer vlot.

Zoo wel het werk van de vrouwelijke, als van de mannelijke leerlingen stond op goed peil en werd met groot enthousiasme uitgevoerd.

UNIE EN SCHOOLRAAD.

JAARVERGADERINGEN DIT JAAR
GECOMBINEERD.

Naar wij vernemen hebben de besturen van de Unie „Een School met den Bijbel“ en den Schoolraad voor de Scholen met den Bijbel in hun dezer dagen gehouden vergadering besloten de jaarvergaderingen van beide lichamen, die steeds resp. Dinsdags en Woensdags na Paschen te Utrecht plegen gehouden te worden, ditmaal op één dag te doen plaats hebben, zulks in verband met de tijdsomstandigheden, de beperkte reisgelegenheden en de voedselvoorziening. Beide vergaderingen zullen nu op Woensdag 16 April in K. en W. te Utrecht worden gehouden en zullen wat de middagsamenkomst betreft worden gecombineerd.

Om 10 à 10.30 uur vangt 's morgens onder leiding van Prof. Dr. K. Dijk van Zwolle de 62e algemeene vergadering van de Unie aan, die 1 uur à 5 kwartier vorderen zal en dient tot het afdoen van de huishoudelijke zaken.

Na een korte pauze begint direct daarna de 51e algemeene vergadering van den Schoolraad onder presidium van Dr. J. Barbas, Ned. Herv. predikant te Hengelo (G.) eveneens tot het afdoen van huishoudelijke aangelegenheden. Men hoopt daarna mede voor de middag-pauze gereed te zijn.

's Middags om 2 uur wordt dan de gecombineerde jaarvergadering van Unie en Schoolraad gehouden, waar men een referaat van een nader aan te kondigen spreker beluisteren zal. De vergadering zal zoó tijdig eindigen, dat allen hun woonplaats nog op dien zelfden dag kunnen bereiken.

BEGRAFENIS S. HAGEN.

(Van onzen Correspondent).

OLDEBROEK, 22 Febr. — Heden is alhier ter aarde besteld het stoffelijk overschot van den heer S. Hagen, rustend hoofd van de Geref. school alhier.

Tevoren werd in de Geref. kerk een rouw-dienst gehouden onder leiding van Dr. J. Oussoren, die sprak naar aanleiding van Openb. 14: 13 en „Meeste Hagen“ heracht als schoolhoofd, als ouderling, als scriba en als boekhouder der kerk. Gezongen werd het lievelied van den onslapene: Psalm 32: 1.

Vervolgens werd het woord gevoerd door den heer C. v. D. D. als voorzitter van het Schoolbestuur, door Dr. v. d. Velden namens de A.R. Kiesvereniging, door den heer J. C. W. van den Berg namens „Ons Belang“ en de Boerenleerbank, door den heer C. v. P. ten H. namens de Ziekenhuisverpleging, door den heer H. Voessens namens Het Groene Kruis, door den heer J. de Jong van Elburg namens de Vereen. van Chr. Onderwijzers en door den heer B. Kraan van Nijveen als een van de oud-onderwijzers van den ontslapene. In al de genoemde organisaties had de nu overledene een vooraanstaande plaats ingenomen.

Op den doodenakker sprak de heer C. Schraa, het tegenwoordig hoofd van de Geref. School. Op verzoek van den ontslapene zongen de jongens en meisjes „Vellig in Jezus armen“. Dr. Oussoren las de Twaalf Artikelen des Geloofs en bad het Gebed des Heeren.

De heer G. Hagen, zoon van den ontslapene dankte voor de groote belangstelling.

STUDIEBEURZEN TECHN.
HOOGESCHOOL TE DELFT.

Studenten der Technische Hoogeschool, die voor het studiejaar 1941-1942 in aanmerking wenschen te komen voor een studiebeurs, moeten de aanvragen vóór 1 April a.s. indienen bij den secretaris van 't College van Curatoren der Technische Hoogeschool. Aanvragen van Rijksbeurzen (op zegel) moeten worden gericht aan den Secretaris-generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming; aanvragen voor toelagen uit het 's Jacob-fonds, Baehronds, Lipkensfonds en W. G.

FRAUDULEUS GESLACHT VLEESCH
IN BESLAG GENOMEN.

HELMOND, 22 Febr. — Door de gemeentepolitie en ambtenaren van den keuringsdienst wordt met kracht opgetreden tegen het frauduleus slachten van vee. Dezer dagen hebben zij op een drietal plaatsen succes gehad.

Op den Lieropschedijk ontmoette de gemeentepolitie een man, die op zijn fiets een frauduleus geslacht kalf vervoerde. De man, die het „gevaar“ zag naderen, wierp zijn lading weg en nam jlijngs de vlucht, nog voor de politie hem kon aanhouden. Het vleesch werd in beslag genomen.

Voorts nam de politie bij zekeren Van T. in de Botersteeg aan het Binderseind twee frauduleus geslachte kalveren in beslag. Procesverbaal werd hier opgemaakt.

Ambtenaren van den keuringsdienst deden voorts een inval in een perceel aan de Prins Karelastraat, waar zij 235 kg frauduleus geslacht varkensvleesch van den slager W. S. opspoorden. Het vleesch werd in beslag genomen en procesverbaal werd opgemaakt.

JONGEMAN VERDRONKEN.

BERIJKUM, 22 Febr. Onza plaatsgeenoot, de ruim 25-jarige Th. Koning, welke Dinsdagavond een boodschap moest verrichten te Nieuwe Bildt, is vermoedelijk tengevoege van de duisternis bij de brug langs in de vaart gereden. Donderdagavond is zijn lijk eerst gevonden.

DOODELIJK ONGELUK
TE ENSCHÉDE.

ENSCHÉDE, 21 Febr. Gisteravond is op den Weerslooschen weg te Enschedé H. Twente, door een vrachtauto van achteren aangereden. T. viel van zijn fiets en werd toen aangereden door een vrachtauto uit Delft. Met ernstige inwendige verwondingen is T. naar het R. K. Ziekenhuis overgebracht, waar hij eenige uren later aan de gevolgen van zijn kwetsuren is overleden.

Sluit uw verzekering bij een
Nederlandsche MaatschappijN.V. NATIONALE BORG-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM KEIZERSGRACHT 163

ONEERLIJKHEIDS- en BEROVINGS-VERZEKERINGEN

N.V. LEVENSVZERKERING-MAATSCHAPPIJ

VITALIS

HOOFDKANTOOR

BURGMEESTER VAN SCHAECK
MATHONINGEL 2, NIJMEGEN

BIJKANTOREN:

AMSTERDAM, KEIZERSGRACHT 261
DEN HAAG, BEZUIDENHOUT 84

ALGEMEEN ONDERLING WAARBORG GENOOTSCHAP

„RENOVATUM“

AMSTERDAM - SPIJSTRAAT 219-21 - TEL. 35626

VERWAARBORGING TEGEN OORLOGSSCHADE

HALFJAARLIJSCH AFREKENING

VRAAGT EEN PROSPECTUS AAN!

OULDE BOERHAAVE VAN 1907

HEEMSKERCKSTRAAT 11 - DEN HAAG

Voor de midden- en oetere stand de vertrouwde Maatschappij voor verzekering van ZIEKENHUISVERPLEGING - OPERATIEN - DOKTER - AFOTHEKER enz. Premieën voor elke beurs. Vraagt vrijblijvend prospect.

van der Boor's Delftsch Studiefonds (ongezegd) aan bovengenoemden Secretaris van het College, Oude Delft 95, Delft.

Iedere aanvraag moet voorzien zijn van een verklaring van den Inspecteur der Dir. Belastingen, vermeldende het zuiver inkomen van ouders of verzorgers of van den aanvrager zelf in de Rijkinkomstenbelasting.

Benoeemingen bij het Chr. Onderwijs.

TOT ONDERWIJZER(ES):

Vaassen (hoofd B. H. van Beek), mej. F. Dijkers, thans tijdelijk aan deze school. Zwartsluis (Mulo, hoofd J. de Groot), -E. de Vries te 's-Gravenhage.

ACADEMISCHE EXAMENS.

Tweede, Geslacht acad.-arts-ex.: A. Nieuwveld, A. C. J. Schaap en R. L. van der Spoel; arts-ex.: L. D. Broekema, mej. S. M. Bron en A. C. van Leeuwen; econ. doct. ex. indologie: J. M. Ravenschoon, Th. K. Beversluis en L. C. Westdijk.

EXAMENS PAEDAGOGIEK.

Amsterdam. (Vrije Univ.). Geslacht ex. paedagogiek M.O.-A: J. v. d. Valk te Amstelveen; ex. paedagogiek M.O.-B: mej. F. V. C. Schaap te Boskoop.

KERK EN ZENDING

Ds. L. OVERDUIN.

Ds. L. Overduin, predikant bij de Geref. kerk in H.V. te Enschedé, heeft een vrij ernstige operatie ondergaan. De operatie is gunstig verlopen en de behandelende geneesheeren mochten constateren, dat de ziekte een veel minder ernstig karakter heeft dan wel vermoed werd. Verwacht mag worden dat Ds. Overduin, die reeds geruimen tijd aan zijn dienstwerk is onttrokken, geheel zal herstellen.

Ds. F. W. v. d. LEIJ OVERLEDEN.

GRONINGEN, 23 Febr. Na een korte ongesteldheid is heden, nog vrij plotseling, in den ouderdom van ruim 50 jaren, te zijnen huize overleden Ds. F. W. van der Leij, in leven predikant bij de Evang. Luth. Gem. te Groningen, waaraan hij sinds 1 Nov. 1931 was verbonden. Te voren was hij predikant der Ned. Herv. Kerk, die bij diende te Hulms, Midland en Arum. De crematie zal Donderdag plaats hebben.

REUNISTEN „F.Q.I.“

Afd. Friesland.

De afdeling Friesland van de Reünistenvereniging van „F.Q.I.“ kwam Donderdag jl. weer bijeen onder leiding van Dr. J. H. Kroes te Dokkum.

Als spreker trad op Ds. A. de Ruiter, van Oude en Nieuwe Bildt, met het onderwerp: „Humanistische geest, in verhouding tot het Christelijk geloof“.

Als tweede spreker trad op Ds. E. N. wijk van Bergum met „Monitor“.

Op de volgende vergadering die in Mei gehouden zal worden, zal als referent optreden Prof. Dr. K. Dijk te Zwolle, met een nader aan te kondigen onderwerp, waarna de Monitor verzorgd zal worden door Ds. H. M. uys te Hyum.

AFSCHEID EN INTREDE.

Aalburg en Amersfoort (Ned. Herv. Kerk). Ds. F. J. M. Onstner preekt Tweeden Paschdag, 14 April, afscheid te Aalburg en Zondag 20 April intrede te Amersfoort. Bevestiging is Ds. K. J. v. d. Berg te Amersfoort.

Eethen (Ned. Herv. Kerk). Cand. J. Boez is voornemens 23 Maart intrede te doen, na bevestiging door Ds. W. Rijnburger te Oud-Beijerland.

Nieuw-Statkanaal en Oostersland (Ned. Herv. Kerk). Cand. W. P. J. Ozinga, die 2 Maart te Nieuw-Statkanaal afscheid neemt als hulpprediker, doet 30 Maart als predikant zijn intrede te Oostersland (Gr.), waar hij bevestigd zal worden door Ds. A. de Vries van Vlagtwedde.

Nederhorst den Berg (Ned. Herv. Kerk). Ds. J. J. van Zorge, gekomen van Kloosterhaar, is door Ds. A. A. Dönzelmann te Amsterdam bevestigd met Joh. 1: 29. Toegezonden werd Ps. 134: 3. De nieuwe leeraar deed intrede, sprekende over 1 Cor. 14: 8. Hij werd toegesproken door ouderling A. Lodeweg, door den em. pred. Ds. H. P. Stegenga en door den consulent Ds. N. Oosterveld te Ankeveen, die liet toezingen Ps. 121: 4.

THEOLOGISCHE CANDIDATEN.

**VOOR ALLE
SANITAIR**

REESINK
ZUTPHEN ROTTERDAM
AMSTERDAM (zie ook Reesink 1941)

BOUWKUNST EN TECHNIEK

BEHOORT BIJ „DE STANDAARD” VAN MAANDAG 24 FEBRUARI 1941

NUMMER 21071

INGENIEURSBUREAU
FIRMA J. HENRI PILAAR
ROTTERDAM - Tel. 37458
SPANGENSCHADE 56
LEKKERKERK - TELEF. 231
SILBID CARBORUNDUM MATERIAAL
(voor ZEER STERKE betonvloeren)
Slipvrij - Slijtvrij - Stofvrij

Nederlandsche vormen en Nederlandsch materiaal voor onze Nationale gebouwen

ARCHITECT A. J. Kropholler te Wasse-naar, naar wiens ontwerp het nieuwe readhuis van Lelidachendam gebouwd werd, stond ons het volgende ter publicatie af:

De tijd eischt van ons bezinning op velerlei gebied. Ook op dat van de kunst. Het heeft geen zin een eens ingeslagen weg maar te vervolgen omdat er reeds velen dien weg opgaan. In het leven zoowel als in de kunst is de eenige goede weg, die welke er toe leidt om op waardige wijze onszelf te zijn.

In de bouwkunst kan het nooit de goede weg zijn, om gedachteloos buitenlanders te volgen en te vergeten dat ons land een eigen stijl heeft, die op het inheemse materiaal en op onze volksaard berust. Een nationaal gebouw in ons land behoort van buiten en van binnen hiervan te spreken, niet alleen door de rijke toepassing van den baksteen, maar ook door de hiervoor eigenaardige constructies zooveel mogelijk te vertoonen.

Aan velen onder ons is de schoonheid van ons eigen landmateriaal eigenlijk nog niet voldoende bekend, doordat men nooit anders zag dan de vaalgrauwe materialensoorten, gebruikt voor 19-eeuwse gevels. De eigenlijke Nederlandsche baksteen is zacht rood, in allerlei nuances, van oranje tot paars. Die dooreen gebruikt, geeft de prachtige levendige kleurwerking, die wij aan sommige oude gebouwen nog kunnen waarnemen, de Nederlandsche gevelkleur, waarbij de geelgrijze sandsteen vrolijk afsteekt.

Voor het binnenwerk, voor trappenhuisen en gangen is niets mooier dan de geglamourende soorten, die in allerlei levendige tinten, in glad of ruw oppervlak de eigenaardigheid van ons land zijn en van hier over de gehele wereld reeds werden uitgevoerd.

Tegenover de nieuwe, meer kunstmatige bouwmaterialen als beton en ijzerconstructie, moeten de gebakken en de natuurlijke steen nog altijd als de edeler bouwstoffen worden beschouwd, daar hun kleur, nuance en tekening van de grootste duurzaamheid zijn. De levensduur van in enkel baksteen opgetrokken gebouwen kan, naar die uit de hoogte oudheid bewijzen, in de duizenden jaren lopen.

Het bouwen hierin leidt tot geheel andere vormen dan bij beton of ijzerconstructie. Zijn voor deze de rechte balken eigenaardig, ook

bij groote overspanningen, het bouwen in baksteen of natuurlijke steen leidt tot bogenbouw.

Door middel van bogen en ook gewelven kan men zonder enig ander hulpmateriaal dan de baksteen zelf, groote overspanningen maken. Op deze wijze is elke opening, hetzij voor raam of poort en zelfs de overdekking van elke binnenruimte, met baksteen te overspannen, als de zijmuren maar stevig genoeg zijn om den druk van boog of gewelf te weerstaan. Het bijzondere voordeel hiervan boven bekleede ijzerconstructie in geval van brand is nu juist weer te Rotterdam gebleken bij het gebouw van de Fa. R. Mees en Zoonen.

Wie de vulgaire mentaliteit van zijn tijd volgt, vergeet, dat er in elken tijd gestreefd moet worden naar het beste. Wij zouden ook geheel mistaasten als wij dachten, dat de oude monumenten de gemiddelde mentaliteit van hun tijd weerspiegelden en het zou even verkeerd zijn aldus te redeneren: de gemiddelde burger van onzen tijd streeft er slechts naar het meeste materiele voordeel te behalen; dus moeten wij dat in onze gebouwen laten zien, om hedendaagschen stijl te leveren.

Evenals 15 jaar geleden in Duitsland (Dessau) het geval was en velen naar de z.g. nieuwe zakelijkheid grepen als „de” stijl voor h-in geestelijke opvattingen, werd ook ten onzent de demonstratie van het enkelnuttige, en dus der geestelijke lamelijkheid, in sommige kringen voorgestaan.

Proefstation voor bouwmaterialen en Bureau voor chemisch onderzoek
KONING & BIENFAIT
AMSTERDAM. — De Costakade 104.

N.V. INGENIEURSBUREAU VOOR
BOUWNIJVERHEID
Pannemen van
Bouw- en Gew. Betonwerken
Timmerfabriek
OEGSTGEEST TEL. LEIDEN 20341 (12 lijnen)

Het is en blijft een groote dwaasheid, de in ons volkaleven langzaam gegroeide bouwvormen te verwerpen en te vervangen door navolgingen van hetgeen ook bij andere volken de van eigen cultuur losgeslagenen als „nieuwe bouwkunst” zochten te propageeren. De bezinning zal wel spoedig wederkeren. Het bloed toch kruip, waar het niet gaan kan. De Nederlandsche geest, die in het inheemse materiaal zoo karakteristieke bouwvormen schep en deze eeuwenlang vervolmaakte, zal zijn weg hervinden en het juiste begrip hiervan, dat zich reeds bij velen heeft vertoond, zal ook verder doorbreken. Zoodra de invloed der international-georiënteerde dwarsdrijvers wat gaat tanen, zal de volkgeest automatisch teruggripen naar hetgeen de eeuwen als erfgoed ons hebben nagelaten, naar de verdere natuurlijke ontwikkeling van het bouwen in baksteen.

A. J. KROPHOLLER.

NEDERLANDSCHE STAALFABRICAGE

Het geheim van het Gietstaal

EEN VUURWERK VAN GROOT FORMAAT
DOOR W. W. SMITT

Friedrich Krupp, de uitvinder van het Gietstaal

OP den 26-sten April van het jaar 1812 werd te Essen geboren, de stichter van Duitschlands oudste wapenmederij, Alfred Krupp. Deze naam is niet alleen in de staalwereld maar ook daarbuiten tot een wereldbegrip geworden en in alle landen ter wereld kent men „de fabrieken van Krupp”. Klein begonnen is deze maatschappij uitgegroeid tot een onderneming, waarin op ’t oogenblik 125.000 menschen werkzaam zijn.

Op zeer jeugdigen leeftijd nam Alfred in 1826 het bedrijf van zijn vader over. De zaak stond toen nog in elk opzicht in de kinderschoenen, de fabriek telde slechts vier arbeiders, doch — de leider daarvan bezat een zeer kostbaar geheim.

De oude Friedrich Krupp was de uitvinder van het gietstaal en op zijn sterfbed had hij zijn groote vakgeheim toevertrouwd aan zijn veertienjarige zoon Alfred. De metaaltechnici stonden echter zeer sceptisch tegenover deze hoogst belangrijke uitvinding, zoodat Krupp niet de waardeering en belangstelling vond, waar hij als begaafd technicus recht op had.

De eerste jaren van ontwikkeling en uitbreiding der kleine Krupp-fabriek, waren dan ook niet zonder veel moeilijkheden en teleurstellingen. Er moest een harden strijd gestreden worden tegen ongelof, geldgebrek en corruptie. Het geheim van het vloeibaar gegoten staal werd als een sprookje ontvangen en onder de meest ongunstige omstandigheden moest de jonge ondernemer, bijgestaan door zijn moeder, aan de grootste moeilijkheden het hoofd bieden. Dit alles kon echter niet verhinderen, dat Alfred Krupp, zonder zich te laten deprimeeren, door bleef werken aan de verwezenlijking van zijn plannen. Het geheim van het gietstaal, dat zijn vader hem had nagelaten, met als basis een kleine fabriek, gaf hem voldoende stimulerende om, boven het ijzer, een loflijed aan te heffen op het staal!

Het eerste gietstaal op de Wereldtentoonstelling te Londen.

Zelfs in de revolutiejaren van 1848 wist Krupp zijn bedrijf in stand te houden, ook al had de fabriek geen inkomsten en geen orders. Krupp had toen 70 arbeiders in dienst en hij was uiteindelijk genoodzaakt zijn particuliere eigendommen te verkoopen ten einde van de opbrengst zijn werkvolk te kunnen betalen.

Toen ook deze storm tot bedaren kwam, verscheen in 1851 op de wereldtentoonstelling te Londen, een swaar gegoten stalen blok van 4300 pond, dat vervaardigd was in de Krupp-fabriek. Deze nieuwe schepping van staaltechniek bracht de geheele metaalwereld in verbazing en van toen af begon men zich voor de Duitsche uitvinding te interesseren. Algemeen was men weldra overtuigd van de deugdelijkheid en superioriteit van het materiaal, dat gefabriceerd werd volgens de methode van Krupp.

De Duitsche staalkoning had de strijd om het staal gewonnen en de metaaltechniek is

er mee tot groote hoogte gestegen. Toen Alfred Krupp in 1887 overleed, telde zijn fabrieken 21.000 arbeiders en zijn naam en staalproducten waren over de gansche wereld bekend.

Meer dan honderd jaren zijn verstreken sedert dat „De Duitsche wapenmaker” zijn proefnemingen begon met het fabriceren van staal. Er is veel veranderd in al die voorbijgaande jaren en wat wij hier schreven is in feite slechts een klein onderdeel van de metaaltechniek. De methoden zijn verbeterd en uitgebreider geworden, ook produceert men tegenwoordig verschillende soorten van staal, terwijl ook enkele anderen zich op het gebied van staalbereiding ten zeerste hebben onderscheiden.

We zouden Krupp echter de pionier van het staal kunnen noemen, die het ijzeren tijdperk heeft afgesloten en dat van het staal heeft geopend. Ijzer bestaat niet meer, d.w.s. tot op zekere hoogte, doch dan noemen we het Gietijzer. In de moderne techniek spreken we bijna zonder uitzondering van staal, waarbij de grens tusschen staal en gietijzer bepaald wordt door het koolstofgehalte.

Thans wordt in alle industriële landen gewerkt aan de bereiding van staal. Ook Nederland, als bij uitstek geschikt land voor industrie en nijverheid, is een staal-produceerend land geworden, waar elken dag de uitvinding van Friedrich Krupp, zij het ook in gewijzigden vorm, in toepassing gebracht wordt.

De staalfabrieken.

Midden in het Hollandse Staaldistrict, verrijst een enorm gebouw, opgetrokken van staal en beton, dat door constructie en uitzig direct het beeld geeft van een imposant metaalbedrijf. Groote bergen aal liggen te wachten om via de hijskraan en de laadmachine, in de smeltkroes te worden vervoerd tot staal. De sortering van dit metaalschroot is nog al verschillend en van uiteen-

MAK'S AANNEMINGSBEDRIJF-ROTTERDAM
BOUW- EN GEWAPEND BETONWERKEN - WEDEROPBOUW
CHARL. KERKSINGEL 52
TELEFOON 70199, 71031, 71077, 73843, 70183

lopenden aard. In stukken gebrandde schepen, oude kachels en ontelbare onderdelen van stalen voertuigen en machines, vormen de grondstof voor den smeltoven.

„Van oud nieuw maken”, dat is een kunst die in de staalfabriek tot in de perfectie wordt beoefend, en wie de stapels oud-roest in de opslaghal ziet liggen, verwondert er zich over dat uit deze roestmassa een volwaardig staalproduct kan worden verkregen.

Toch is dit inderdaad het geval en evenals alle edele metalen, wordt ook het oud-ijzer radicaal in de smeltkroes vernieuwd.

Het schroot wordt gesorteerd in zwaar en licht aal, terwijl ook onderscheid wordt gemaakt tusschen oud en nieuw materiaal. Dit laatste is het afval van walsen en andere metaalbedrijven. Het lichte aal zal als voorwerpen van ijzerdraad en dun plaat-ijzer, wordt door een pers in elkaar gestampt tot een pakket, dat in zijn geheel in den oven verdwijnt.

Ook kan men als grondslag nemen het ruw-ijzer-product van de hoogovens, doch als regel neemt men een gemengde samenstelling van 75 % schroot en 25 % ruw-ijzer, soms nog aangevuld met enkele ertsen. Door toevoeging van verschillende toeslagstoffen kan men nu een staalsoort bereiden van vrijwel elke gewenschte analyse.

Tijdens het smelten vermengen zich de diverse ijzersorten en ontstaat er een heftige beroering in het staalbad. De gehele massa kookt en borrelt, waarbij de smeltmeester toeziet of de charge de waarde en het gehalte nadert van het te smelten product.

Het gewicht van één ovenvulling varieert van 15 tot 300 ton, dit hangt af van de grootte van den oven. De Nederlandsche staalfabrieken beschikken over twee staalovens van ieder 60 ton, terwijl een derde oven in aanbouw is.

Het smeltproces.

In de opslaghal worden de stalen chargebakken gevuld met ruw- of afvalijzer, waarna ze bij vier tegelijk gewogen en omhoog gehesen worden op een bordes, van waar ze stuk voor stuk door een laadmachine, de z.g. chargeerkraan, in den oven worden leeggestort.

Ongeveer 100 bakken zijn noodig voor één ovenvulling en het duurt plm. 3 uur alvorens de oven is gevuld. Intusschen is het smeltproces reeds begonnen en door middel van een blauw gekleurde kijkglazje, dat we ter bescherming voor onze oogen bij ons dragen, kunnen we de vloeielende staal massa zien koken en bruisen. De stralende hitte dwingt ons op een eerbiedigen afstand te blijven en slechts door een klein rond kijkgat in de ovendeur is het mogelijk het proces van nabij te bezien.

Acht volle uren zijn noodig om het vloeibare staalbad tot de gewenschte kwaliteit te brengen. De eerste uren zijn vereischt om de vulling tot smelten te brengen, terwijl de resterende tijd wordt gebruikt om de juiste temperatuur en de gewenschte samenstelling van het te gieten staal te bereiken.

De geroutineerde smeltmeester kan aan de hand van verschillende eigenschappen van het bad, vrij nauwkeurig de „rijpheid” van den oveninhoud beoordeelen, terwijl ter controle regelmatig een kleine hoeveelheid wordt afgetapt om in het laboratorium te worden onderzocht.

Het gieten van staal.

In afwachting op het sein tot afsteken van den oven, worden de noodige toebereidselen gemaakt om ’t gewonnen staal af te tappen. Een zware kraan komt aansuizen, waaronder een reusachtig groote gietpan hangt, bevestigd aan dikke staalraadkabels. De kraandrijver, die van zijn hoogte zitplaats af een ruim overzicht heeft over de fabriekshal, dirigeert de pan precies onder de aftapopening van den staaloven en dan kan het gloeiende staal uit den oven stroomen.

Zelfs voor den metaaltechnicus is de uit-

werking van den gietenden staaloven, een steeds terugkerende gebeurtenis van belang. Door den uitloopgoot vloeit met groote snelheid een breede stroom van wit gloeiend staal, die zich met een assend en knetterend geraas in de gietpan stort. Een geweldige vonkenregen stuift op tot een metershoge vonkenberg, die de geheele giethal in een fantastisch helder wit licht zet.

Dit vuurwerk van groot formaat duurt ongeveer 20 minuten en gedurende dezen tijd heet zich c.a. 60.000 p.g. vloeend staal in de gietpan verzameld. De slakkenlaag die op de gietmassa rondrijft wordt langs een aparte opening in een afvalpan opgevangen.

Wanneer de gietpan geheel gevuld is met vloeibaar staal, wordt deze door de hijskraan naar dat gedeelte van de fabriek getransporteerd, waar de gietvormen voor de vervaardiging van staalblokken staan opgesteld. Door een kleine ronde opening van ongeveer 5 cm. middellijn in den bodem der gietpan, wordt het staal met een gelijkmatige dunne straal in den vorm gegoten. De gietvormen staan rechtstandig omhoog in rjen naast elkaar terwijl ze onderling verbonden zijn door een gietleiding, zoodat men steeds een bepaald aantal vormen tegelijk kan vullen.

Het staal vloeit door een trechter naar beneden, waar het zich over de vormen verdeelt en naarmate men door blijft gieten, stijgt het vloeielende staal in de vormen omhoog. Zoodra ’t staal voldoende is gestold en uitwendig zijn randen gloed heeft verloren, worden de blokken uit de gietvormen los gemaakt en daarna opgeslagen in het blokkenpark van de staalfabriek.

In de staalfabrieken wordt per dag ruim 300 ton staal geproduceerd, welke productie binnenkort zal worden opgevoerd wanneer ook de derde oven in bedrijf zal worden gesteld.

De blokkentrein.

Uit het blokkenpark worden de stalen blokken per wagon naar de in de nabijheid staande walsbedrijven vervoerd, almede naar andere afdelingen in den lande.

Ondanks de verduisteringsmogelijkheden, die voor deze continuïteit van verstrekkenden aard zijn, vinden productie en aflevering regelmatig voortgang. Elken morgen staat een blokkentrein van 10 of meer wagons met een lading van plm. 400 zware staalblokken met ’n gewicht van ca. 250 ton, gereed om naar de walsen te vertrekken.

Het is nog volslagen donker wanneer we tusschen de rails loopen op zoek naar het staalconvooi. Om beschutting te zoeken tegen den grilligen voorjaarsstorm, zoeken we onze toevlucht bij den machinist op de Loco, daar is het warm en droog. Het lijkt wel of de regen- en windvlagen de duisternis nog erger maken dan gewoonlijk het geval is, doch het staalvervoer moet doorgaan en de dagen zijn kort, dus zit er niets anders op dan koude en donkerheid te trotseeren.

De rangerende inspecteur de wagons en de Loco doet zijn best en draait op volle toeren. Maar het gaat dezen keer niet erg best, er is geen beweging in den staalrein te krijgen die achter ons aan de machine zit gekoppeld. Zien kunnen we het convooi niet, slechts de voorste wagons zijn slauw te onderscheiden en de rest verdwijnt in de duisternis.

De oorzaak is echter spoedig gevonden, een vergeten stophout onder één der wielen, ook toevallig het schamele licht van een afgeschermde lantaarn op valt, is de aanleiding voor deze duisternis-handicap. Maar nu gaat het beter en wanneer weer het snelle ruitje van den rangerende over de vlakke glijt, komt er langzaam beweging in de lange staal-colonne, die als een zwarte streep door het terrein schuift.

De locomotief trekt zich van de duisternis niets aan, zij vindt zelf haar weg wel over de glimmende spoorstaven en met gematigde snelheid rijdt, weer voor de zooveelste maal, een Nederlandsche staalrein, den nieuwen dag tegemoet.

De fabricage van staal, zooals wij die hierboven omschreven, geschiedt volgens het z.g.n. Siemens-Martin-proces. Er bestaan nog enkele andere methoden om staal te maken, die oorspronkelijk in verschillende buitenlandse bedrijven werden en worden toegepast en ook reeds in ons land hun intrede hebben gedaan.

In tegenstelling met de hoogovens, die soms jarenlang blijven branden, is dit niet het geval met den Siemens-Martinoven. Elk half jaar laat men den oven uitgaan om dezen van binnen opnieuw te bemetselen met een vuurvaste steensoort. Deze periodieke revisie heeft echter op den gang van het bedrijf geen nadeeligen invloed, temeer wanneer in de naaste toekomst met een drietal ovens kan worden gewerkt.

Nederland maakt staal! Dat is een metaalnijverheid van betekenis en onder de huidige omstandigheden, draagt de Nederlandsche staalfabricage in niet geringe mate bij in de voorziening van de binnenlandsche behoefte, zoodat verschillende industriële hun productie-programma’s kunnen blijven uitvoeren.

KRATEX

NEDERL. Bouwplaten
DIKTEN: 3-30 MM
AFMET. TOT 200X152 CM

TRIMA N.V. - Zaandam

sterke verf houdt jaren langer stand!
Copalline
verf en vernis is gefabriceerd op duurzaamheid.
N.V. CHEM. FABRIEK RIJSWIJK Rijswijk ZH

KOPER ALS MATERIAAL VOOR DAKBEDEKKING

(Nederlandsche Fabriek)

N.V. Koperplaterij & Metaalhandel v.h.

H. DE HEUS & ZOON

Kant. te R'dam, Vijverl. 53. Tel. 47822.

Fabriek te Apeldoorn. - Telefoon 2901.

**DRUFSTEEN-
BETONWAREN**
WYFFENSTRAAT
DRUFSTEEN EN BIMS-INDUSTRIE
CAPPELLE % USEL - UMUIDEN

VOOR SPECIAAL VERVEN:

„VELADA”

DELFT

Telefoon: Delft: 366 en 1261.
Den Haag: 770628.
Arnhem: 26512.
Rotterdam: 44464.
’s-Hertogenbosch: 2370.
Groningen: 5662.

Onderlinge Brandwaarborg Maatschappij van Woudsend

Gevestigd te Woudsend
Opgericht 1816

Directie: A. H. TROMP & ZONEN

Sluit:

Brand-
Inbraak-
Bedrijfs-
Storm-
Waterleiding-
Glas-
Verzekeringen
op billijke voorwaarden

DAK
BEVESTIGINGSARTIKEL
VAN THIEL'S DRAAD INDUSTRIE N.V. BEEK EN DONK

Akasil-cellulose-plaksel

is in tegenstelling tot

ROGGEBLOEM

nog uit voorraad leverbaar.

Geschikt voor alle voorkomende behangwerken en voor het plakken van plafonddoek.

Proespect op aanvraag.

N.V. „De Atlas”, Delft

N.V. STEENFABRIEK v/h. DE RIDDER & Co.

Kant. Wassenaar. — Fabr.: Oegstgeest

Roode Gevelsteen

(bezaad strangerssteen) Waal-
formaat, Vechtformaat,
Hilversumformaat

GELE VERBLINDSTEEN

BLAUW-ZWARTE PLINTSTEEN

Voor binnen-
deuren bestaat
er geen beter
materiaal dan
Triplex-Board.

Doordat het
zwaarder is dan
gewoon Noordach Triplex,
waarin Triplex-Board is
gebruikt, en de maa-
saveren indruk, en ze hangt
ook beter.

Triplex-Board kost ongeveer
een derde van den prijs van
Noordach Triplex, het wordt
desverlangd in gebruikmakende
geleverd, en wel 3 weken na de
bestelling. Het is Nederlandsche
fabrikaat, en verkrijgbaar
in dikten van 1 1/2—28 mm.
Monsters en nadere inlichtingen
verschafft U gaarne De Zaanlandsche
Houthandel, Hoogerwerf-
straat 8, Haarlem, Telefoon 22780.

N.V. Machinefabriek
HENSEN
Rotterdam
Leverd alle Soorten
KRANEN

N.V. BETON- EN AANNEMINGS-MAATSCHAPPIJ
v/h BEGRAM VAN EETEN en de BRUIJNE
KEIZERSGRACHT 473-479
AMSTERDAM (C.)
BOUWERKEN
BETONWERKEN
SIEGWARTBALKEN VOOR
HOLLE GELUID EN TEMPERAATUUR-
ISOLEERENDE BETONVLOEREN

Puulolismotoren

VOOR STATIONNAIR-
EN SCHEEPSBEDRIJF
BRONSMOTORENFABRIEK
APPINGEDAM

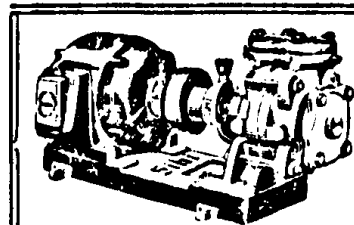
G. F. W. HERNGREEN'S
FIJNHOUTHANDEL N.V.

DIVERSE SOORTEN
HARDHOUT
ROND EN
GEZAAGD
UIT VOORRAAD
LEVERBAAR

ALPHEN A.D. RIJN
Telef. Int. 119

ZAGERIJ, OPSLAGTERREINEN EN
KANTOOR:
STEEKTERWEG

TECHNISCHE INKOOPADRESSEN

HET WATER
KOST U MET EEN SIHI-POMP ÉÉN CENT PER 1000 LITER
SIHI-POMPEN
BEVERWIJK

CHROOMHARDEN

PROCEDE VAN DER HORST — NED. OCTR. No. 40424
VOORKOMT MACHINE Slijtage
KOSTBARE GESLETEN MACHINEDELEN KUNNEN DOOR
MIDDEL VAN CHROOM WEDER OP MAAT GEBRACHT WORDEN
INGENIEURSBUREAU „LEMET CHROMIUM” N. VAN DER HORST N.V. HILVERSUM
TELEF. 5686

Technisch Allerlei

TANKGASTRACHTIE

IN aansluiting op één van mijn vorige artikeltjes over Gaasgeneratoren, doe ik er nu één volgen over tank- of peragas.

(Eén dezer dagen las ik, dat gaasgeneratoren alleen nog ter beschikking gesteld worden voor vrachtwagens en autobussen en dan nog alleen voor turf en anthraciet).

De gaasgenerator nu leent zich het best voor een regelmatige gasontwikkeling, dat wil dus zeggen: voor het vervoer over langere afstanden. Het telkens stoppen en op gang brengen, zoals dat in stadverkeer voorkomt, is uit den aard der zaak minder geschikt voor den generator. Dan voldoet tank- of peragas beter. Dit laat zich ook begrijpen. Immers, dit gas wordt gereed voor het gebruik meegevoerd. Zoodat de gang van het voertuig niet den minsten invloed op de gasvoorziening heeft. Bij den generator echter onderhoudt de motor de gasproductie.

Een nadeel van het peragas is het volgende: Een auto kan een voldoende actieradius hebben (d.w.z. op een behoorlijk afstand van zijn beginpunt komen, wanneer een voldoende hoeveelheid gas wordt meegenomen en dat geeft op het oogenblik bezwaren.

Het gas wordt n.l. in z.g.n. stalen gasflesschen op den „flesschenwagen“ meegevoerd en het aantal flesschen kan niet al te groot worden (4, 6 of 8 b.v.), omdat er anders te weinig vervoerruimte overblijft. Wil men nu toch een flinken afstand afleggen, dan zit er niets anders op, dan het gas tot een hoogen druk samen te persen, b.v. 200 atmosfeer (d.w.z. dat op elken vierkanten cm. in de flesch maximum een kracht drukt van 200 kg.).

Maar de flesschen, die zonder gevaar tot dien druk gevuld kunnen worden, moeten buiten ons land besteld worden en zoo men deze nog krijgt, dan bedraagt de levertijd ongeveer p.l.m. een half jaar.

Deze, weling wgende, naadloze flesschen flesschen bestaan uit gelegerd staal, chroom-nikkel-molybdeenstaal, en wegen nog geen 5 kg. per M3. gas (d.w.z. het gas dan gemeten onder een druk als die van de buitenlucht). De hoogedruk-flesschen teren niet in en scherven alleen bij te hoogen druk. De normale suurstofflesschen, die ieder wel kent, splinteren bij breuk; denk maar aan de scherven bij luchtfaar. De Nederlandsche Industrie kan wel gelaschte stalen flesschen leveren, maar het gas mag hierin geen hoogen druk hebben dan p.l.m. 50 atm. Ook het aantal van deze flesschen is beperkt.

Met lagedruk-flesschen wordt natuurlijk bij eenzelfde aantal even groote flesschen de af te leggen afstand ook maar één vierde van dien met hoogedruk-flesschen.

Vóór het vullen moeten de flesschen geëvacueerd worden, d.w.z. de lucht moet eruit gepompt worden, want als er suurstof in de flesch bleef zou dit met het ingeblazen gas een ontplofbaar mengsel vormen.

Nóg een overweging: Behalve een voldoende aantal flesschen, moet men ook beschikken over een compressor om het gas samen te persen en de kosten voor een dergelijke hoogedruk-compressor zijn veel en veel meer dan voor één, die het gas tot p.l. 60 atm. moet samenpersen.

De plaats van de flesschen moet zoo zijn, dat deze niet verwarmd worden, daar de druk hierdoor oploopt. Het zou een ideaal zijn, om overal een voldoende aantal stations te hebben om de lege cylinders te vullen. De gemeentedensten, postieren, particulieren enz. moeten daartoe samenwerken. Maar één en ander brengt zulke hoge kosten mee, dat men daarvoor wel even terugschrikt. En voor hoe lang zal het zijn? Kan het op korten termijn?

Voor ons land is dit alles nog vrijwel nieuw. Een enkele proef uitgezonderd. In het buitenland heeft men reeds enige ervaring opgedaan. Zoo had Milaan, in Italië (naar ik meen vorigen zomer) o.a. 100 autobussen voor 100 personen in gebruik, die door methaangas (zie verder) gedreven werden. Het gas werd mee-

gevoerd in een tweetal groote flesschen van meer dan 400 liter inhoud en een druk van p.l.m. 250 atm. Met behulp van twee reduceerventielen werd het gas op werkdruk gebracht. De werkingstraal was ongeveer 400 km.

Inplaats van flesschen heeft Citroën het gas in een grooten zak (8 M3.) op het (verlengde) dak van de auto. De druk van het gas is iets grooter dan die van de buitenlucht. Om opwaaien van den half leegen zak tijdens het rijden te voorkomen, heeft men een paar schamierende kleppen aangebracht, die door een slappe veer steeds een lichte druk op den zak uitoefenen.

Het gas wordt op het tankstation uit voorraad vaten overgetapt in de op den wagen bevestigde gasflesschen. Tusschen de flesschen en den motor wordt een reduceerventiel of drukregulator aangebracht, die het gas op den voor den motor geschikten werkdruk brengt. Daarna passeert het gas de mengkamer, waar gas en lucht gemengd worden. De hoeveelheid lucht hangt van het soort gas af. Worden deze beide toestellen aangebracht voor den carburator, dan kan deze zonder meer blijven zitten. Men kan dan eventueel later weer gemakkelijk op benzine overgaan.

Doordat het gas met een iets grooteren druk dan de buitenlucht in den motor stroomt, wordt het verlies aan vermogen minder groot dan bij den gaasgenerator, waar de motor zelf moet aanzuigen. Bij peragas bevinden zich hierdoor meer calorieën in een cilindervulling, al blijft het altijd nog minder dan bij een vulling met benzinedamp.

Verder is men bezig met proeven, om bij Dieselmotoren tegelijk met de benodigde verbrandingslucht een hoeveelheid gas toe te voeren en op die manier niet onaanzienlijk op de vloeibare brandstof te bezuinigen.

Tenslotte allerlei voorbereidingen, die noodzakelijk zijn, zoo voordeeltig mogelijk te kunnen treffen, is een „Contactcommissie voor Tankgastractie“ gevormd, waarin de verschillende belanghebbenden o.a. zitting hebben. Het rapport van deze commissie hoop ik binnenkort te kunnen bespreken.

In hoofdzaak komen in ons land twee soorten gas in aanmerking, n.l. het lichtgas van de ons bekende gasfabriek en het methaan- of brongas, ook wel moerasgas genoemd. Over het laatste iets meer.

Dit methaangas dat ook een bestanddeel van lichtgas is, wordt scheikundig voorgesteld door CH₄ (d.w.z. 1 molecuul van dit gas bestaat uit 1 atoom koolstof (C) en 4 atomen waterstof (H)). Het is een bijzonder rijk gas, d.w.z. bij het verbranden van 1 kg. zuiver methaangas komen bijna 12.000 cal. vrij. Voor lichtgas bedraagt dit slechts ongeveer de helft, dus p.l.m. 6000 cal. per kg. en voor benzine ruim 10.000 cal. per kg. In werkelijkheid komt het in de techniek vrijwel altijd vermengd met wat ander gas voor; hetgeen de waarde ongunstig beïnvloedt.

Het methaangas ontstaat bij vele rottingsprocessen en komt voor als moerasgas (de belten in modderige slooten), als brongas (in N.-Holland, waar het veel voorkomt, en poldergas wordt genoemd); de mijnen te Heerlen leveren het, in de kraters van vulkanen treffen we het aan, enz. Maar de belangrijkste bron komt het laatste: uit riool- en afvalwater.

De hoeveelheid, waarover Nederland zou kunnen beschikken, is voldoende om de normale behoefte aan benzine bij ons te dekken. De hoeveelheid uit het rioolwater te verkrijgen gas is te schatten op 6 à 7 M3. per inwoner per jaar, d.i. ongeveer 20 liter per inwoner per dag, waarbij het dan ongezuiverd p.l.m. 75 % methaan bevat en p.l.m. 25 % koolzuur (dat waardeeloos is).

Deze winning wordt reeds in verschillende steden toegepast. In Zwitserland (Zürich met een jaarproductie van 700.000 M3., in Engeland (Birmingham), in Duitsland (Stuttgart 2.000.000 M3.) en in ons land, o.a. te Amsterdam en te Hilversum (op de Lieberhergheide). Zoo wordt beweerd, dat het hinderlijke afvalwater der strooicartoonfabrieken voldoende gas zou kunnen leveren voor de brandstof van alle motorvoertuigen in de provincie Groningen.

De hoeveelheid ontwikkeld methaangas uit rioolgas enz. hangt af van de temperatuur en dat luidst zelfs heel nauw.

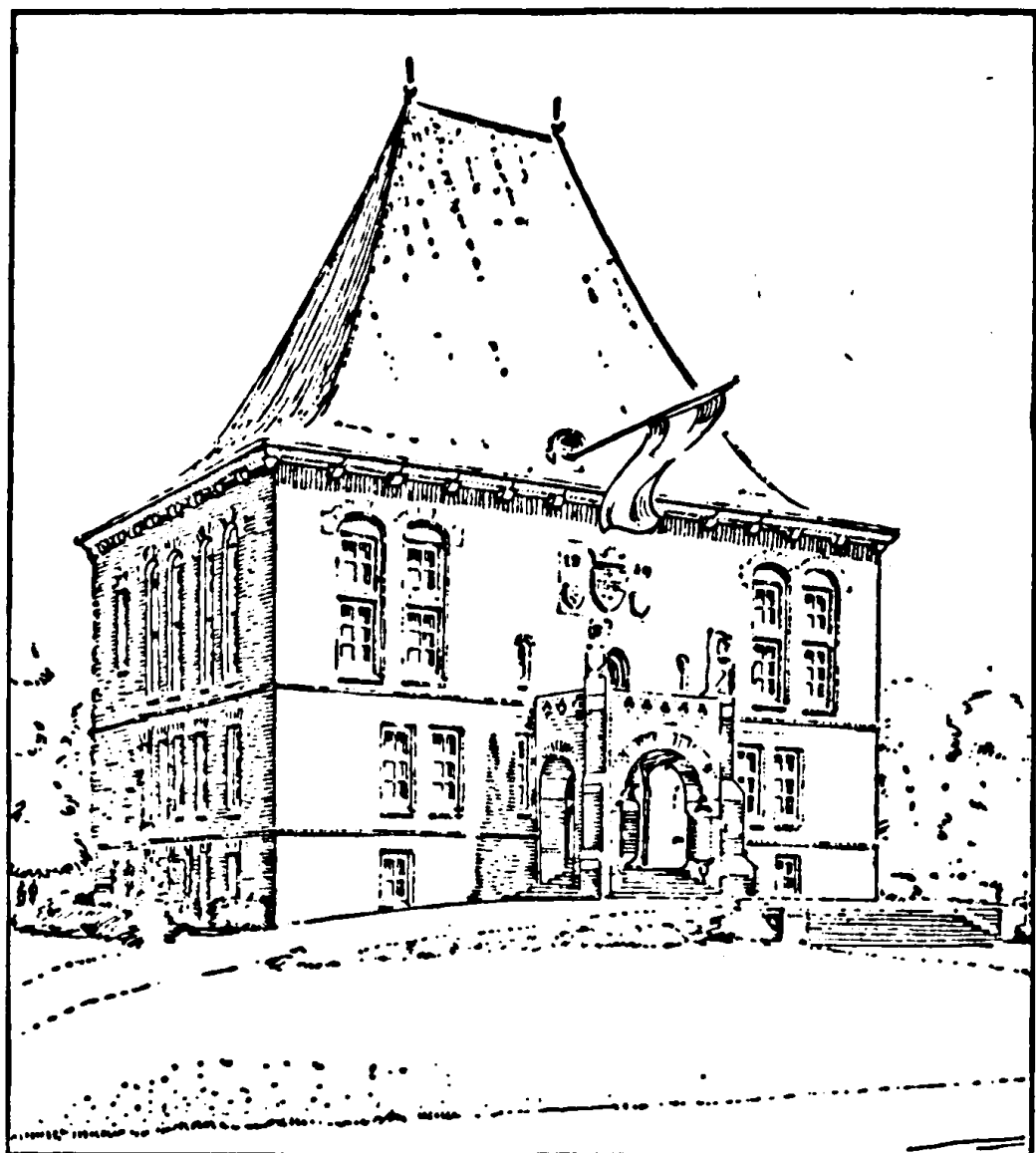
De gang van zaken voor wat de ontwikkeling van het methaangas betreft, is ongeveer als volgt:

Het afvalwater komt eerst in een vijver tot stilstand, waardoor een laag bezinksel ontstaat en deze slijk gaat naar een rottingsput of tank (in den vorm van een toren). Deze is voorzien van een metalen, gasdichten opvangkop, evenals dit met brongas het geval is. En daar blijft het net zoolang, tot het uitgeroot is en zich geen kostbaar methaan meer ontwikkelt.

De tijd, dat het daarin blijft, is p.l.m. 30 dagen en de meest geschikte temperatuur is 27 gr. C. Is de temperatuur de helft lager, dan duurt het ook bijna tweemaal zoo lang eer de methaanproductie is afgelopen en wat meer zegt: de hoeveelheid methaan die we krijgen is veel minder.

Zoo wordt opgegeven: 1 kg. slijk levert bij 10 gr. C. p.l.m. 450 l. gas, bij 20 gr. C. p.l.m. 600 l. gas en bij 27 gr. C. p.l.m. 750 l. gas.

SCHOOL- EN GYMNASIEKMEUBELN FIRMA J. ROTHUIZEN & ZONEN HEELSUM BIJ ARNHEM - TEL. 492

Het nieuwe raadhuis van Leidschendam

(Van onzen correspondent).

LEIDSCHENDAM, 22 Febr. Wij zijn een dezer dagen eens een kijkje wezen nemen bij den bouw van het nieuwe raadhuis van Leidschendam, dat nu zijn voltooiing nadert. Reeds zijn enkele afdelingen in het nieuwe gebouw ondergebracht en ook burgemeester Banning heeft er zich al geïnstalleerd, al zal het hoogstwaarschijnlijk nog een goede maand duren eer het stadhuus officieel in gebruik kan worden genomen.

Het bouwwerk, in verren omtrek zichtbaar en geheel vrijstaand, enige honderden meters van den straatweg gelegen, trekt sterk de aandacht door zijn echt Nederlandschen bouwtrant.

Architect A. J. Kropholler van Wassenaar, die zich vooral de laatste tien jaar op den raadhuisbouw heeft toegelegd, laat ook in dit gebouw den Nederlandschen bouwstijl alle recht wedervaren. Het doet weidag aan, staande in de hal van het nieuwe gebouw, de fijne nuance van de Nederlandsche baksteen op zich in te laten werken. Dat geven de gezagde soorten, die in allerlei levendige tinten zijn aangebracht, 't geheel een kleur en licht.

De verwarming bereikt men door een buitenlucht aan te brengen in de massa van de tank.

Het is wel jammer, dat het percentage koolzuur nog zoo hoog is. Uitwaaschen brengt ook verlies aan methaan met zich mee.

Het gas moet goed gedroogd worden. De expansie van het gas bij het uitstromen uit de flesch naar een lagere druk, zou oorzaak zijn van ijvorming in de leidingen.

Dit rottingsgas is beter dan het lichtgas. Ruwweg komt 1 M3. gas overeen met 1 l. benzine. De productiekosten zijn goedkoop. In hoofdzaak hebben we de installatiekosten en wat daaruit voortvloeit aan afschrijving, onderhoud enz.

De minder aangename geur van het rottingsgas wordt veroorzaakt door een zwavelverbinding, n.l. zwavelwaterstof (H₂S, d.w.z. 1 mol zwavelwaterstof bestaat uit 2 atomen waterstof (H) en 1 atoom zwavel (S)).

Deze zwavelwaterstof moet ook om technische redenen worden verwijderd. De zwavel zou n.l. een corrosie, een wegeren van den cylinder veroorzaken bij een kouden cylinderwand.

Het ontde en uitgerotte slijk is nog geschikt als meststof en het water uit de bezinkingsvijvers wordt nog verder gezuiverd met behulp van z.g.n. levend slijk; maar dit heeft met de methaanontwikkeling niets te maken; dit behoort althans niet.

Daar dit artikel scheikundige processen behandelt, wilde ik nog wel de aandacht vestigen op een boek, dat de scheikundige processen in de techniek bespreekt en wel „Jongens en Scheikunde“, waarvan bij Thema te Zutphen reeds een 2e druk verscheen. De 300 bladzijden bevatten een geweldige hoeveelheid stof. Het is beter een prospectus aan te vragen dan dat ik hier tracht een inhoudelijke opgave te geven. Vele chemische processen worden besproken en aan de hand daarvan weer tal van chemische fabrieken.

Het is een vervolg op „Jongens en Natuurkunde“ van denzelfden schrijver. Een jongen schreef, dat hij den kijker, beschreven in laatstgenoemd boek, had gemaakt! Welnu, als een vervolg in zeker opzicht wil ik noemen: „De Natuurkunde van 't Vrije Veld“ van Dr. M. Minnaert, hoogleraar te Utrecht. Sommigen herinneren zich nog wel zijn radiolezingen. Van zijn hand verscheen dit werk, dat uit 3 deelen bestaat en waarvan inmiddels van het eerste deel alweer een tweede druk verscheen. Deel 1 behandelt

Alvorens wij tot een beschrijving van het ex- en interieur zullen overgaan, dient op deze plaats eerst nog gememoreerd te worden het onvermoed streven van wijlen burgemeester W. J. H. J. M. Keijzer, aan wiens doortastend optreden het zeker te danken is, dat Leidschendam in dezen tijd een nieuw raadhuis in gebruik mag nemen.

Het was omstreeks 1938, dat de bouwplannen steeds vaster vormen aannamen. Toen de woelige Septemberdagen van 1939 aanbaken begreep men, dat men nu niet langer met den bouw mocht traineren. Men moest beginnen of van den bouw afzien. Tot het eerste werd besloten. Om geen tijd te verspillen werd het werk onderhands aangebest. Architect Kropholler, wiens ervaringen in den raadhuisbouw ook te Leidschendam de aandacht hadden getrokken, werd met het ontwerp belast. Aan de firma G. A. Baaten, die gelijktijdig met den bouw van een nieuw raadhuis te Wateringen bezig was, werd het werk opgedragen. Een verstandig besluit was het, dat onmiddellijk na de aanbesteding al het benodigde materiaal op het werk werd aangevoerd. Dank zij deze voortvarendheid kon de bouw zonder stagnatie en zonder eenige prijsstijging worden uitgevoerd.

Het interieur.

Betreden wij via het bordes, dat versierd is met twee in zandsteen uitgevoerde leeuwen, die het wapen van Rijk en provincie voeren, de hal, dan worden wij direct geïm-

„Licht en kleur in het Landschap“; deel 2 „Geluid — Warmte — Electriciteit“, en deel 3 „Rust en Beweging“.

De 3 deelen samen tellen p.l.m. 900 bladzijden. Naast een aantal platen (foto's) vinden we in deze boeken bijna 400 figuren. Ze bevatten de resultaten van 20 jaar waarnemingen; een paar duizend verhandelingsop uit alle mogelijke tijdschriften zijn verwerkt. Het zijn geen boeken om thuis eens door te lezen. Ze drijven u de natuur in, zonder instrumenten, maar met open oogen en ooren. Zoals de plantenliefhebber zijn flora heeft, zoo zijn deze boeken voor den natuurliefhebber. Zoals de grafische algebra de grondslag is voor de lagere algebra en de vlakke meetkunde, zoo geven deze boeken den samenhang van de verschillende takken van het natuuronderzoek weer. Het zijn boeken met een geheel eigen karakter. Ze scherpen oog en oor.

Voor wie zijn ze bestemd? Voor hem, die de natuurkunde onderwijst. Zijn onderwijs rust dan op de natuurkunde. En verder voor den natuurliefhebber. Voor iemand met enkel lagere school-ontwikkeling zijn ze te zwaar. Ook zijn het geen boeken voor iemand, die te lui is om op te letten. „De natuurkunde van 't vrije veld is een frissche dronk uit een onuitputtelijke bron.“

Correspondentie.

Tot dusver heb ik alle brieven nog persoonlijk beantwoord. Maar soms zijn de vragen van dien aard, dat het antwoord voor meederen van nut kan zijn of soms een heel artikelje vereischen. Aan het slot van „Technisch Allerlei“ komt daarom in 't vervolg uit de correspondentie wat van algemeen belang is. Zoo kan ieder er dus ook zelf aan meewerken, dat datgene behandeld wordt waar men belang in stelt.

Enkelen hebben me vragen gedaan over den windgenerator. In een volgend artikelje kom ik op dit onderwerp terug. Nog even geduld dus.

C. VAN DER LINDE

In aansluiting van hetgeen wij melden over het overlijden van den bekenden architect C. v. d. Linde, citeeren wij hier nog hetgeen zijn confrater J. H. v. d. Veen in het Bouwkundig Weekblad „Architectura“ over hem schreef:

In den vroegen morgen van Zaterdag 8 Februari is plotseling overleden collega C. van der Linde te Aardenhout, oud bijna 54 jaar.

Collega Van der Linde ontving zijn opleiding op verschillende bureaux, als van F. G. C. Rothuizen te Goes, M. J. Wentink (res-

BRANDKASTEN
KLUIJDEUREN
ARCHIEFDEUREN

GEMEENTEN
WATERSCHAPPEN
DOLDERS
KERKVOOGDEN
DIACONIEEN

BRAND-INBRAAK
SNIJBRANDER
EXPLOSIE

BRANDKASTEN
FABRIEK
DOETINCHEM

poneerd door het monumentale trappenhuis in ronde en blauwe baksteen uitgevoerd. Enkele hier aangebrachte emblemen en spreuken wijzen op de Nederlandsche historie. Zoo zien wij hier, fraai ontworpen, de Nederlandsche leeuw met pijlenkoer waarboven de spreuk: „Res Parvae Crepuit.“ „Een dracht maakt kleine zaken groot“. Aan den tegenoverliggenden wand is de spreuk: „Vigilate Deo Confidentes“. „Waak en vertrouwt op God“. Beide spreuken, zoo hoorden wij, stonden vroeger op onze Nederlandsche munten. Verder is in het trappenhuis, dat ongetwijfeld het meest bezienswaardige in het raadhuis is, een glas in loodraam geplaatst met de twaalf voorstellingen van den dierenriem, het symbool van den tijdloop. Halverwege de balustrade van de trap treffen wij een in zandsteen uitgevoerde hondenfiguur aan, een knap stukje beeldhouwwerk van den heer Altorf. Met de voorstelling van een haan, in een der wanden aangebracht, vormt deze eerste figuur het symbool van de waakzaamheid.

Voordat wij onze rondwandeling door het gebouw voorzetten, waarbij architect Kropholler ons als gids diende, viel onze aandacht nog op een open plek in den rechtermuurwand. Hier zal echter nog een door den kunstschilder D. Nijland ontworpen schilderij worden geplaatst voorstellende de oude kon van het dorp Leidschendam, oorspronkelijk de plaats waaromheen de gemeente zich heeft gevormd.

Bevinden zich gelijkvloers de verblijven van burgemeester en secretaris, de secretaria, de dienstvertrekken en het archief; op de eerste verdieping treft men een ruime raadzaal, de trouwkamer en de kamer van B. en W. aan. In al deze vertrekken, die in lichte kleur zijn gehouden, is rekening gehouden met een overvloedige lichtinstraling.

In de raadzaal, waarin evenals in het heele gebouw veel Java-taakhout is verwerkt, treffen wij de wapens aan van de provincie Zuid-Holland, van de gemeente Leidschendam en de geannexeerde gemeenten Stompwijk en Veur en van de waterschappen Delfland en Rijnland op welke scheidend Leidschendam ligt. Boven de deur der raadzaal is een versiering van herten aangebracht, 't embleem van Leidschendam.

De bronzen lampen, die in de verschillende vertrekken van het gebouw zijn aangebracht en daar bijzonder op hun plaats zijn, werden gemaakt naar een ontwerp van den architect. Ook is aan de meubeleering, eenvoudig doch smaakvol, de noodige aandacht besteed.

Tenslotte nog een enkel woord over het exterieur. Het gebouw, dat is opgetrokken van roode zandvormsteen, wordt bekroond door 'n hoog opgetrokken leien dak en draagt een steenen goot. In het midden van den gevel is het gemeente-wapen aangebracht geflankeerd door de wapens van de geannexeerde gemeenten. Rond het nieuwe raadhuis bevindt zich een met groen beplante ruimte, omgeven door woningen waarvan de plannen tegelijk met die van het gemeentehuis zijn gemaakt. Dat hierdoor een mooi en truis geheel werd verkregen, ligt voor de hand.

Architect Kropholler heeft Leidschendam

P. J. & H. VISSER

Aannemers van Straat- en Rioleeringswerken
Speciale Bronbemaling

WASSENAAR
WASSENAARSTR. 1 - TEL. 4251

„ALPHA“ MINERAALVERF

(POEDER EN FIXATIE)
Het beste Nederlandse Fabrikaat
toegepast in Rijksgedebouwen, Ziekenhuizen, enz. - Waschbaar - Zuurvast
N.V. VERFFABRIEK V/H
Fa. GEBR. KLAVERWEIDEN
ALPHEN a. d. RIJN - Tel. 92

een raadhuis gegeven waarop het met recht trots kan zijn en dat, laten wij hopen jaren, getuigenis af kan leggen van wat echt Hollandsche bouwkunst vermag. Mogen er nog veel van dergelijke raadhuisen gebouwd worden.....

Vermelden wij tenslotte, dat heel de bouw stond onder toezicht van den hr. H. de Hoop, aan wiens goede zorgen het voor een groot deel te danken is, dat het werk zonder enige stagnatie kon verlopen.

De Hoofdaannemer is de fa. G. A. Baaten te Waspik; leverancier der gevelsteenen Steenfabriek Oudersorg te Leiderdorp, welke ook tegetableaux leverde; de bouwmaterialen werden geleverd door de fa. Braat te Den Haag; Hang- en Sluitwerk kwam van N.V. Lijzerhandel de Wild te Rotterdam; Stalen ramen werden aangebracht door de Be- ha-Stalen-ramenfabriek te Den Haag; de Verwarmingsinstallaties verzorgde de firma Gebr. Vincent te Schiedam; N. V. Gebr. Klaverweiden te Alphen a. d. Rijn leverde hier verven en in 't bijzonder muurverf; de kluisinrichting werd door de bekende fa. Martens te Doetinchem aangebracht; al de wegen rondom het Raadhuis worden aangelegd door Gebr. Vlaser te Wassenaar.

„TERMORCO“
GEWAPEND ASBEST-CEMENT
FABRIKANTE:
N.V. IND.- EN HANDEL-MIJ „TERRANOVA“
HILVERSUM
NOORDERWEG 52A - TEL. 8581

type „A“

type „Z“

„Krukkop“

Parker Kalon geharde stalen zelftappende schroeven geven niet alleen een enorme besparing op arbeidsloon, maar ook een veel betere bevestiging. Vraagst bemonsterde offerte bij de importeur voor Holland en Koloniën: N.V. HANDELSMAATSCHAPPE DOUWES, Noordwal 3-5, DEN HAAG. Tel. 110771

VOOR
GELUIDDEMPING?
KURK!
KURKPLATEN
SCHALEN-KORRELS
N.V. NED. KURKPLATENFABR. M. HELMINK - DRIEBERGEN
NED. FABR. V. ISOLEERMATER
GEBR. KOOY ENSCHEDE

ARTIKELN
voor
LUCHT BESCHERMING

Brandspuiten voor Luchtbescherming
BRANDSPUITENFABRIEK TE HEILIGERLEE

Luchtbeschermingsmaatregelen

BLJ VERDUSTERING:
Gebruik van Fluorescentie. Geeft zekerheid voor het normaal functioneren van het verkeer en bedrijf, zowel binnen- als buitenshuis.
Technisch Bureau S.I.A., Leiden, Lammenschansweg 68. — Tel. 34051

BINNENLAND

ONDERWIJS- VRAAGSTUKKEN.

VERVOLG VAN PAG. 1

alle kandidaten gelijk zijn. Het zal gelijk zijn aan het schriftelijk werk voor het staats-examen voor onderwijzer. Maar ook de opleiding van de leeraren voor het voorbereidend-hooger en middelbaar onderwijs heeft mijn volle aandacht. Ook deze moet m.i. dringend op het punt van het pedagogische worden verbeterd. De plannen van het departement op dit punt epen echter nog niet afgesloten.

Tweeërlei verbetering.

Ten slotte de sociale positie van den bezitter van de onderwijzerskaart in verband met de veelbesproken leerlingenschaal: beide worden tegelijk verbeterd.

Deze leerlingenschaal-verbetering beteekent, dat gezien de schoolbevolking van dit oogenblik, er terstond ongeveer 2000 onderwijzersplaatsen meer te vervullen zijn.

Verder mag er op gerekend worden, dat er in 1942 nog verscheidene honderden plaatsen bijkomen. Het is namelijk een bekend verschijnsel, dat de gemeente- en schoolbesturen hun leerlingen zoo over de scholen weten te verdeelen, dat de gemiddelde schoolbevolking zich vlak bij een grensgrootte beweegt.

De practijk heeft uitgewezen, dat er in normale omstandigheden plus minus een derde van de nieuwe onderwijzersplaatsen bijkomen.

Misschien zal dit thans door het z.g. stopwetje iets minder zijn, maar ik meen er niettemin mede rekening te mogen houden, dat er nog plus minus 650 onderwijzersplaatsen meer vacant zullen komen dan de bovengenoemde 2000. In totaal zullen er dus naar mijn berekening ongeveer 2050 nieuwe, vaste onderwijzersplaatsen te vervullen zijn.

De rijkscommissaris heeft mij opgedragen, op de salarissen van de in communiteit levende geestelijken 40 procent te korten. De maatregel is u al uit de 'krant bekend geworden, hij zal bij sommigen verzet, bij anderen zelfs tevredenheid opwekken, de bezoldiging immers van de z.g. kloosterlingen is al vele jaren ter sprake geweest.

Het op deze wijze bespaarde geld komt natuurlijk uitstekend te pas — dit is ook de bedoeling van den rijkscommissaris — voor de zeer lang gewenschte verbetering van de leerlingenschaal. Er is nu een regeling ontworpen, waarbij een eenmansschool tot 35 en een tweemansschool tot 75 leerlingen gaat, daarna komt er voor iedere 45 kinderen een leerkracht bij, zodat bij een eenmansschool, die vroeger ten minste 236 kinderen moest bevatten, thans reeds bij 211 leerlingen kan worden gevormd.

Daar in het volgende jaar de onderwijzersexamens, behalve voor de gezakten, uitvallen, komen er 1600 onderwijzers minder aan. Daar er ongeveer eenzelfde aantal jaarlijks den dienst verlaat, zullen over twee jaar meer dan 4000 nieuwe krachten een plaats als onderwijzer kunnen vinden. Daarmede is aan de werkloosheid onder de onderwijzers grotendeels een eind gemaakt en kan het instituut van kweekeling met al te zelfstandige leerkracht over twee jaren, door niemand bedreigd, verdwijnen. Bovendien zal het aantal kweekelingen naar verhouding van de geleken behoeften worden vermindert. Van dezen maatregel mag worden verwacht, dat er niet weer een groote werkloosheid onder de onderwijzers zal ontstaan.

Getrouwe lekenonderwijzers.

Er volgt nog een maatregel, die in de kringen der r.k. onderwijzerwereld met gemengde gevoelens zal worden opgenomen. De rijkscommissaris heeft mij opgedragen, te bewerkten, dat de geestelijken, die hoorden van r.k. leekenscholen zijn, hun functie neerleggen. Het gevolg van dezen maatregel zal zijn, dat er thans een groot aantal hoordenplaatsen, d.w.z. de hoogstbezoedigde plaatsen, voor lekenonderwijzers, en dat zal in verrewer de meeste gevallen betrekken, voor getrouwe onderwijzers, beschikbaar komen. De onbillijkheid, die daarin lag, dat de best bezoldigde betrekking voor een ongetrouwe gereserveerd bleef, wordt dus ongedaan weggenomen. Dit is uit sociaal oogpunt niet zonder betekenis.

Ik hoop, dat ik u den indruk heb gegeven, dat het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming niet stilzit, maar dat het zich naast de besommeringen, die de tegenwoordige tijd meer in het bijzonder geeft, ook bezighoudt met Nederlandsche belangen van algemeen aard, met belangen die de toekomst van het Nederlandsche volk raken. Ik hoop, te geleger tijd u ook over onze werkzaamheden op het gebied van wetenschap en cultuurbescherming te kunnen berichten en houd mij aanbevelen voor uw belangstelling.

Ten slotte nog dit: wanneer ik hier van „wij“ en „ons“ spreek, dan bedoel ik daarmee niet deftig te zijn en „ik“ en „mij“ te meenen, maar dan bedoel ik inderdaad het geheele departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, dat van ganser harte medewerking aan de belangen van het Nederlandsche volk. Deze uiting van waardering voor den Nederlandschen ambtenaar in dezen tijd moet mij ten slotte nog van het hart.

GOOI EN OMSTREKEN

WERKLOOSHEID TE HILVERSUM.

Uit het jaarverslag van den dienst van Sociale Aangelegenheden blijkt dat het werklooscijfer een sterke daling vertoont. In 1934 schommelde het werklooscijfer om de 2200, in 1935 om de 2600, in 1936 zelfs om de 2800.

Sederdient daalde dit aantal geleidelijk tot 1775 op eind December 1939. In de oorlogsmoedige maanden sedertdien in grooten getale konden worden geplaatst, liep dit aantal terug, in November tot een minimum van 1224.

JAARVERGADERING WEESEPER CHR. BESTUURSBOND.

Vrijdagavond kwam de Christelijke Bestuursbond Weesper en Omstreken in jaarvergadering bijeen, onder leiding van den voorzitter, den heer D. Nieuwhof. Uit het jaarverslag van den secretaris, den heer J. D. Boom Jr., bleek, dat de werkzaamheden zich voornamelijk hadden bepaald tot de kwestie stem-pellokaal. De commissie „D.E.L.“ had in het

begin van 1940 bloempjesdagen en filmavonden gehouden; de netto-opbrengst van f 130.000 kon aan het Hoofdbestuur worden overgemaakt. De penningmeester, de heer A. Tukker, bleek een klein batig saldo op de rekening te hebben.

In de plaats van den heer D. Nieuwhof, die als zodanig bedankt, werd tot voorzitter gekozen de heer A. v. d. Sluis. Hij informeerde naar toepassing van de mogelijkheid, reductie te verlenen voor de uitreiking der persoonsbewijzen aan de minst-draagkrachten.

„D.E.L.“ zal het houden van bloempjesdagen tegen midden April a.s. aanvangen.

UTRECHT.

CALVINISTISCHE WISBEGEERTE.

Naar wij vernemen organiseert de Kring Utrecht van de Vereniging voor Calvinistische Wijsbegeerte in samenwerking met den Gereformeerden Jeugdverband en de afdeling Utrecht der S.S.R. op de Zaterdagmiddagen 8, 15, 22 en 29 Maart a.s. in het gebouw der Nieuwe Utrechtse Courant, Drift 13 te Utrecht, een cursus van 4 voordrachten, door Prof. Dr. H. Dooyeweerd, hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, te houden over het onderwerp: „De Zin der Geschiedenis“.

Aangezien vroegere cursussen in andere plaatsen over hetzelfde onderwerp door dezelfde spreker gegeven, onder andere in 1933—1937 te 's-Gravenhage, een groot succes waren, meenen de organisatoren ook te Utrecht een groote belangstelling te mogen verwachten. De toegangsprijs is met opzet laag gesteld, ten einde een ieder in staat te stellen deze belangrijke voordrachten bij te wonen.

Inlichtingen worden gaarne verstrekt door de heeren A. Kuiper, Van Oostelaan 20a, telefoon 16903; Mr. K. Groen, telefoon 18788, en J. v. d. Berg, theol. cand. Van Riellaan 6, telefoon 20362. Bij den laatste zijn kaarten verkrijgbaar.

ROTTERDAM

OPRICHTING KRING VAN HET VERBOND VAN NEDERLANDSCHE JOURNALISTEN.

In een der zalen van het Beursgebouw heeft Zaterdagmiddag onder voorzitterschap van Mr. J. H. Huyt, hoofdredacteur van de Nieuwe Rotterdamse Courant de oprichtingsvergadering plaats gehad van den gewestelijken kring Rotterdam van het Verbond van Nederlandsche Journalisten. Deze kring is de vijfde, die sedert de oprichting van het verbond is ontstaan.

Het bestuur van dien kring bestaat naast den heer Huyt, uit de heeren J. M. Pattist (N.R.C.) Secretaris, Schepersstraat 68a, te Rotterdam, Drs. J. P. Prins (de A.R. Rotterdammer), M. Stavenga (Schiedamsche O.T.), S. van der Velde, (de Arbeiderspers), W. A. Wagener (Rotterdam Nieuwsblad).

PAARDEN VOOR P.T.T.

Zaterdag tegen twee uur arriveerde in Rotterdam een letwat vreemdsoortig uitzien-de stoet. Zeven knalroode wagens, voorzien van de welbekende initialen P.T.T. reden Rotterdam binnen, getrokken door acht paarden. Het is het nieuwe materieel, waarmee de Rotterdamse postdienst de dienst zal gaan onderhouden bij gebrek aan automatische: van de bezine terug naar de haver!

CREDIET VOOR WERKVERRUIMINGS-OBIECTEN.

B. en W. hebben bij den Raad ingediend een voorstel tot regeling op de begroting 1940 van een aanvullend creu. et ad f 135.000 wegens tewerkstelling van werklozen bij diverse centrale werkverruimingsobjecten.

ROTTERDAM, STICHTING VOOR DE LICHAAMELIJKE OPVOEDING.

Op initiatief van den kortgeleden afgetreden voorzitter van de Rotterdamse Stichting voor de Lichamelijke Opvoeding en van den Rotterdammer Bond voor Lichamelijke Opvoeding zijn tusschen de besturen van beide organisaties onderhandelingen gevoerd om tot een nauwere samenwerking te komen. Deze onderhandelingen hebben tot volledige overeenstemming geleid. Verschillende werkzaamheden, welke tot nu toe door den Bond worden verricht, zullen voortaan door de Stichting geschieden. De Stichting zal dien-tengevolge meer dan tot dusverre het geval was een centrale postie innemen bij de behartiging van de lichamelijke opvoeding te Rotterdam.

Het Algemeen Bestuur en het Dagelijksche Bestuur van de Stichting worden samengevoegd tot een nieuw bestuur. Dit bestuur, dat uit 11 leden zal bestaan, zal worden gevormd door 5 leden uit de burgerij, 2 leden uit den Gemeenteraad en 4 ambtenaren.

Ten einde te verzekeren, dat het Stichtingsbestuur bij zijn werkzaamheden kan beschikken over een zoo breed en deskundig mogelijk voorlichting, wordt in overweging gegeven een Stichtingsraad in te stellen, welke aan het Stichtingsbestuur advies zal uitbrengen omtrent alle belangrijke aangelegenheden, de lichamelijke opvoeding betreffende. In dezen Raad zullen voornamelijk zitting hebben vertegenwoordigers van alle belangrijke takken van sport en personen uit de burgerij, die belangstelling hebben voor de lichamelijke opvoeding te Rotterdam in het algemeen.

Voorgesteld wordt de reorganisatie te doen ingaan op 1 Maart a.s.

DE BEUKELSDIJKTUNNEL.

Vandaag is de eerste tunnel van het complex van zes tunnels dat bij den Beukelsdijk zal worden aangelegd voor het verkeer opengesteld.

Ten plaatsen komen, zoals bekend is, twee sneuwerkstrassen, die aansluiting geven op de tunneltraverse, ter weerszijden daarvan twee tunnels voor stadsverkeer en tenslotte nog twee tunnels voor voetgangers.

De tunnel, welke thans is opengesteld, is de westelijk van de oude tunnel gelegen tunnel, welke in de toekomst bestemd is voor het stadverkeer, richting Noord-Zuid.

Men had gehoopt, deze baan reeds begin van de vorige maand voor het verkeer open te stellen, doch de vorst gaf ernstige vertraging. Het geheele complex zal dan ook niet, zoals gehoopt werd, in November a.s., doch eerst in Januari van het volgende jaar gereed zijn.

De tunnel, welke thans in gebruik genomen is, heeft een totale lengte van 240 meter. De beide opritten zijn 60 meter, terwijl het overweldige gedeelte 120 meter lang is. De verkeersbaan is 5 meter breed en het rijwiel-gebied is 1,25 meter breed. De hoogte van de tunnel is 3,75 meter.

WAARSCHUWING VAN DEN HOOFDCOMMISSARIS.

De waarnemende hoofd-commissaris van politie heeft de volgende waarschuwing gepubliceerd:

Waar in de laatste weken vernieling van ruiten meer een meer toeneemt en hierdoor talloze onbemiddelde gezinnen, die meestal niet in staat zijn de kosten te dragen, worden getroffen, terwijl bovendien ernstige verwondingen aan de bewoners kunnen worden toegebracht, doe ik een beroep op het publiek om zelf de daders daarvan terug te houden en hen onder het oog te brengen, dat dit niet de manier is om tegen andersdenkenden te ageren.

Mochten deze vernielingen niet eindigen, dan moge men bedenken, dat zeer scherpe maatregelen door de politie zullen worden genomen, en daardoor wellicht niet alleen de daders, maar ook de bewoners van geheele stadskwartieren zullen worden getroffen.

HAARLEM EN OMSTREKEN

GEMEENTEZAKEN.

B. en W. stellen voor te besluiten het gemiddelde bedrag, bedoeld in art. 101 bis, eerste lid der L.O.-wet 1920, dat in 1940 per leerling aan de openbare scholen aan beloning van vakonderwijzers is uitgegeven, vast te stellen voor de scholen voor gewoon lager onderwijs op f 2.08; voor de scholen voor uitgebreid lager onderwijs op f 17.17. Ter voorziening in de vacature ontstaan wegens het bedanken als lid der plaatselijke commissie van toezicht op de scholen voor middelbaar onderwijs van Prof. Ir. H. T. Zwiers, is den Raad het volgende dubbelte aangeboden: Mr. A. Beets en H. F. Ott de Vries.

GEMEENTEBEGROTING 1940.

Ged. Staten van Noord-Holland hebben aan B. en W. bericht, dat de Commissie van Overleg inzake de gemeentebegrotingen geen aanleiding heeft kunnen vinden aan den secretaris-generaal van de Departementen van Binnenlandsche Zaken en van Financiën te adviseeren de bijzondere bijdrage uit de Rijkskas tot dekking van het tekort op de gemeentebegroting diens 1940 op een hooger bedrag dan f 1.000.000 vast te stellen.

Ged. Staten verzoeken te doen nagaan op welke wijze de brooting zal kunnen worden gewijzigd om te bereiken dat het tekort tot een bedrag van f 1.000.000 wordt vermindert. B. en W. stellen naar aanleiding daarvan voor ten laste van den kapitaaldienst een bijdrage af f 2.000.000 ten behoeve van den gewonen dienst uit te trekken en bieden daartoe een achttien suppletioire begroting voor den dienst 1940 ter vaststelling aan.

GEMEENTEBEGROTING 1941.

Bij den Raad is ingediend een tweede nota van wijziging in de ontwerp-begroting voor 1941. Zulke naar aanleiding van de mededeelingen van de Wetouder van Financiën in de raadszitting van Woensdag 11 heeft gedaan. Volgens de nota zal het nadeel saldo van den gewonen dienst, aanvankelijk geraamd op f 1.650.000 thans bedragen f 2.100.000.

WINTERHULP NEDERLAND.

De Directeur van de afd. Haarlem van Winterhulp verzoekt ons het volgende op te nemen:

Dank zij de medewerking uit de bevolking en in het bijzonder ook door de hulp van politie en brandweer heeft de collecte op 15 december een goed verloop en een bevredigend resultaat gehad. De opbrengst is rond f 2400.

Inmiddels zijn de voorbereidingen aan den gang voor de volgende collecte, t.w. die op Zaterdag 1 Maart a.s. Dit zal weer een gewone bus- en straatcollecte zijn, dus geen inzameling met lijsten.

De medewerkers aan de laatste collecte ontvangen ieder een persoonlijke uitnodiging om hun medewerking ook aan de volgende collecte te willen verlenen. Zij, die tot dusver niet als collectant of als wijk-hoofd of assistent-wijkhoofd optraden, worden uitgenodigd zich hiervoor alsnog op te geven aan het Bureau Ged. Oude Gracht 47, onder opgaaf van naam, adres, geslacht en leeftijd.

Ten slotte zal nog gaarne opgaaf ontvangen worden van personen, die bereid zijn om als vrijwilliger administratief werk op het kantoor te verrichten. Ook deze medewerkers gelieven zich op te geven aan het kantoor Ged. Oude Gracht 47.

BURGERLIJKE STAND.

GEBOREN: 22 Febr.: P. van der Reep-Bruins, 3; 19 Febr.: J. C. Bloemendaal-Tobias, 2; 20 Febr.: C. M. van Opzeeland-Langendorff, 2.

OVERLEDEN: 21 Febr.: W. 13 j. z. van J. B. Weensveen, Gen. de Wetstraat; 20 Febr.: A. B. 17 d. v. d. K. Vos, Lorentskade; W. Droog, 56 j. Van Oosten de Bruijnstraat.

Laatste Nieuws.

WEDEROPBOUW-PROBLEMEN.

DE FINANCIËLE MOEILIKHEDEN.

's-Gravenhage, 24 Febr. Naar wij vernemen, heeft een gunstige wijziging in de materiaalsituatie het mogelijk gemaakt, dat belangrijke hoeveelheden materialen speciaal voor den wederopbouw beschikbaar zijn en zullen worden gesteld. Er worden nu centrale aankoopbureaus voor bouwmaterialen opgericht, waar de zekerheid wordt verkregen, dat de materialen voor wederopbouwdoeleinden gereserveerd worden en zoo efficiënt mogelijk worden gedistribueerd.

Het ligt in de bedoeling deze centrale aankoopbureaus in te richten voor Rotterdam (onder leiding van den „Diwerro“), voor de Grebbe-trek, voor B. abant, voor Zeeland en voor Zeewuich-Vlaanderen. Voor het Grebbe-gebied is men inmiddels reeds overgegaan tot de stichting van de „Mavog“ (materiaalvoorziening Grebbe), welke in Amersfoort gevestigd is.

Deze bureaus zullen ressorteeren onder het nieuw benoemde hoofd van de afdeling materialen voor den dienst van den Algemeen Gemachtigde voor den wederopbouw, den heer M. A. Schenk, die als chef van de inkoopaf-deeling van de Bataafsche Petroleum Maatschappij zijn sporen verdiend heeft op het gebied van contact met handel en industrie.

De financiële moeilijkheden.

Naar wij voorts vernemen, zijn de secretaris-generaal van Financiën en de algemeen gemachtigde voor den wederopbouw tot overeenstemming gekomen inzake een regeling, welke het mogelijk maakt aan degenen, die op grond van de hypotheekregeling 1940 en ook met een bouwpremie van 10 pct. niet in die mate geholpen zijn, dat herbouw van hun verwoeste panden redelijkerwijze kan worden gevergd, op een bijzondere wijze worden geholpen. Voor hen namelijk, die een zoo geringe financiële draagkracht hebben, dat zij niet in staat zijn zonder steun tot herbouw over te gaan, is de mogelijkheid thans geopend dezen steun van Rijkswege te krijgen, ten deele in den vorm van een bijdrage a fonds perdu.

Deze bijdrage zal geval voor geval vastgesteld worden, al naar gelang de maatschappelijke en financiële positie van den getroffen die noodig maakt.

In de mogelijkheid van financiering van den herbouw op andere wijze, bijvoorbeeld door rentedragende of renteloze voorachtoften aanwezig, dan zal uiteraard dit systeem toegepast worden. In deze wijze van financiering echter niet mogelijk, dan kan door en bijdrage af onds perdu de stijging der bouwkosten opgevangen worden, zoodat deze geen rem meer behoeven te zijn om tot een daadwerkelijken herbouw te komen.

Deze regeling geldt echter niet in vollen omvang voor Rotterdam en Middelburg. In deze beide gemeenten zal de bovenbedoelde regeling slechts toepassing kunnen vinden in die gevallen, waarin de omstandigheden gelijk zijn aan die in de kleinere plaatsen.

De bovenomstreeven mogelijkheid tot verlening van extra-steun treedt eerst in werking, indien andere oplossingen ondoelmatig zijn gebleken. In alle gevallen, waarin de algemeen gemachtigde een redelijk voorstel doet dat niet boven de inkomsten- en vermogenspositie van den betrokkene ligt, blijft de plicht tot herbouw bestaan.

Zoals reeds eerder is medegedeeld zijn tengevolge van den oorlog 527 boerderijen in ons land verwoest, welke door het bureau wederopbouw boerderijen, dat in Amersfoort gevestigd is, worden herbouwd.

Een indruk van de vordering van deze herbouw wordt gegeven door een vergelijking van het aantal boerderijen, dat op 31 December en op 31 Januari in uitvoering was of aanbesteed was. Dit aantal bedroeg op 31 December 160 en op 31 Januari 217. De eerste herbouwde boerderij in Hoogland is in den loop van Januari gereed gekomen en door den boer betrokken.

Op 1 Februari waren bij de afdeling vaartuigen in totaal 1666 schadegevallen geregistreerd. Hiervan waren 692 vaartuigen gezonken.

Op genoemde datum waren 775 geheel hersteld en 193 als onherstelbaar opgegeven. Om een indruk te krijgen van het tempo, waaraan de schepen verkrijgbaar zijn gemaakt, dienen de volgende cijfers:

Op 1 November waren 370 schepen hersteld, 1 December 478, 1 Januari 592 en 1 Februari 775.

Thans zijn nog 87 vaartuigen gezonken. Onder dit aantal zijn een vijftigtal visschersvaartuigen, welke op het IJsselmeer en elders gezonken zijn en niet meer voor lichting of herstel in aanmerking komen. Het aantal schepen, dat nog gelicht en voor het vervoer of bedrijf geschikt gemaakt zal worden, bedraagt dus nog ca. 17. Men kan veilig aannemen, dat over een maand deze werkzaamheden achter den rug zullen zijn, behoudens dan een enkel uitzonderingsgeval.

DE NEDERL.-INDISCHE BUITENLANDSCHE HANDEL.

Kwartaalverslag der Ned. Handel Mij.

AMSTERDAM, 22 Februari. Aan het verslag van de Nederlandsche Handelsmaatschappij te Batavia over het laatste kwartaal van het vorige jaar ontleent het A.N.P. de volgende gegevens, welke een belangwekkend beeld geven van den Nederlandsch-Indischen buitenlandischen handel gedurende het afgelopen jaar.

De totale uitvoer-waarde over 1940 bedroeg ongeveer 920 miljoen gulden, dat is rond 150 miljoen meer dan in 1939, maar ongeveer iets lager dan het vorige jaar, ondanks het feit, dat de Nederlandsch Indi-sche Importhandel geleidelijk meer gaat betrekken uit Japan en de Vereenigde Staten. De invoer uit elk van deze landen, welke in Juni nog slechts 5½ miljoen gulden bedroeg, was in September gestegen tot 10,7 miljoen gulden uit Japan en 9,8 miljoen uit Amerika.

Deze gunstige ontwikkeling is hoofdzake-lijk te danken aan het bevredigend verloop van den export van de zoogenoemde „sterke producten“, als aardolie, rubber, tin en kina. Daarentegen zijn in het afgelopen jaar moeilijkheden ondervonden bij den afzet van copra en koffie, aangezien deze in sterke mate afhankelijk zijn van het opnemingsver-mogen van de Europeesche markten. De moeilijkheden hebben de regeering aangeleid graven tot het instellen van een commissie, die een half-jarige, welke onder meer tot taak hebben den verkoop te centraliseeren. De gouvernementszorg trekt zich thans over zeer vele producten uit, welke door de h-treffende maatschappijen sterk zijn centraliseerd. Men kan dan ook zeggen, dat sinds 1940 80 procent van den Indischen export of door de regeering, of door een organisatie met monopolistisch karakter wordt gereguleerd. Dit is een bewijs voor de geleidelijke verschuiving in de economische organisatie, welke zich van lieverlede beweegt in de richting van centralisatie. De oorlog heeft deze verschuiving in hooge mate bevordert en er toe bijgedragen, dat de overheid meer dan vroeger bemoeienis heeft gekregen met de productie en distributie.

HERBENOEMING BURGEMEESTERS.

's-Gravenhage, 24 Febr. Bij besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken C. F. van der Sluijk, met ingang van 16 Maart 1941, op-nieuw tot burgemeester van de gemeente Landsmeer benoemd.

Willkie weldra naar Zuid-Amerika.

Met speciale opdracht van Washington.

BUENOS AIRES, 22 Febr. (S.P.T.) Volgens berichten in de Argentijnsche pers, zal Wendell Willkie binnenkort een reis naar Zuid-Amerika ondernemen, met een speciale opdracht van de regeering te Washington.

Niet naar China.

NEW YORK, 22 Febr. (D.N.B.) Volgens „Associated Press“ heeft Willkie zijn voornemen opgegeven om een bezoek te brengen aan het oorlogsgebied in China.

SCHAKEN

D.D.-KRALINGEN.

De voorlopige uitslag van den wedstrijd D. D.-Kralingen, is een 4½-3½ overwinning voor D. D. Twee partijen werden afgebroken.

BERICHTEN

(Reeds in een deel der vorige oplage gepubliceerd).

JHR. DE GEER.

EEN VERKLARING VAN DUITSCHE ZIJDE.

's-Gravenhage, 22 Februari. In aansluiting op de verklaring van Jhr. de Geer aan „Het Vaderland“ vernemen wij van Duit-sche zijde het volgende.

De heer de Geer vertoefte sinds 5 Februari in Den Haag. Te voren had hij tien dagen in Lissabon vertoefd. Hij had het plan vandaar naar Nederlandsch-Indië of naar de Ver. Staten door te reizen. Nadat hij echter te Lissabon den werkelijken toestand op het vasteland en in Nederland had leeren kennen, besloot hij naar Nederland terug te keeren om daar in ruste te gaan leven. Hij kreeg bij de Duitse vertegenwoordiging in Lissabon spoedig vergunning voor de reis, zonder dat hem vrijheidsbeperkingen zijn opgelegd. De Engelsche propaganda heeft het voorgesteld, alsof de heer de Geer zich aan een officiële opdracht zou hebben onttrokken en heeft hem van deserte beschuldigd. Van een dergelijke opdracht was geen sprake. Slechts heeft Jhr. de Geer in Engeland bij het voorbereiden van zijn reis het plan geuit naar Nederlandsch-Indië te gaan.

Van Duitse zijde is tot nu toe over het geval gezegd, omdat Jhr. de Geer den wensch geuit had als ambtelooze burger buiten den politieke strijd te blijven. Nu de Engelsche propaganda echter beweerd heeft — geheel in tegenstelling tot de vroegere beschuldiging van deserte — dat hij in Stuttgart in gevangenschap zou vertoeven, wil men van Duitse zijde deze propaganda aan de kaak stellen. United Press berichtte dezer dagen uit Londen, dat de heer de Geer in Lissabon door Duitschers zou zijn on-tervoerd en als gevangene in een vliegtuig naar Duitschland zou zijn gevoerd. De „Daily Mirror“ wist te vertellen, dat de Duitschers den heer de Geer met bedreigingen zouden hebben willen pressen inlichtingen te geven en hem, toen hij dit weigerde, in Stuttgart in de gevangenis zouden hebben geworpen.

Deze berichten zijn, naar uit de verklaring van den heer de Geer en uit zijn verblijf te 's-Gravenhage blijkt, ofwel moedwillig gelogen ofwel berusten op een volagen gebrek aan informatie omtrent hetgeen zich op het continent afspeelt, gepaard aan verregaande lichtvaardigheid.

HET ST. FRANCISCUS-ZIEKENHUIS TE ROTTERDAM.

ROTTERDAM, 22 Februari. De geneesheer-directeur van het St. Franciscusziekenhuis te Rotterdam schrijft:

Mede namens het college van regenten, de eerw. overste en eerw. zusters brengen wij onzen oprechten dank aan allen, die in den noodlottigen nacht van 15 op 16 Februari i.l. met uiterste inspanning hun krachten gegeven hebben tot redding van onze slachtoffers en onze zieken.

In de allereerste oogenblikken is door onze eigen medewerkers de eerste hulp verleend en zijn enkel zwaargewonden gered kunnen worden. Op het onmiddellijk gegeven alarm aan de brandweer, daarna uitgebreid tot alle Rotterdamse en Duitse hulpdiensten, is de hulpverlening onder de toenemende dreiging van verwoesting door brand, uitgebarsten tot den waren burgerzinn van het persoon-lijke offer. Onze eigen zieken hebben daarbij het voorbeeld gegeven door hun rustige over-gave aan degenen, die kwamen helpen. Er was geen paniek, er was weldra een georganiseerde evacuatie waarbij onze zieken, toegevoerd door de ruimschoots aanwezige eigen materiaal en vervoerd door het even over-vloeiende transportmaterieel, veilig en wel in de andere ziekenhuizen aankwamen.

Niet alleen voor de opnemingen, maar eveneens voor de directe deskundige verzorging van deze voor den geneeskundigen en verpleegkundigen staf onbekende patiënten be-tuigen wij onze groote waardering. Bovendien brengen wij dank aan de particuliere ziekenhuizen, die onze geneesheeren in staat bijeen stellen hun patiënten te behandelen. Een bijzonder woord van erkentelijkheid moet onze omwonenden, die met name vele kin-deren hierbij in den eigen familiekring hebben ondergebracht. Ten slotte brengt de eerw. overste dank aan de particulieren, die vele eerw. zusters een gastvrij onderdak ver-leenen.

Naast het niet te herstellen verlies van vijf leerlingen en naast de ellende, die onze overige slachtoffers en onze zieken doortaan hebben, niettegenstaande deze deernis, mogen wij gewagen van de grootsche demon-stratie, die deze nieuwe Rotterdamse ziekenhuis-ramp aan eele menschelevendheid te aanschouwen heeft gegeven.

De vertegenwoordiger van den Rijkscom-missaris, Dr. Volckers, die namens den Rijkscommissaris deelneemt, is komen be-tuigen, heeft ons diens volle medewerking toegezegd tot levering van het benodigde materiaal. Dankbaar zullen wij daarvan ge-bruik maken om ons Franciscusziekenhuis voor Rotterdam onmiddellijk op te bouwen.

RADIONIEUWS

DINSDAG 22 FEBRUARI 1941.

HILVERSUM I. 415 M. — Nederlandsch Pro-gramma. — K.R.O. — 7.30 Ochtendgymnastiek. — 7.55 Grmuziek. — 8.00 Wg beginnen den dag. — 8.20 Ochtendgymnastiek. — 8.30 Nieuwsberichten A.N.P. — 8.45 Grmuziek. — 9.30 K.R.O.-Kamerorkest (opn.). — 10.00 Gr-muziek. — 11.30 Religieuze muziek (gr.p.). — 12.00 Grmuziek. — 12.45 Leven en zijn orkest (12.30 tot 12.35 Almanak). — 12.45 Nieuws- en economische berichten A.N.P. — 1.00 Grmuziek. — 1.15 Gerard Lebon en zijn orkest. — 1.45 Grmuziek. — 2.00 Voor de vrouw. — 3.00 Concertgebouworkest. (3.30 tot 3.45 Grmuziek). — 4.15

Bij het inzenden van familie-berichten en andere advertenties gelieve men er rekening mede te houden, dat advertenties uiterlijk des morgens 10 uur in ons bezit moeten zijn om nog denzelfden dag geplaatst te worden.

Van verafgelegen plaatsen, waar ons blad versijnt met drie sterretjes aan den kop, moeten de advertenties een dag van te voren om 11 uur in ons bezit zijn.

Een en ander is een gevolg van de veranderde treinverbindingen, waardoor ons blad zooveel vroeger moet worden afgedrukt.

Telefonisch opgegeven Advertisces

Advertenties kunnen gedurende de kantooruren telefonisch worden opgegeven aan ons Hoofdkantoor te Amsterdam en aan onze Bijkantoren.

Wij kunnen geen enkele verantwoordelijkheid aanvaarden voor deze telefonisch opgegeven advertenties, wat betreft eventuele voorkomende fouten.

Herplaatsingen van telefonisch opgegeven advertenties worden steeds aan des advertentiebrekers bekend.

FAMILIEBERICHTEN

In plaats van kaarten. Na droefheid schonk God ons groote blijdschap door de voorspoedige geboorte van ons Zoonje en Broertje.

PIET.
P. WILGARDEN Jr.
T. WILGARDEN-SMIT.
JELLY RUDY.
Dokkum, 22 Februari 1941.
Eelaan 281.

Door Gods goedheid werden wij verblijd met de geboorte van onze Zoon.

HERMAN.
L. A. VAN GELDEREN.
J. A. VAN GELDEREN-VERHOEF.
Den Haag, Rodenbachstraat 43.

Da en Mevrouw
VELTKAMP-KRUYT
geven hierbij kennis van de geboorte van hun

2 Januari 1941.
Carambely, Brasil.

Herplaatsing wegens misstelling.

Heden nam de Heere uit onze familiekring weg.

KORNELISKE.
VAN DER HERBERG.
geliefde Echtgenoot van
J. P. WIERSEMA.
in den ouderdom van 29 jaar.
Ps. 77: 8 (her.).

De diepbedroefde familie:
Noord-Amerika.
H. WIERSEMA.
N. WIERSEMA.
v. RANSHORST.

Dokkum, 22 Februari 1941.
Wed. F. WIERSEMA-
BROUWER.
A. J. BROUWER.
T. BROUWER.
Dokkum, 18 Febr. 1941.

Heden nam God, na zeer korte ongesteldheid, tot Zich in Zijn heerlijkheid, mijn geliefden Man en onzen zorgzamen Vader, Behuwd- en Pleegvader, den Heer

KORNELIS DE VRIES,
in den ouderdom van 74 jaar.
Uit aller naam:
Wed. A. DE VRIES-
ZIELSTRA.
Zoeterwoude, 22 Febr. 1941.
Utrechtse Jaapd F 23.
(Post Leiderdorp).

De tereardebepaling is bepaald op a.s. Woensdag te 2 uur, op de begraafplaats te Kottekerk.
Vertrék van het sterfhuus ongeveer 1 uur.

G. J. BOTER
die eerst als Diaken en later als Ouderling der Geref. Kerk van Leiden trouw diende.
De Kerkeraad bidt den Heere om Zijn genade voor de ziele van den overledene, die Hij zelf losmaakte, en opdat zij mogen vasthouden de hand die door het geloof in Jezus Christus onze Heere blijft tot in eeuwigheid.

Namens den Kerkeraad v.n.:
J. WEGGEMANS, h.t. praes.
J. M. DE KONING, h.t. scriba.
Leiden, 21 Februari 1941.

ADVERTENTIE

WIJ STUREN U GRAAG
EEN PROEFNUMMER!

U kunt dan zelf oordeelen over „Wij Jong Vrouwen“, het christelijk maandblad voor de Nederlandse vrouw. Over de praktische mede- en handwerk-rubrieken, de keukengerechten, het aantrekkelijke vervolgverhaal, de goede wijzigers voor het persoonlijke levensleven, de pakkende stukjes, de puzzels en de meest ontroerende humoristische penntekeningen. Vraag het nummer toch direct even aan bij uw boekhandel of bij BOSCH & KEUNING N.V. te BAARN. Het wordt U gratis toegezonden!

Wordt per 1 Maart
een **jongste Bediende (m.)**

gevraagd, P.G., ongeveer 15 jaar, goed handschrift, Brieven m. vol. inl., letter C 1097. Bur. v. d. blad.

Op 'n groot kantoor te Amsterdam wordt voor directe Indienst-treding gevraagd, een

BEDIENDE (Vr.)

± 18 jaar. Bekend met eenvoudige administratie en typen. Brieven met opgaaf van verlaagd salaris en Godsdienst onder letter B 1096, aan het Bureau van dit blad.

f 150.— **MAHONIE PIANO**, klein model.
Adm. de Ruyterw. 380, A'dam-W.

GEVRAAGD voor Amsterdam

20 & 25 jaar, die als reiziger met hard werken iets wil bereiken. Uitv. m. met copie-getuigschrijft. ten en foto onder letter U 1079 Bur. van dit Blad.

Gevr. in kl. Geref. gez. (2 k.) tegen g. v. v. kost en inwon. **FLINK MEISJE**, zelfst. k. werken. Brieven onder letter A 1092, a. h. Bur. v. d. blad.

KAPSTER
gevr., voll. met het vak bekend, zelfst. kunn. werken. G.G. of N.H. W. W. VISSER, Kapster, 's-Graveland.

VOOR DE BLOEMENTUIN
Recl. Coll.: 5 Struikrozen, 50 Gladiolen, 50 Montbretia's, 50 Ranonkels, 100 Anemonen, 25 Snijbl. planten, 3 Am. Dahlia's, 3 pioen-rozen, en 5 Lelies v. f. 250. Franco huus! Remb. 20 ct. extra. Elke best. een mooie Spira v. gratis! Postgiro 36876. P. WALRAVEN, Stationsweg, Hillegom. Tel. 5350.

Estey Orgels
De beroemde Amerikaanse orgels worden ook thans nog volgens het uur-systeem geleverd. Ook de modellen met zilvertoon-harp.
Vraagt inl. aan de Importeurs:

A. S. J. DEKKER - GOES

VLOT DUTS in 3 mnd.
spreken, lezen en schrijven
coll. cursus van f. 250.
Steno-Boekh. Talen. Opl.-Examen.

Inst. „Progress“
Renaissancestraat 8 A — ARNHEM.

INZICO GRONINGEN
De coöperatie voor ziektekosten
— Geen rouwem, geen winst

VAKEXAMEN KRUIDENIER
Half April vindt het voorjaars-examen plaats. Koopt, voor gij examen doet:

„Wat moet ik weten voor het Kruideniersexamen“

door
J. P. den Herder

en
G. S. Scheltema

800 vragen en allerlei goede raadgevingen.

Prijs 75 cents.

In den boekhandel en bij de N.V. Noord-Hollandsche Uitgeversmaatschappij - A'dam.

Betrekkingen gevraagd

Wie helpt
Gewezen Onderofficier

(thans tijd. ambtenaar), aan werking, waar hij zich verder administratief praktisch kan bekwamen. Leeftijd 22 jaar. Voorz. v. diploma's, getuigschrijften en aanbevelingen. Brieven letter D 1098, aan het Bur. van dit Blad.

Gewezen O.O. van de Opbouw-dienst, 24 jaar, 5 j. H.I.S. practisch en theoretisch onderl. in de **Groenten- en Fruithandel**

zoekt plaatsing in genoemde branche. Na gebleken mogelijkheden als compagnon. Liefst in Brabant of Gelderland. Brieven no. 80, Boekhandel Fanoy, Middelburg.

Adv. d.d. 31 1 '41 (of 1/2 '41) letter T 597.

Met dank aan de vele sollicitanten wordt medegedeeld, dat in de betrekking is **VOORZIEN**.

Voor een T.B.C.-patiënte vragen wij a.v.p. uw

gebruikte Postzegels

Comité „Ons Miljoenplan“,
C. NOORT, Lange Geer 269.
Giro 245711 — Rotterdam-Zuid.

De Standaard Uw Advertentieblad

ZOO JUIST VERSCHIEEN:

HOE WERKT DE VESTIGINGSWET-KLEINBEDRIJF?

DOOR
S. DE HOO

EN
Mr. C. A. S. M. MARTENS

INHOUD:
Geschiedenis van de Wet.
Systeem van de Wet.
Vestigingseisen.
Hoe te handelen tijdens een vestigingsverbod?
Hoe te handelen na afkondiging van de vestigingseisen?
Bijlagen I-X.

PRIJS 95 CENTS

In den boekhandel en bij de Uitgeverij:

N.V. NOORD-HOLLANDSCHE

UITGEVERSMIJ, AMSTERDAM

POSTGIRO 181212.

OFFICIELE PUBLICATIE VAN HET DEPARTEMENT VAN HANDEL, NIJVERHEID EN SCHIEPVAART.

Petroleumdistributie.

De Secretaris-Generaal van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt in verband met de bonaanwijzing voor petroleum voor verlichtingsdoeleinden bekend, dat de handelaren de met periode „e“ gemerkte zegels op opkavelen dienen te plakken. Zij behoeven deze opkavelen zorgvuldig te bewaren en kunnen deze tot nader aankondiging niet bij de distributiediensten inleveren ter verkrijging van toegelaten.

Het ligt in de bedoeling de handelaren tegen den tijd, dat wederom petroleum voor verlichting beschikbaar wordt gesteld de gelegenheid te geven de opkavelen met de zegels gemerkt met de periode „e“ alsnog bij de distributiediensten in te wisselen.

N.V. UTRECHTSCH HYPOTHEEK BANK
UTRECHT
Gelden beschikbaar voor eerste Hypotheek op billijke voorwaarden.

Onze goedkope, schriftelijke opleiding voor het officiële

- MIDDENSTANDSDIPLOMA

staat onder leiding van een meester in de rechten en een hoofdonderwijzer met akte handelskennis. Deze cursus is met het oog op de vestigingswet ook voor U van groot belang. De lessen zijn geschikt voor hen, die de lagere school bezochten en voor gevorderden, voor dames en heren. Boeken gratis. Vraag zonder verplichting inlichtingen bij A.S.S.O., dir. J. van der Bij, hoofdonderwijzer, Nieuwe Plein 31, Arnhem.

Philips Radio Seizoen 1941 v.a. f98.50

koopt U het beste bij den vakman, die reeds sinds 1918 ALLEEN RADIO verkoopt en door service kan geven. Prijsart. Desgew. cond. RADIO PRINS, Hartenstr. 2a, Tel. 46181. Rustige gehoorzaal.

BEURTVAART-ADRES

Wettig gedeponerd
Auteursrecht verzekerd
volgens de wet

Het gebruik van het Beurtvaart-adres, zooals dit is vastgesteld door de in het Nederlandsch Binnenvaart Bureau samenwerkende organisaties, is verplicht gesteld bij de Verordening Binnenbeurtvaart dd. 23 Mei 1940 (art. 4) alsmede bij de Verordening Goederenvervoer dd. 18 Juni 1940 (art. 8).

Vastgestelde prijs 1 cent per stuk.

Verkrijgbaar in Standaardmodel-kaart en Standaard-doorstrijfmodel

bij
N.V. DRUKKERIJ HOLLAND

N.Z. VOORBURGWAL 68-70 - AMSTERDAM

Voor de levering van speciale modellen (o.a. enveloppes met ontvangstbewijs) wende men zich tot de Directie N.V. Beurtvaart Adres: Koningsinnegracht 98, Den Haag.

Een omvergeworpen petroleumtoestel, 'n weggeworpen lucifer... Brand!! In korten tijd het bezit vernietigd, waarvoor een leven lang gewerkt is! Stel het veilig. Uw bezit. Verzekert U bij de oude „Tiel-Utrecht“ Brandverzekering A'o 1811, die U met haar groote Reserven de beste waarborg biedt. De „Tiel-Utrecht“, bekend om haar groote veiligheid, haar coucoule en haar gunstige voorwaarden.

Tiel-Utrecht
BRAND - INDEK - STORM - VARIABELE VERZEKERINGEN
EROMME NIEUWE GRACHT 7-10 - UTRECHT

UW TUIN VOL BLOEMEN! Recl. Coll.: 5 Struikrozen, 50 Gr.bl. Gladiolen, 50 Montbretia's, 50 Oxalis v. randen, 100 Anemonen, 50 Dubb. rozenbl. Ranonk., 25 Snijbl. in 5 str., 5 Orange en 5 Zilver Lel. en 3 reuzebl. Dahlia's voor sl. f. 2.—. Elke best. 2 pakj. bloemzaden en 1 kamerplant gratis. Niet tevreden, geld terug. Postr. 313672. Walraven-Den Dekker, Bloemisten, Hillegom. Tel. 5682.

ARCHITECTEN-HUISEIGENAREN
Vraagt U Schiller bij alle buitenverwerken

STANDGROEN! STANDBUIN! STANDWART! STANDWIJ!

worden door ons onder alle weersinvloeden 5 jaar gegarandeerd, en zij dan als pas verwerd

Wed. Boonstoppel & Zn. Waddinxveen

BUITENLAND

De schade aan het Suezkanaal.

BEIROET, 22 Febr. (A. N. P.). Het te Cairo verschijnende blad Al Ahram publiceert bijzonderheden over de schade, welke het Duitse luchtwapen in het Suezkanaal heeft aangericht. Hieruit blijkt, dat men er nog steeds niet in geslaagd is de aangerichte schade te herstellen. Ooggetuigen, die uit Port Said in Cairo zijn aangekomen, deelen mede, dat sinds 5 Febr. het geheele scheepvaartverkeer door het Suezkanaal stil ligt. Sinds twee weken proberen de Britsche autoriteiten tevergeefs de twee gezonken schepen uit de vaargeul weg te halen.

Generaal Weygand naar Dakar.

VICHY, 22 Febr. (D.N.B.). De afgezonden gedelegeerde van de Franse regering in Noord-Afrika, generaal Weygand, is naar uit Algiers teruggekeerd, aan een nieuwe inspectie reis begonnen, waarbij hij verscheidene steden in Marokko zal bezoeken. Het uiteindelijke resultaat van Weygand is Dakar.

Marine-instelling van Kiel naar Danzig verplaatst.

Geen sprake van een „evacuatie“ van Kiel.

BERLIJN, 22 Febr. Naar van goed ingelichte Duitse zijde wordt bekend gemaakt, is de medische academie van de Duitse marine van Kiel naar Danzig overgeplaatst. Van dezelfde zijde wordt hierover verklaard: De medische academie is de enige der talrijke scholen en onderwijsinrichtingen, die naar Danzig wordt overgeplaatst en wel omdat men deze belangrijke havenstad een eigen afdeling der marine wenst te geven.

Eenige andere onderwijsinrichtingen zullen wellicht in de toekomst eveneens naar andere havensteden worden overgebracht. Van een „evacuatie“ van Kiel is geen sprake. Vele scholen der Duitse marine blijven daar voortbestaan.“ (U. Fr.).

ORKAAN VEROORZAAKTE GROOTE MATERIEELE SCHADE.

Geen licht in vele dorpen. Gift van maarschalk Petain.

VIGO, 22 Febr. (D.N.B.). Door den orkaan der laatste dagen zijn in de provincie Vigo 50.000 boomen onttworteld. De materiële schade aan licht- en telefoon-leidingen is nog niet te overzien, daar honderden kilometers kabel zijn gebroken en vernield. Vele dorpen der provincie zijn nog steeds van licht verstoken en wat telefoon en telegraaf betreft van het uitenwereld afgesloten. Men denkt, dat er maanden zullen verlopen, voordat de schade zal zijn hersteld.

De Franse ambassadeur te Madrid, Petain, heeft in opdracht van Maarschalk Petain als persoonlijke gift van den maarschalk 15.000 pesetas voor de slachtoffers te Santander overgevoerd.

SEGOVIA, 22 Febr. (D.N.B.).

De orkaan der laatste dagen heeft in de provincie Segovia volgens de eerste ramingen een schade van 2 miljoen pesetas aangericht. In de bosschen van de provincie zijn ongeveer 36.000 pijnboomen onttworteld.

Amerikaansche luchtmacht op Hawaï versterkt.

NEW YORK, 23 Febr. (D.N.B.). De op Hawaïi gestationeerde strijdkrachten van de Amerikaansche luchtmacht zijn gisteren, naar Associated Press uit Honolulu meldt, met 31 jachtvliegtuigen versterkt. De toestellen waren met het vliegtuigmoeuwschip „Enterprise“ naar Honolulu vervoerd.

LICENTIEDWANG VOOR UITVOER GLYCERINE UIT VER. STATEN VERWACHT.

NEW YORK, 22 Febr. De „New York Herald Tribune“ meldt volgens Un. Pr. uit Washington, dat president Roosevelt reeds binnen enkele dagen bij proclamatie een dooij en wellicht nog meer artikelen onder licentiedwang zal stellen.

Met dezen maatregel beoogt men in de eerste plaats den uitvoer naar Japan te beperken, voor zoover het materiaal betreft, dat voor oorlogsdoeleinden kan worden gebruikt. In zekere mate zijn de beperkingen ook tegen de Sowjet-Unie gericht, ten einde den omvang der zendingen, die Duitsland nog via Siberië zouden bereiken, te verkleinen. Men verwacht, dat de bepaling o.a. betrekking zal hebben op zoollider, jute, borax, glycerine, plantenziele en drukinkt.

Brazilië legt uitvoer van ijzer, etc. aan banden.

RIO DE JANEIRO, 22 Febr. (S.P.T.). De regering heeft officieel bekend gemaakt, dat de uitvoer van voor den oorlog belangrijke grondstoffen, zoals ijzer, koper, messing, brons en nikkel zonder speciale uitvoervergunning is verboden.

ENGELSCH PATROUILLEBOOT IN DEN GROND GEBOORD.

Zuid-Afrikaansche patrouilleboot verloren.

BERLIJN, 24 Febr. (D.N.B.). De Engelse admiraliteit heeft Zaterdagavond bekend gemaakt, dat de Engelse patrouilleboot Ormonde tot zinken is gebracht. De laatste verwanten der slachtoffers zijn van het gebeurde in kennis gesteld.

LISSABON, 24 Febr. (D.N.B.). Het Departement van defensie der Zuid-Afrikaansche Unie maakt bekend, dat — zoo wordt uit Pretoria gemeld, — de patrouilleboot Southern Flow door ontploffen van den vijand verloren is gegaan.

Canadeesch vliegtuig vermist.

NEW YORK, 24 Febr. (D.N.B.). Een Canadeesch militair vliegtuig, aan boord waarvan zich o.m. de mede-uitvinder van het insuline, sir Frederick Banting, bevond, wordt, naar uit Montreal wordt gemeld, sedert Vrijdagmorgen vermist. Aangezien het toestel niet op zijn plaats van bestemming is aangekomen en geen enkel draadloos mededeeling is opgevangen, moet geveerd worden, dat de machine is neergestort. De Canadeesche autoriteiten hebben bevel gegeven tot het instellen van een onderzoek.

TUINBOUW

WIJZIGING IN DEN BLOEMENHANDEL.

Regeling van de exportprijzen.

(Van onsen correspondent).

NAALDWIJK, 22 Februari. Ongeveer een week is nu in den bloemenhandel een belangrijke wijziging gekomen, doordat ook hier de maximumprijzen voor den export zijn ingevoerd. Dit heeft wel een bijzondere werking gehad, daar vooral voor de rozen en anjers veel vraag bestond, waarvan de prijzen nu binnen de perken werden gehouden. Voor de seringen wordt een goede prijs besteed, ook men meent in vakkingen, dat voor verschillende andere soorten de prijzen hooger zouden kunnen zijn.

De export van bloemen naar Duitsland is momenteel van betekenis, ook als gevolg van de omstandigheid, dat voor dit kwartaal een ruim contingent beschikbaar is gesteld. Voor de tulpen is een uitzondering gemaakt, en hiervan kan helaas geen export plaats vinden. Toch zijn de prijzen nog wel bevestigend, als gevolg van een goede vraag in het binnenland. De aanvoer van bloemen is in de laatste dagen flink toegenomen, vooral nu de vorst een einde heeft genomen.

DAMMEN

OM HET PERSOONLIJK KAMPIOENSCHAP.

De tweede ronde van het persoonlijk damkampioenschap van Nederland, welke te Haarlem gespeeld werd, leverde de volgende uitslagen op: J. Druyf — E. Hartman 1-1; J. de Krijger — R. Keller 1-1; J. M. Bom — P. J. van Dartsen 1-1. In Rotterdam werd de ontmoeting J. Blom — Ph. J. Ham gespeeld, welke in een overwinning voor Blom eindigde. Daar Dukei zich teruggetrokken heeft, verviel zijn partij tegen Van der Kraan.

HET CLUBKAMPIOENSCHAP VAN NEDERLAND.

Voor het clubkampioenschap van Nederland werd de wedstrijd tussen het Residentie Genootschap en de Amsterdamse Damclub van Embden gespeeld. Deze ont-

moeting eindigde in een 14-6 overwinning voor de Hagenaars.

In 's-Hertogenbosch eindigde de strijd tussen Excelsior en D.C. IJmuiden in een kleine 11-9 overwinning voor de IJmuidenaren.

De stand in deze competitie is thans als volgt:

	gesp.	gew.	rem.	verl.	pt.
1. Res.Damgenootsch.	2	2	—	—	4
2. D. C. IJmuiden	3	1	1	1	3
3. Zuiderdamclub	1	1	—	—	2
4. Van Embden	2	—	1	2	1
5. Excelsior	2	—	—	2	1

ISHOCKEY

DUITSCHLAND WINT TOURNOOI TE GARMISCH.

GARMISCH-PARTENKIRCHEN, 22 Februari. (A.N.P.). De laatste wedstrijd van de voorronden in het IJshockeytoernooi Duitsland-Hongarije is in 0-0 gelijk eindigd. Doordat de Hongaren een beter doelpuntvermogen hadden, werden zij in de eerste groep winnaar. Op grond van het wedstrijdreglement zullen beide landen elkaar in halve eindstrijd nogmaals ontmoeten om uit te maken welke van deze twee landen in de eindstrijd zal uitkomen tegen den winnaar van den anderen halve eindstrijd Zweden-Zwitserland.

GARMISCH-PARTENKIRCHEN, 22 Februari. (A.N.P.). De eerste halve eindstrijd tussen Zweden en Zwitserland heeft een verrassende 2-0 overwinning voor de Zweden opgeleverd, die hierdoor morgen in de eindstrijd tegen den winnaar van Duitsland-Hongarije zal uitkomen. Nadat Duitsland den halve eindstrijd met 3-1 van Hongarije gewonnen had, werd onder gewelddige belangstelling de eindstrijd van het toernooi tussen Duitsland en Zweden gespeeld. Na een uiterst boeiende strijd slaagden de gastheeren er in een kleine 2-1 overwinning te behalen (1-0, 1-1, 0-0).

RECHTZAKEN

NAAR DEN ENGELSCHEN ZENDER GELUISTERD.

's-Gravenhage, 22 Febr. Het A.N.P. meldt: Het strenge verbod tot beluistering van een radio-uitzending als die van den Engelschen zender schen, althans in October j.l., nog niet te zijn bezien door de 62-jarige Haagse modiste, die zich heden deswege had te verantwoorden voor den rechter. Verdachte schen er een gewoonte van te hebben gemaakt, dezen zender thuis in te schakelen, zelfs wanneer zij bezoek van enige kennissen had. Zij gaf ter verontschuldiging op, dat de Nederlandse omroep nogal vaak gestoord was en dat zij den knop van het toestel dan maar wat verdraaide, zonder bepaaldelijk aandacht te schenken aan hetgeen zij daarna te hooren kreeg. Uit het verhoor van een drietal getuigen bleek echter wel, dat het volstrekt geen toeval was,

dat de Engelse radio vrijwel ledere avond door de modiste werd ingeschakeld, hoewel er dezer getuigen, schoonzuster van de verdachte, dit hinderde.

De Staatsanwalt vroeg zes maanden gevangenisstraf onder aftrek van vier maanden, welke in voorlopige hechtenis waren doorgehaard.

Het vonnis luidde vijf maanden, met aftrek van preventief, waarbij de rechter zeide, dat in het belang van de bevolking alles moest worden gedaan om het luisteren naar verboden radio-uitzendingen te doen ophouden.

FINANCIËN EN ECONOMIE

ALPHENSCHEN BANK N.V.

Aan het jaarverslag der Alphensche Bank N.V. ontleent men het volgende:

Op 22 Maart a.s. zal het 25 jaar geleden zijn, dat de acte van oprichting werd gepasseerd, terwijl op 25 Maart d.v. de Bank haar werkzaamheden begon. Met dank aan

Beursoverzicht

ANDERMAAL ZEER STILLE EN TAMELIJK GEDRUKTE MARKT.

AMSTERDAM, 24 Februari.

Het eerste, dat men zich bij hervatting van den arbeid dezer week afvraagt, is uiteraard van een ieder, wat de eerstvolgende dagen en de verre toekomst brengen zullen. Men heeft hierbij verschillende vraagstukken op het oog, o.m. betrekking hebbende op den economischen en financieelen toestand, die achteruitgaande blijft, zoolang de oorlog voortduurt en niet minder de internationale spanningen, welke tot allerlei complicaties kunnen aanleiding geven. Het Verre Oosten plaatst zich de laatste dagen sterk op den voorgrond, waarbij men zich de vraag stelt, of de ontwikkeling hiervan ten goede of ten kwade zal leiden.

Vandaag zal de Japanische minister van buitenlandse zaken op verzoek van het Lagerhuis een nieuwe verklaring afleggen, waarvan men wil hopen, dat deze tot enige ontspanning zal aanleiding geven, maar waaromtrent de verwachtingen niet hoog gespannen zijn, omdat de algemeene toestand zeer ingewikkeld is en nog niet rijp wordt geacht voor een ontkenning. Wat den oorlogstoestand in Europa betreft, alsmede de Amerikaanse hulp aan Engeland, verkeert men eveneens in het hoog onzekere voor de toekomst.

Het wekt dan ook geen verwondering, dat men in het zakenleven en op de beurs een zeer afwachtende houding blijft aanhouden. Er blijft nochtans vertrouwen bestaan, omdat men zich er van overtuigt, dat ook aan alle ellenden toch eenmaal een einde zal komen en men derhalve is aangewezen, onder welke omstandigheden ook, het hoofd recht op te houden.

Van Wallstreet had men vandaag geen aanwijzingen, aangezien de markt Zaterdag j.l. wegens de viering van Washington-day gesloten bleef.

Het Damrak toonde heden geen ander beeld dan op vorige dagen. De stemming is tijdens het verder verloop der vorige week weder licht achteruitgaande geweest, omdat alle belangstelling van het publiek was uitgesloten en ook van den beroepsstand niet de minste activiteit kon uitgaan. Mogelijk is een technisch herstel weer te verwachten, hetgeen van de politieke berichten en van de verdere ontwikkeling in Wallstreet zal afhangen.

De beurs opende weer in een zeer kalme houding en er werd andermaal niet de minste poging aangewend, om wat meer leven in de brouwerij te brengen. Er heerste volkomen gebrek aan kooplust en het gevolg van licht aanbod op de meeste punten bleef niet uit, dat de markt in een gedrukte stemming opende.

Op de Amerikaanse afdeling koesterde men blijkbaar de verwachting, dat Wallstreet na Washington-day een gunstiger beeld zou te zien geven.

Men onthield zich van vraag, waardoor de koersen lager openden. Van Staalfondsen moesten Steels 1/4 en Bethl. Steel 1/4 dollar prijsgeven. Rep. Steel verloor 1/4. Van Kopertondsen opende Anaconda 1/4 lager en Ilep anacondas nog 1/4 terug. Voor Koninklijke was de ondertoon nauwelijks prijshoudend. Overigens leverde de markt geen bijzonder op. Carbondry was iets zwakker; General Motors, Vliegdegen en Spoorwegen toonden weinig veranderingen.

Op de lokale markt nam Kon. Olie de leiding in de gedrukte stemming. Ook ditmaal was voor het fonds weer licht aanbod overwegend, waarbij geen tegenprestatie van andere zijde werd geboden. Hierdoor boekte het fonds een verder verlies van 5-6 pct. De handel bleef spoedig na de openingstransacties tot een minimum beperkt. Shell Union, Tiedwater en Continental Oil werden fractioneel lager verhandeld.

In den suikerhoof was ook weer vraag uitgesloten en opende men met H.V.A. 2% lager. De belangstelling nam anacondas na opening af, terwijl Vorstenlanden geen uitsondering maakte en iets lager werd geadviseerd. Rubberaandelen werden weer meereeds bulten beschouwd gelaten. Voor het staatsfonds Adam's Rubber kwam eenig materiaal aan de markt, waardoor het fonds een verlies liet van 3 1/2 a 4 1/2 pct. De andere soorten bleef dit niet zonder invloed.

Ook Tabakken moesten zoodoende belangstelling ontberen. Er kwamen geen koopers opdagen en bijgevolg adviseerde men de maten op iets lager peil.

Scheepvaart-aandelen ontmoetten weer licht aanbod en niet de meeste vraag hier- tegenover. Voor Scheepv. Unie trad een verdere reactie in van 3 1/2 pct. Kon. Booten werden 3% lager geadviseerd. Holl. Amerika Lijn 1/4 a 1% en Japanisch 3% lager.

Voor binnenlandsche industrieën was ook geen voldoende animo aanwezig. Licht aanbod zette Unilever 2% achteruit. Aku handhaafde zich nauwelijks op het vorig slot. Philipslampen gaven 2 1/2% prijs.

Op de beleggingsmarkt was de stemming voor Nederl. Staatsfondsen licht verdeeld. De nieuwste leening opende onveranderd, maar liep anacondas hierna van 97 tot 131 1/2 terug. De 3-3 1/2% 1938 was zwak aangeboekt een reactie van 1/4 pct. Ook de Vieren 1940 lag zwakker in de markt.

VERDER VERLOOP

Bij verder verloop brokkelde de koersen nog wat af, waarna de markt stil en ongeamierd sloot. Koninklijke Olie verloor nog 1-1 1/2. H.V.A. gaf 3-5 pct. prijs, herstellende gedeeltelijk maar sloot weer zwakker. Adam's Rubber brokkelde 1-2 1/4. Oude Deli werd 3 pct. lager verhandeld. Deli Batavia 2 1/2 en Senembah 1/4 lager.

Scheepvaart-aandelen hadden zich ook op eenige koersverliezen te getroosten. Unilever liep 1 1/2 terug, Aku ook 1/2 en Philipslampen circa 1 pct.

Nederl. Staatsfondsen verlieten stil. De oude Holl. Schuld was ook iets luer. Prolongatie 2 1/2 pct.

OFFICIEELE PRIJSCOURANT

Amsterdam, Maandag 24 Februari 1941

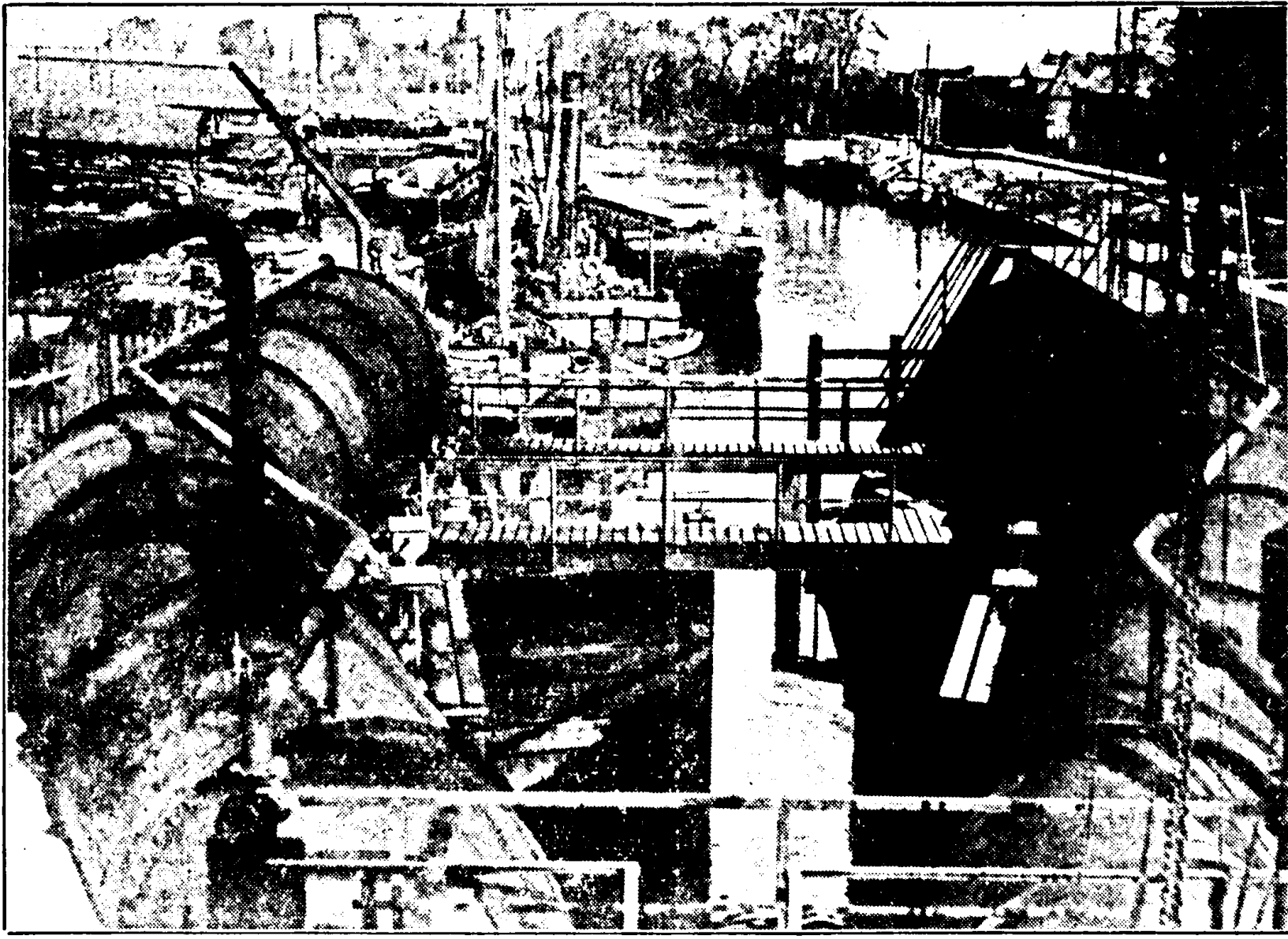
Obbligatiën, Pandbrieven en Premieaandelen

STAATSLIENINGEN.			
NEDERLAND VK 1.30-2.30			
Ned. 1940 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1940 500 a	—	98 1/2	
Ned. 1941 100 a	—	98	
Ned. 1941 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1942 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1942 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1943 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1943 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1944 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1944 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1945 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1945 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1946 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1946 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1947 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1947 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1948 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1948 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1949 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1949 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1950 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1950 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1951 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1951 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1952 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1952 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1953 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1953 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1954 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1954 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1955 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1955 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1956 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1956 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1957 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1957 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1958 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1958 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1959 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1959 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1960 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1960 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1961 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1961 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1962 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1962 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1963 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1963 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1964 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1964 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1965 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1965 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1966 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1966 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1967 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1967 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1968 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1968 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1969 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1969 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1970 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1970 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1971 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1971 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1972 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1972 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1973 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1973 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1974 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1974 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1975 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1975 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1976 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1976 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1977 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1977 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1978 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1978 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1979 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1979 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1980 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1980 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1981 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1981 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1982 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1982 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1983 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1983 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1984 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1984 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1985 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1985 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1986 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1986 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1987 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1987 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1988 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1988 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1989 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1989 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1990 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1990 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1991 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1991 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1992 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1992 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1993 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1993 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1994 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1994 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1995 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1995 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1996 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1996 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1997 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1997 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1998 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1998 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1999 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 1999 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2000 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2000 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2001 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2001 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2002 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2002 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2003 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2003 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2004 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2004 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2005 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2005 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2006 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2006 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2007 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2007 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2008 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2008 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2009 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2009 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2010 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2010 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2011 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2011 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2012 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2012 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2013 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2013 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2014 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2014 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2015 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2015 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2016 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2016 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2017 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2017 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2018 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2018 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2019 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2019 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2020 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2020 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2021 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2021 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2022 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2022 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2023 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2023 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2024 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2024 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2025 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2025 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2026 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2026 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2027 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2027 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2028 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2028 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2029 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2029 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2030 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2030 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2031 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2031 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2032 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2032 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2033 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2033 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2034 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2034 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2035 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2035 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2036 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2036 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2037 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2037 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2038 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2038 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2039 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2039 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2040 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2040 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2041 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2041 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2042 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2042 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2043 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2043 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2044 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2044 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2045 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2045 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2046 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2046 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2047 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2047 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2048 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2048 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2049 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2049 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2050 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2050 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2051 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2051 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2052 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2052 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2053 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2053 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2054 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2054 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2055 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2055 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2056 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2056 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2057 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2057 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2058 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2058 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2059 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2059 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2060 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2060 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2061 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2061 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2062 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2062 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2063 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2063 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2064 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2064 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2065 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2065 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2066 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2066 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2067 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2067 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2068 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2068 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2069 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2069 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2070 100 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2070 500 a	98 1/2	98 1/2	
Ned. 2071 100 a	9		

„KNAL” SMAAKT ALS CHAMPY

Kroonprins Gustaaf Adolf van Zweden bracht deze dagen een officieel bezoek aan de tentoonstelling van het werk van den Finschen beeldhouwer Aaltonen, welke te Stockholm gehouden wordt (Foto Weltbild)

Het Vechtgemeente Muiden, dat op 30 December 1930 in gebruik genomen werd, zal gesloopt worden.

**N.V. AANNEMERSBEDRIJF
v/h H. DE BAAT**
AMSTERDAM-C. - TELEFOON 50144
PAARDEN- en AUTO-TRACTIE
OPHOOGEN BOUWTERREINEN - HEI- EN
GRONDWERK - ZANDLEVERANTIES

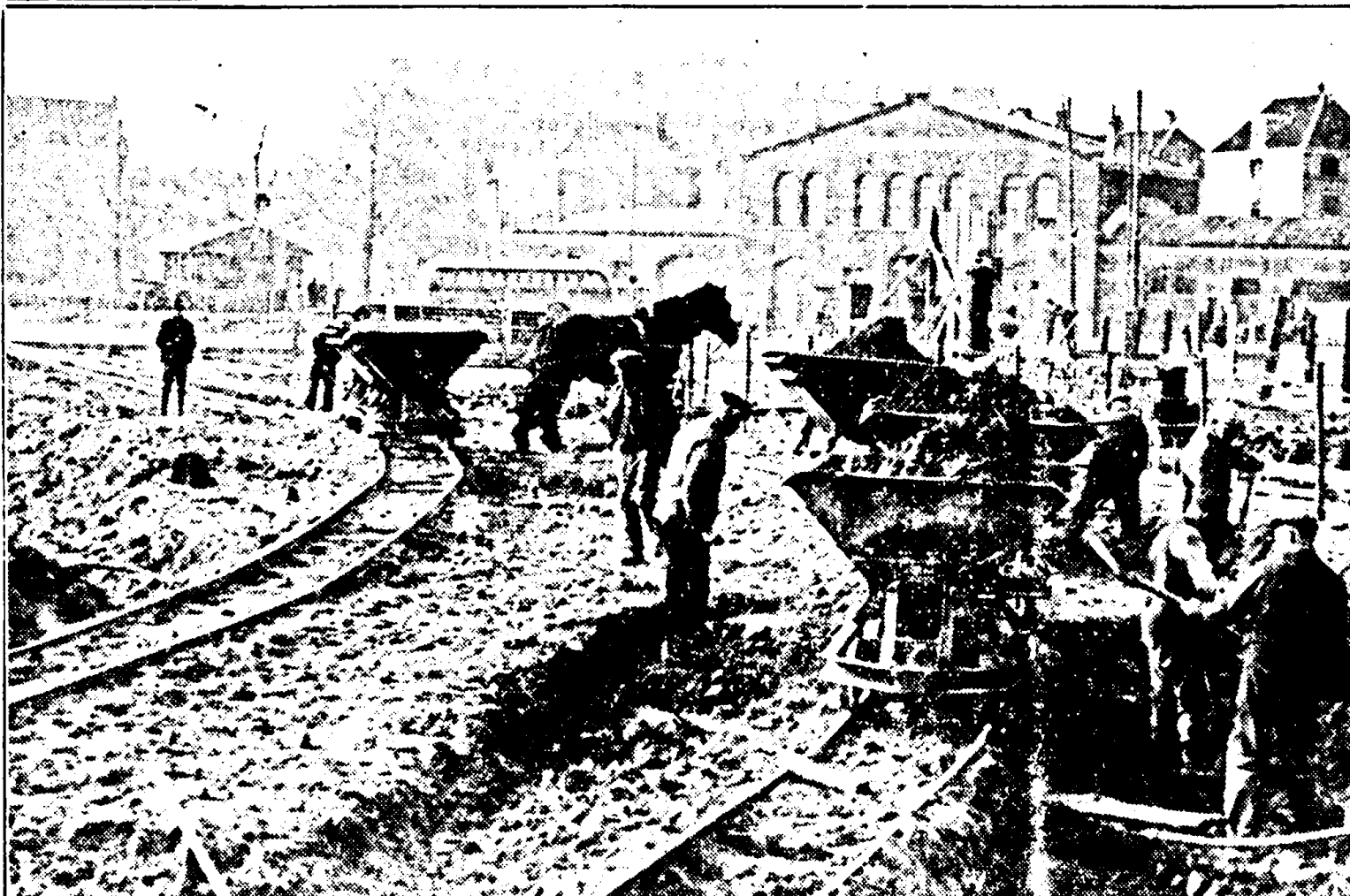

De Hertog van Aosta, onderkoning van Ethiopië, die tot generaal van het Italiaansche luchtwapen benoemd is (Foto Weltbild)

METALLEN RAMEN
CENTRALE VERWARMING
BRAAT
DELFT

Een tweetalig gesprek op een Italiaansch vliegveld. Een Duitsche piloot onderhoudt zich met zijn Italiaanschen collega (Foto Weltbild)

Waar eens het station Weesperpoort te Amsterdam stond, is men nu druk bezig met den arbeid voor den bouw van het nieuwe stads-gedeelte, dat er verrijzen zal. Met het grondwerk is een aanvang gemaakt (Foto Pax Holland)

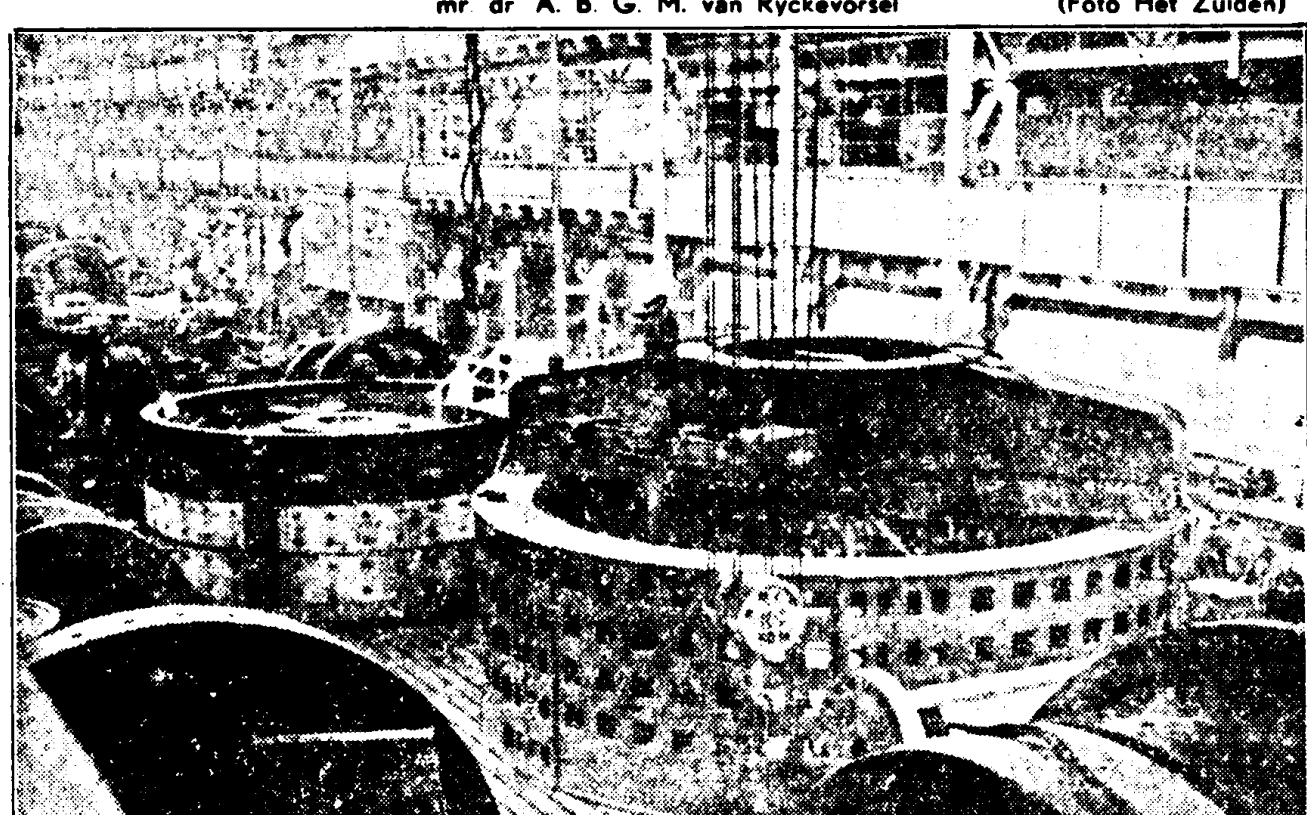
De commissaris generaal dr. Wimmer heeft een bezoek gebracht aan de provincie Noord Brabant. Bij zijn bezoek aan de veemarkt te 's Hertogenbosch werd dr. Wimmer begroet door den burgemeester mr. F. J. van Lanschot - Geheel rechts de commissaris der provincie Noord Brabant jhr. mr. dr. A. B. G. M. van Ryckevorsel (Foto Het Zuiden)

Winter in het hoge Noorden. Zwaarberijpte boomen omlijsten den gevel van het Finsche ministerie van Buitenlandsche Zaken (Foto Weltbild)

Goede kameraden - De kleine troetelkinderen van de compagnie ontvangen hun middagmaal (Foto Weltbild)

Bij de Siemens Werken te Berlijn naderen de vier voor Mandsjoekwo bestemde waterkrachtgeneratoren hun voltooiing. Deze generatoren zijn de grootste in hun soort, welke ooit in Europa gebouwd werden (Foto Weltbild)

FEUILLETON

EN BOVEN DE WOLKEN DE STERREN

DOOR
KOBI VAN ANDEL

63)

Beneden, midden op de goud overzonde plas, stond Koen en zag langs de groen door de sneeuw kijkende steilte naar het bos daarboven en hij luisterde tot het was of de zon zelve zong. Egaalblauw als staal werd de morgenhemel en zelfs de wind had zijn vreugde daaraan en stoeide rond de bomen en blies in de sneeuw, dollend met een hoopje bloot gewaarde bladeren, die nog niet waren vergaan. Prikkelend fris was het in de atmosfeer. En de zee en het bos en de duinen gaven hun geuren, er zat een stukje heerlijkheid in alle drie en alles was blijde sterkte. Koen stond, en als het niet raar was geweest, zou hij zijn armen hebben uitgebreid om alles tegelijk aan zijn hart te drukken. Doch de wind laat zich niet omarmen, rood weerkaatste het ijs de glans der zon en hoog stond het trotse bos en de zon stond nóg hoger.

Een scherpe kras maakten Koens schaatsen, toen hij zich een slag omwondde. Hij gleed naar de kant en bond af. Op zijn handen en knieën kroop hij een eind tegen de helling op en ging zitten in een uitholling als een stoeltje, zijn rug beschut tegen de wind. Achter hem, boven hem, hoorde hij de bomen en de vogels en hij trok zijn knieën op en zette zijn voeten op de rand van zijn zitplaats, zodat hij daar zat als een konijn in zijn hol. Beneden hem was de glazen vloer, daar lagen zijn schaatsen aan de kant en ook in die ijsers spiegelde het licht één lange, scherp geslepen schitter. Aan de overkant van het ijs liep ook de grond vrij steil

naar boven en daar was ook bos: bomen en vogels, het was een krans van bos om een kom van ijs. Tussen de bomen aan de overkant was nog een stuk zichtbaar van een oude, brokkelige muur, die om een kasteeltje had gelopen. Nu lag er sneeuw op en tussen de stenen was het mos berijpt. Koen kon dat niet zien op die afstand, maar hij wist het, hij wist dat verder weg de duinen waren en hij zag de duinen, hij wist de zee en hij zag de zee. Steeds dieper moest hij ademen en het was hem of zijn longen te groot werden voor zijn borst, zodat hij diep moest zuchten. Het werd heel stil in hem, zoals het hier buiten ook stil was van mensen, maar vol van levend gerucht. Waarom dacht hij toch zoveel? Wat viel er nu te denken? Koen merkte dat hij honger had en hij was blij zo verstandig geweest te zijn, iets voor het weggaan bij zich te steken. Dan rees hij overeind op het stukje zand, waarop hij had gezeten, net-aan kon hij zijn voeten voluit zetten daar. Hij rilde een weinig, toen hij de wind weer goed voelde, want hij had zich warm gereden en daarna was hij koud geworden toen hij zat. Koen sloeg zijn handen tegen elkaar en om de schouders. Hij stopte zijn wanten tussen zijn riem en gleed-krabbelde naar beneden terug, met de hielen zich vast trappend tegen de bevroren grond om niet te vallen. Terwijl hij de schaatsen weer onder bond, scheelde het niet veel of hij neuriede. Er was zo iets vermetels in zijn hoofd opgekomen, veel drierster nog dan „zwanenjonk-vrouw” te zeggen of zo iets. In Koens ogen was een heldere schittering, een lach-schittering als van de zon in het ijs. De tocht van huis af in de vroege morgen was in een razend tempo geschied, maar nu op de terugweg reed hij met lang uitgehaalde, rustig glijdende slag, vaart zettend voor een wak, even springend, dan weer rustig uitglijdend. Het was plezierig zo te rijden en Koen reed met een bedaarde, soepele beenbeweging en in zijn gehele lichaam was één prettig, lenig evenwicht.

Er was iemand aan het zellen, vlak voorbij hem kwam de ranke slee met het spitse „F” n klein, lollijg vlagje trillende op de mast en het bleu was haast niet te onder-

scheiden tegen dat van de hemel, het leek enkel oranje en wit. Er werd gezwaaid tegen den eenzamen schaatsenrijder met een korte, krachtige armzwaai en Koen gaf de groet terug. De zeilslee bobberde vliëgend verder als een blanke meeuw en met rustige uithalen reed Koen al dichter en dichter op huis aan... en een glimlach verzachtte zijn mond.

Niet naar het woonhuis ging Koen, maar naar de paardenstal. Daar veegde hij zijn schaatsen schoon en hing ze zolang op, want hij wilde binnen niet gezien worden. De zwarte Friezen stapten, toen ze hem hoorden komen. Koen streek hen over de neus en klopte hen op de nek en den snelsten, fiersten, leidde hij uit de stalling en trok hem het feestelijkste tuig aan, dat hij wist te vinden, geel leer en krakend van schoonheid met rode kwasten aan het hoofdstel en belletjes op de rug. Koen nam niet de tijd zich te gaan verkleeden. Het ging om de daad en niet om zijn pak. In het koetshuis stond een kleine skee, die zelden gebruikt, maar, als alles, goed onderhouden werd. Nu was er weer een stemming voor zo iets en geen enkele reden was er voor hem te bedenken om haar te spreken te krijgen zo maar midden op de dag, dan haar af te halen met een ar. Want dit was het vermetele plan dat de zon, de vogels, het bos en het ijs in hem hadden wakker geroepen: hij zou Tjarda halen en met haar rijden en dan zouden zij elkaar kunnen herkennen en waren niet als poppen op salet.

„O kijk nou eens!”

Annemarie stond voor het venster in de woonkamer en sloeg van verbazing de handen in elkaar. Er was iets voorbij komen stuiven, iets stampends en groots en dreunends en de sneeuw stootte er rond op.

De beide mannen waren allebei tegelijkertijd opgerezen en de jonge kwam achter Anne staan.

„Harder kan het niet”, zei hij droog en lachte, „met wat

voor kronkel in zijn hersens die gisteravond thuis gekomen is...”

De oude Tjerk was weer gaan zitten met zijn rug naar het raam. Hij dacht, dat die bewuste kronkel er juist wel eens uit zou kunnen zijn en hoe ook hij wist daartegenover niet goed zijn houding te bepalen. Héél erg aangenaam was het hem niet.

Tjarda zat op haar kamer te lezen, tenminste zij zat bij de kachel met een boek in de hand, toen er stijf-deftig op de deur werd getikt en tante Alida verscheen. Enkele ogenblikken keek zij met raadselachtige blik naar Tjarda en zei toen droog: „hij is teruggekomen.”

Tjarda staarde haar aan, niet begrijpend, „wie is teruggekomen?”... vroeg zij.

Tante Alida snoof. „Wel, dat jongmens, waar jij je zo voor hebt aangesteld. Hij is gekomen om je te halen.... met een ar.”

Tjarda was overeind gevlogen en weer teruggevalen; met open mond keek zij haar tante aan.

„Je weigert.... natuurlijk”, zei tante Alida.

Maar toen stond Tjarda recht op en haar stem was even streng als die van de oudere vrouw. „Ik ga.... natuurlijk”, zeide zij.

(Wordt vervolgd)

Spruyt
VAN RIETSCHOTEN
de speciaalzaak voor goede corsakten.